

Josef Medřický & Josef Chvíla

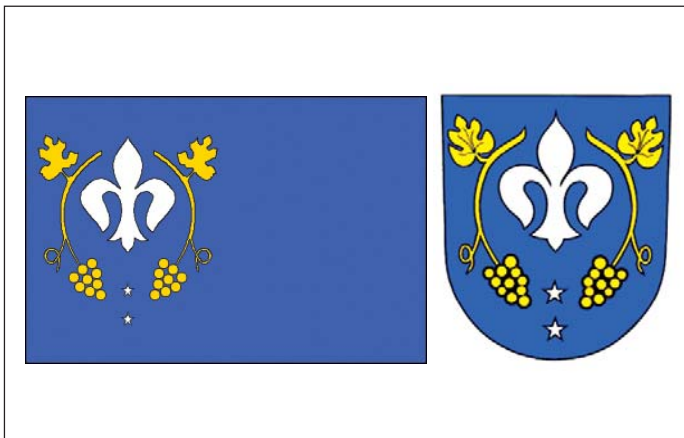
**Významné
osobnosti a rodáci
ŽDÁNIC**

Ke 100. výročí vzniku Československa

Vydalo Město Ždánice v roce 2018

Fotogalerie „Proměny Ždánic“

Prapor a znak města

Udělení znaku a praporu městu – Sněmovna Parlamentu ČR 1996

Zájezdní hostinec Zlatá hvězda – sídlo obecního úřadu v roce 1927

Městský úřad – rok 2018

Rok 1935

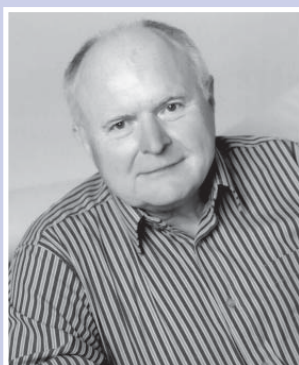
Rok 2017

1930

2018

Slovo starosty města

Klasik by řekl: „Není bezejmenných hrdinů.“ Je dobře, že je autoři díla vyhledali i v historii Ždánic. Každý ze čtenářů – pamětníků by jistě doplnil i další osobnosti, které se zasloužily o rozvoj města, podílely se svou činností na mozaice, jež vytvořila jeho dnešní podobu. Ne vždy tito lidé nacházeli podporu a porozumění pro své činnosti a postupy. Nebyla to jenom přízeň mocných, na níž byl závislý úspěch jejich počínání. Častokrát hledali obtížně pochopení u spoluobčanů, pro něž se angažovali, obětovali svůj čas, mnohdy i své zdraví. Přesto vytrvali a nezištně dál šli za svým cílem. Tím nebyl osobní prospěch, ale snaha přispět ke zlepšení života svých spoluobčanů, rozšířit jejich osobní a pracovní příležitosti. Řadě z nich se dostalo uznání až po skončení jejich života. Bývá tomu tak nejenom ve společnosti, ale i v rodinách, kdy si pravé hodnoty uvědomujeme až po jejich nenávratném zmizení.

Chtěl bych poděkovat autorům za čas a úsilí, které věnovali sestavení publikace. Věřím, že bude následovat reedice, v níž se rozšíří počet významných postav z historie i současnosti Ždánic a možná se na základě informací čtenářské veřejnosti doplní stávající publikované údaje. Aby došlo na jiná slova klasika: „Nikdo nebude zapomenut, nic nebude zapomenuto.“

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Mladivošek Štefánik". The signature is fluid and cursive.

Starosta města

Předmluva

U příležitosti stého výročí vzniku Československa jsme se rozhodli vydat tuto publikaci obsahující medailonky významných osobností našeho města v uplynulých sto letech, které svou prací ve svém období ovlivnily chod městečka jakýmkoliv způsobem. Inspirovalo nás město Komenského Uherský Brod svými Patrioty.

Tuto publikaci jsme rozdělili do čtyř skupin:

- I. skupina: Čestní občané města;
- II. skupina: Významní občané a rodáci Ždánic v abecedním pořádku;
- III. skupina: Občané Ždánic, kteří v současném období svou obětavostí, pílí, ochotou a pracovitostí přispívají k rozvoji města ve společenských organizacích a institucích bez ohledu na svůj prospěch, osobní volno a pohodlí;
- IV. skupina: Rozvoj města během 100 let ve fotografii.

Do tohoto přehledu jsme mimo jiné zařadili všechny starosty a předsedy MNV a MěNV Ždánic, a to od roku 1877 až dosud. Dále pak všechny ředitele Obecné školy ve Ždánicích od roku 1876 do roku 1953, (kdy došlo ke sloučení škol a vytvoření Základní devítileté školy), ředitele Měšťanské školy ve Ždánicích od roku 1913 až do dnešní doby. Dále duchovní správce farnosti od roku 1789 až dosud.

Ve své práci jsme vycházeli z dobových pramenů jak vyprávěcích, tak úřední povahy a sdělení pamětníků, příbuzných a přátel jednotlivých osobností. U některých příspěvků dokonce citujeme zápisy z kronik především z přelomu 19. a 20. století. U všech osobností se nám bohužel nepodařilo získat dostatek údajů, proto také všechny příspěvky nemohou být rovnoměrně vyvážené, jejich rozsah však nepřesahuje jednu stranu textu. Nemohli jsme se rovněž vyhnout určitému subjektivizmu při hodnocení pramenů, z nichž jsme čerpali. U některých příspěvků jsme zvolili i citaci pramenů vyprávěcí povahy, aby se zvláště mladí čtenáři seznámili s vyjadřovacím stylem před druhou, ale i před první světovou válkou. Příspěvky jsou řazeny abecedně. Součástí publikace je rovněž seznam zkratk.

Děkujeme všem našim rodákům; všem, kteří nám přispěli radou a svými připomínkami, a tak nás podpořili v naší práci. Neklademe si nároky na úplnost a budeme vděčni za veškeré připomínky.

Zvláště bychom chtěli poděkovat za pomoc a jazykovou úpravu naší práce doc. et doc. PhDr., RNDr. Otto Zwettlerovi, CSc.

Autoři

I. Deset čestných občanů Ždánic

Čestní občané Ždánic, občané a rodáci Ždánic, kteří svými činy a chováním ovlivnili politický, hospodářský a společenský život našeho města a jeho presentaci

Dr. Eduard SEIDL

(*7. 2. 1854 Šumperk, †7. 8. 1934 Ždánice)

Dr. Seidl byl nájemcem velkostatku na Ždánicku a Bučovicku, v době jmenování pak novým nájemcem Cukrovaru Společnosti Eduard Seidl & spol. ve Ždánicích jako **vůbec první Čestný občan** Ždánic byl jmenován na schůzi obecního výboru dne 23. února 1890. V protokolu z této schůze je zapsáno: „Pan Starosta před-

nesl zdali bi nebilo záslužno bi co dobrodince zdejších chudobných pana Dr. Seidla, jmenovalo obecní zastupitelstvo čestným občanem. Jednohlasně přijato a schváleno, s tím, bi se jemu odevzdal k tomu účelu čestný diplom.“

Diplom zní: „Obecní schůze městečka Ždánic se ve svém sezení dne 23. února 1890 usneslo jmenovat urozeného pana Dr. Eduarda Seidla, nájemce statku fideikomisního* panství Ždánice, jako ocenění jeho zvláštních zásluh o obec „Čestným občanem“.“

Ždánice, 1. března 1890, Josef Sudický, t. č. starosta; Josef Novák, radní, Antonín Sláma, obecní výbor.

*Fideikomis je nezczizitelný majetkový soubor, jehož vlastnictví patří všem čekatelům. Byl zřizován hlavně šlechtici k jejich rodovému majetku. V Českých zemích se fideikomis zřizoval pouze se souhlasem císaře. V roce 1924 byl tento institut zrušen. **(Více viz VI. Kotík „ŽZ r. 1994“.)**

Kníže Jan II. z Liechtensteina

(* 5. 10. 1840 Lednice, † 11. 2. 1929 Valtice)

Vladař domu Liechtensteinů, vévoda opavský a krnovský, hrabě z Rittbergu, od roku 1858 panující kníže i na Ždánicích. Čestným občanem Ždánic byl jmenován rozhodnutím schůze obecního výboru ze dne 11. června 1893.

V protokolu z ní je zaznamenáno: „Jednání stranivá čestného občanství pro jeho

osvícenost knížete pana. Usnešeno jednohlasně by byl Jeho osvícenost panující kníže Jan II. z Liechtensteinů, jmenován čestným občanem Ždánic.“

Vincent SÜFFERT

(bývalý správce velkostatku Ždánice – Bučovice)

Zastupoval v letech 1886-1896 knížete Jana II. z Liechtensteina. Obecní výbor ve Ždánicích se usnesl jmenovat ho čestným občanem Ždánic na své schůzi dne 30. července 1893.

V protokolu se píše: „*Jednohlasně usnešeno by p. bývalý správce velkostatku Ždánice-Bučovice p. Čeněk Siffert za jeho zásluhy o Ždánickou obec, obzvláště, že mnoho roků chudinu Ždánickou podporoval. Za čestného občana prohlášen byl, a aby mu diplom k tomu dodán byl.*“ V roce 1898 se stal správcem lichtenštejnského velkostatku v Pozořicích.

Vilém SOMMER

(* 25. 2. 1848 Liberec, † 1. 4. 1922 Bučovice)

V. Sommer byl vrchním správcem velkostatku Ždánice-Bučovice (1898), vrchním knížecím účetním (1911), vrchním knihovníkem v Bučovicích a správcem veškerého majetku panství (1914).

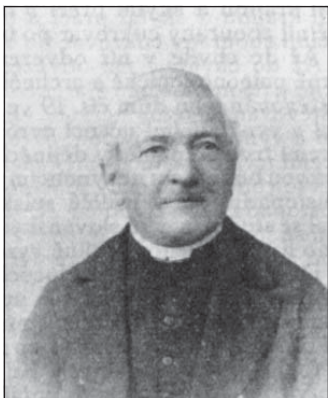
Obecní výbor se usnesl jmenovat ho čestným občanem Ždánic na své schůzi dne 15. července 1899. Ve svém děkovném dopise uvedl: „*Slavné představenstvo městyse Ždánic! Ctěným dopisem ze dne 9. července t. r. Bylo níže podepsanému oznámeno, že slavný obecní výbor ve svém sezení dne 5. července 1899 jmenoval mne čestným občanem městečka Ždánic. Hluboce dojat tohoto mně dosáhého vyznamenání, vzdávám slavnému představenstvu a slavnému obecnímu výboru moje nejvřelejší díky, slibuji že ji na dál – pokud moje skromné síly stačí, záležitosti obce Ždánické příznivě zastávati budu. Zároveň prosím by slavné představenstvo přiložený obnos 20 zl. použilo k podělení chudých městečka Ždánic a znamenám Veškerou úctou Vilém Sommer nadsprávce velkostatku Ždánisko-Bučovského.*“

Bučovice, dne 14. července 1899.

Antonín Rudolf WEINLICH

(* 31. 12. 1823 Ždánice, † 21. 9. 1908 Vranov u Brna)

Farář a konsistorní a biskupský rada ve Vranově u Brna, dříve kaplan ve Ždánicích (17 let až do r.1868). I když se později stal farářem ve Vranově, byl vždy rádcem a dobrodincem ždánické chudiny, která ho každoročně navštěvovala na pouti v novém působišti. Weinlich až do smrti velmi rád zajížděl do Ždánic podívat a potěšit se a byl tu každým radostně vítán a ctěn. Byl spisovatelem, psal práce s náboženskou tematikou vztahující se k Vranovu. Obecní zastupitelstvo jmenovalo tohoto ždánického rodáka u příležitosti padesátého výročí jeho kněžské služby

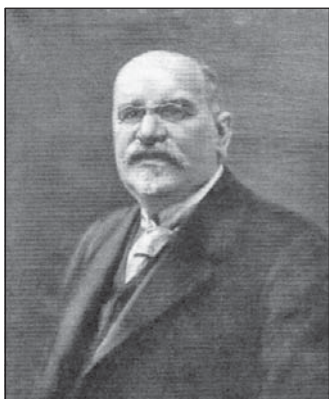
čestným občanem Ždánic dne 5. července 1899 za: „šlechtné myšlení a obětavost v rozličných záležitostech obce, jí ke zdaru a rozkvětu přispívající“.

Dochoval se i děkovaný dopis Antonína Weinlicha ždánickému starostovi Františku Mňáčkovi: „Mnohovážený pane starosto. Zdržován nevyhnutelnými pracemi dílem v duchovní správě, dílem v Brně, teprv dnes potvrzuji příjem a děkuji srdečně za Vašnostin velectěný dopis ze dne 9. t. m., v němž mi laskavě oznamujete, že slavný výbor městečka Ždánic ve svém sezení ze dne 5. července 1899 na oslavu mého 50. letého kněžství čestným občanem staroslavného městyse Ždánic jmenovati se usnesl. Žádám uctivě Vaše blahorodí, račte Laskavě slavnému výboru příhodně ve jménu mém mé vroucí díky za tou čest, a to vyznamenání vysloviti, kteréhož si velmi vážím a vážiti budu. S veškerou úctou zaznamenán se Vašnosti věrně oddaný Anton Weinlich farář.“

Na Vranově, dne 16. července 1899.

Otakar PRAŽÁK baron, JUDr.

(* 21. 11. 1858 Brno, † 18. 9. 1915 Brno)

Otakar Pražák byl advokátem v Brně, od roku 1890 byl moravským zemským poslancem a od roku 1897 i říšským poslancem. V letech 1908-1909 byl členem Zemského výboru Moravského. Působil v Moravské straně národní a mladočeské. V roce 1910 byl svobodný pán JUDr. Otakar Pražák přisedícím Zemského

výboru moravského z české kurie.

Usnesením obecního výboru z 20. srpna 1899 se stal čestným občanem Ždánic. Pražák tehdy obecnímu zastupitelstvu napsal: „Slavnému obecnímu výboru ve Ždánicích k rukou váženého pana starosty Františka Mňáčky. Dovoluji si vzdát slavnému obecnímu výboru za vzácnou poctu, který mi prokázal přelaskavým způsobem zvolit mne v sezení svém dne 20. t. m. konaném čestným občanem staroslavného městyse Ždánic, upřímný a srdečný dík.“

V laskavém dopisu Svém ze dne 25. t. m. zmiňujete se, že stalo se to **v ocenění zásluh a snah, jež zájmům obce věnuji**; činil jsem v ohledu tom jen svou povinnost jako poslanec důvěrou Vaší poctěný a těším se z toho, že činnost mou tak jste ocenili. Slibuji ovšem, jsa nyní přijat do svazku obce Vaší, že i na dále dle sil svých zájem Váš povždy hájiti budu.

V dokonalé úctě znamenám se slavnému obecnímu výboru zcela oddaný Dr. Otakar Pražák.“

V Brně dne 28. srpna 1899.

P. Ignác PAPÁČEK

(* 28. 7. 1860, Obyčtov, † 17. 6. 1941, Žarošice)

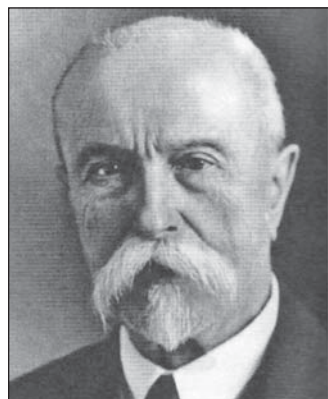
P. Ignác Papáček byl farářem ve Ždánicích od 28. února 1904 do června 1940, byl též členem konzistorní rady. Obecní zastupitelstvo ho jmenovalo čestným občanem Ždánic v sezení dne 27. května 1934 u příležitosti oslavy padesáti let jeho kněžství a třicetiletého působení ve ždánické farnosti. Při této příležitosti

byla mezi farníky provedena sbírka a z jejího výnosu byl pořízen zvonek „pozdvihovánek“, který dosud visí v kostelní věži vedle umíráčku, ale již není používán. Nese nápis:

„ULIL R. MANOUŠEK V BRNĚ K TOBĚ LETEM KNĚŽSKÉHO JUBILEA DP. P. IGN. PAPÁČKA, FARÁŘE VĚNOVALI OBČANĚ 1934 SV. IGNÁC.“

Tomáš Garrigue MASARYK

(* 7. 3. 1950, Hodonín, † 14. 9. 1937 Lány)

T. G. Masaryk byl prvním prezidentem Československé republiky od 14. listopadu 1918 do 14. prosince 1935. Masaryk nikdy Ždánice nenavštívil, byl však hostem v nedalekém Kyjově dne 27. června 1924, kam ho přijeli pozdravit učitelé a žáci obou škol ve Ždánicích i řada obyvatel Ždánic. Roku 1930 laskavě svolil, aby byla

jeho jménem pojmenována „Masarykova měšťanská škola smíšená ve Ždánicích“. Obecní zastupitelstvo jmenovalo Masaryka čestným občanem Ždánic na slavnostní schůzi ve vyzdobeném sále sokolovny dne 7. března 1935 v 10 hodin dopoledne, v den jeho 85. narozenin.

V protokolu z této slavnostní schůze je uvedeno: „Jednomyslně všemi hlasy přítomných členů obecního zastupitelstva usneseno, udělit panu prezidentu T. G. Masarykovi čestné občanství městyse Ždánic.“

Dále mu byl zaslán telegram následujícího znění: „Obecní zast. městyse Ždánic okr. Kyjov, shromážděné na své slavnostní schůzi konané na počest Vašich 85. narozenin dovoluje si vysloviti Vám své srdečné blahopřání a za Vaši práci vykonanou pro národ a republiku jmenovala vás čestným občanem městyse Ždánic.“

Jakub VRBAS

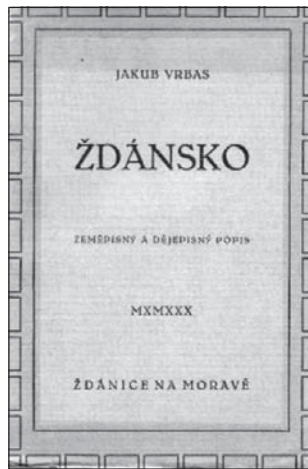
(* 14. 8. 1858 Klobouky u Brna, † 26. 7. 1952 Ždánice)

Jakub Vrbas byl učitelem obecné školy ve Ždánicích v letech 1880 až 1922 (od 1. února 1906 do 28. února 1922 řídícím učitelem, regionálním historikem, autorem monografií „Dějiny městečka Ždánic“ (1898) a „Ždánsko“ (1930) a zakladatelem ždánického „Vrbasova muzea“ (1940).

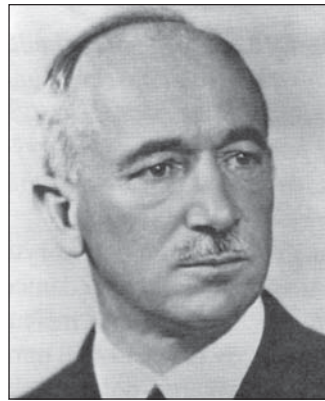
V protokolu ze zasedání obecního zastupitelstva ze dne 27. února 1940 je zaznamenáno: „Na návrh pana Františka Mendla list. usneseno, aby na program příští schůze obec. zast. dáno bylo na program: „Udělení čestného občanství p. Jak. Vrbasovi“.

Na příštím zasedání dne 27. dubna 1940 k tomuto jmenování skutečně došlo: „Jednomyslně usneseno jmenovati p. Jakuba Vrbase říd. uč. v. v. čestným občanem městyse Ždánic za jeho záslužné činy“. (Více J. Vrbas „Ždánsko“, VI. Kotík, mimořádné číslo ŽZ červenec 2002.)

Dr. Edvard BENEŠ

(* 28. 5. 1884 Kožlany u Plzně, † 3. 9. 1948 Sezimovo Ústí)

Eduard Beneš byl druhým prezidentem Československé republiky od 18. prosince 1935 do 5. října 1938 a od 2. dubna 1945 do 7. června 1948. Také Beneš Ždánice nikdy nenavštívil, projížděl však v jejich blízkosti dne 14. června 1936, při své cestě do Hodonína. Mezi Silničnou a Žarošicemi ho přijeli pozdravit učitelé a žáci obou škol ve Ždánicích a mnozí další obyvatelé Ždánic.

Místní národní výbor ve Ždánicích ho jmenoval u příležitosti jeho 61. narozenin dne 24. května 1945 čestným občanem městyse Ždánic jako ocenění jeho budovatelské práce pro národ a stát. V protokolu ze zasedání obecního zastupitelstva z toho dne stojí: „Na návrh Fr. Bocka usneseno, aby prezident republiky Dr. Ed. Beneš jmenován byl čestným občanem Ždánic“.

Deputace MNV ve Ždánicích ve složení Emil Chovanec, František Mendl a jeho syn, P. František Šimčák, Josef Medřický a František Němec byli později pozváni na Pražský hrad, kde je prezident Edvard Beneš dne 19. prosince 1945 přijal. Delegace mu mimo jiné předala „Diplom čestného občanství“ – umělecké dílo akademického malíře Josefa Konečného – Žára ze Žarošic a toufarský džbán od Ladislava Znoje.

Deputace MNV ve Ždánicích ve složení Emil Chovanec, František Mendl a jeho syn, P. František Šimčák, Josef Medřický a František Němec byli později pozváni na Pražský hrad, kde je prezident Edvard Beneš dne 19. prosince 1945 přijal. Delegace mu mimo jiné předala „Diplom čestného občanství“ – umělecké dílo akademického malíře Josefa Konečného – Žára ze Žarošic a toufarský džbán od Ladislava Znoje.

II. Významní občané a rodáci Ždánic v abecedním pořádku

BARTOŠEK Teodor, JUDr.

(* 4. 11. 1877 Ždánice, † 5. 9. 1954 Praha)

Poklidná doba konce 19. století v poklidné rodině okresního soudce ve Ždánicích – to bylo prostředí, ve kterém se narodil a prožil mládí jeden z nejméně klidných lidí – člověk, který dokázal povýšit život právníka na dramatický boj antifašisty.

„Od studentských let to byl život ve vysokých obrátcích horečné činnosti. **Studoval**

na několika fakultách, především filozofii a práva a sám se při tom živil. Studoval navíc marxismus, redigoval dva odborné časopisy, byl v popředí mnoha studentských spolků a stál u kolébky Svazu vysokoškolského studentstva. Sblížil se již v roce 1897 se sociální demokracií a seděl v jedné místnosti s Ladislavem Zápotockým v redakci Železničního zřizence. Zakládal se S. K. Neumannem ateistický spolek Augustýn Smetana, a přitom téměř mimochodem se naučil dvacet jazyků – evropské, všechny slovanské a sem tam nějaké orientální“.

BLATNÁ Božena

(* 4. ledna 1907 Ždánice, † 30. 1. 1989 Ždánice)

Sestra Božena Blatná byla **náčelnicí sokolské organizace** a všichni byli na ni hrdi. Nebylo akce v sokolském životě, kde by stála mimo dění. Nebyla jen velmi zdatnou cvičitelkou sokolských žen, ale byla také duší všech sportovních, kulturních a společenských sokolských akcí.

Ležela na ní nejen tíha veškeré přípravy ženských složek na XI. všesokolský slet v Praze v roce 1948, ale byla také organizátorkou okrskových cvičení v Archlebově, Lovčicích a Bučovicích. Byla nápaditá, přicházela do výboru jednoty s novými prvky. V tom smyslu se plně doplňovala se svým mužským protějškem, náčelníkem jednoty br. Josefem Jahodou a nacházela u něho vždy pochopení a podporu.

V roce 1931 se provdala za Cyrila Blatného, se kterým představěla domek na Městečku č. 196 a později se spolu

přestěhovali do domu č. 524, postaveného u nově zbudované „Parní pily“ na pozemku u nádraží. Protože Božena Blatná absolvovala kurs účetnictví, tak kromě práce ve výrobě vedla také účetnictví a veškerou korespondenci organizace.

Po roce 1948 pracovala v podniku nejprve jako mistrová a později musela z podniku odejít. Stala se vedoucí Uhelných skladů a tam pracovala až do svého odchodu do důchodu.

Na takové obětavce nelze zapomenout, naše generace jí vychovávaná si na ni ponese až do smrti nezapomenutelné vzpomínky. *(Více viz Kronika Sokola, zavzpomínal Mgr. M. Merlíček.)*

BLATNÝ Cyril

(* 5. 7. 1897 Ždánice, † 28. 2. 1978 Ždánice)

Cyril Blatný byl na počátku 20. století **úspěšným podnikatelem**. Oženil se s Boženou Červinkovou, a spolu se vyplatili a založili si firmu. Po osamostatnění se zaměřili na rozvoj podniku. Cyril jako odborník na dřevo řídil výrobu a manželka vedla účetnictví. Firma nesla název: „Cyril Blatný, dřevoprůmysl a parní pila“.

Výroba byla zaměřena hlavně na výrobu kleštin na chomouty, řeznických špalků, sportovního nářadí (sáně a lyže) a zahradní nábytek. V době rozvoje podniku bylo u firmy zaměstnáno 15 dělníků.

Po roce 1948 prošla firma mnoha reorganizačními změnami. Sám Cyril nejdříve pracoval jako vedoucí provozovny až do roku 1962, kdy musel i s rodinou provozovnu opustit a stal se zde topičem. Podnik se postupně rozšiřoval. Výroba se měnila, zájem o řeznické špalky a kleštiny upadal, a proto byla zavedena výroba nábytku. V té době již provozovna dávala práci padesáti dělníkům, z toho bylo 20 % žen. Po roce 1991 přešla firma do vlastnictví rodinných příslušníků rodiny Blatných a jejich společníků BMB. V této době zaměstnával podnik kolem sta pracovníků.

BOCK František

(* 22. 9. 1903 Ždánice, † 25. 9. 1976 Ždánice)

František Bock byl zvolen v roce 1960 **předsedou MNV** a tuto funkci vykonával do roku 1970. Od roku 1929 byl členem sociálně demokratické strany, a to až do roku 1938, do jejího rozpuštění. Za tuto stranu byl zvolen do obecního zastupitelstva ve volebním období let 1936 až 1940. V roce 1939 po rozpuštění strany z obec-

ního zastupitelstva odešel. Po osvobození v roce 1945 vstoupil znovu do nově utvořené sociálně demokratické strany, ve které byl zvolen jejím důvěrníkem a členem jejího okresního výboru. V roce 1948 byl členem přípravného výboru pro sloučení sociální demokracie se stranou komunistickou. Po sloučení stal se členem komunistické strany

Za působení předsedy Bocka jsme prožili 21. srpen 1968. Ve Ždánicích byla zahájena a pokračovala bytová výstavba na sídlišti Padělky, v akci „Z“ byl postaven kulturní dům, lidová hvězdárna a nová mateřská škola. Zároveň došlo k bankrotu JZD a zemědělskou výrobu převzaly Československé státní statky – Velkovýkrmna Hodonín.

BROTAN Bohumil

(* 26. 10. 1906 Vídeň, † září 1990 Brno)

Bohumil Brotan byl **člověk ryzího charakteru**, výborný kamarád a obětavý pomocník všech, kteří pomoci potřebovali. Narodil se ve Vídni, ale záhy se rodina vrátila do Ždánic, kde mladý Bohumil pomáhal svému otci, poštovnímu doručovateli, v jeho práci. V jedenácti letech umožnila chudobná rodina svému nadanému synu

studia na Reálném gymnáziu v Hodoníně, odkud přešel po maturitě na Přírodovědeckou fakultu Masarykovy univerzity v Brně. Vystudoval zde matematiku, fyziku a chemii. Mladšího bratra podporoval na studiích finančně jeho bratr Jaroslav, čehož si Bohumil vždy velice cenil. Své první profesorské místo získal na gymnáziu ve Strážnici, kde byl studentem např. později proslulý primáš Slávek Volavý nebo za německé okupace popravená Maruška Kudeříková. V roce 1934 přijal nabídnuté místo v Mukačevu na Podkarpatské Rusi. Tam se stal jeho přítelem akademický malíř Jan Jílek, profesor výtvarné výchovy na tamějším gymnáziu. Mukačevo mu neustále svým okolím a krásnými vinohrady připomínalo Strážnici, a tak není divu, že když z Mukačeva musel ještě před válkou odejít kvůli mobilizaci, vrátil se opět do Strážnice. V ní prožil služebně ještě několik let. Konec okupace ho už ale zastihl v Přerově, kde se také oženil. Po dvou letech však ovdověl, když mu manželka zemřela na následky vážné choroby. Z Přerova pak odešel na místo profesora Vyšší střední lesnické a dřevařské školy v Hranicích. Ze „světa“ ho to vždy ale táhlo nazpět do Ždánic, kam pravidelně dojížděl nejprve k rodičům a pak k rodině svého bratra Jaroslava, tehdy už proslulého poštmistra. I když se mu nabízely vysoké posty, na něž byl náležitě připraven, vrátil se v roce 1954 do Ždánic. Netoužil po kariéře a začal učit na měšťanské škole, na níž se **stal v letech 1958–1962 ředitelem**. Ve Ždánicích si vzal také za manželku dceru svého kolegy PhMr. Radmilu Janhubovou, narozenou 1921, tedy věkově o patnáct let mladší. S ní měl dva syny Jana a Jirku. Ředitelování prof. Bohumila Brotana na ždánickém

měšťanské škole skončilo v roce 1962, kdy přijal místo na Střední zdravotnické škole v Brně. Vzápětí mu bylo nabídnuto na odboru školství Krajského národního výboru místo krajského školního inspektora pro střední školy. Zařadil se tam mezi vynikající inspektory. Po kritickém roce 1968 byl perzekvován za pomoc přátelům postižených v době normalizace. Po odchodu z místa krajského školního inspektora vyučoval až do roku 1986, jako civilní profesor na zahraniční fakultě Vojenské akademie Antonína Zápotockého (VAAZ) fyziku pro studenty z rozvojových zemí. Během krátké doby, byl do VAAZ znovu povolán, protože si s těmito zahraničními studenty dobře rozuměl. Byl pro ně přirozenou autoritou. Poslední léta života pak prožíval prof. Brotan ve svém bytě v Brně a také u syna Jana v Opatovci na Svitavsku. **(Zaznamenal Mgr. Mojmír Merlíček.)**

BROTAN Jaroslav

(* 3. 3. 1903 Ždánice, † 3. 3. 1985 Ždánice)

Pocházel z velmi chudobné rodiny, na studium nebylo ani pomyšlení i když byl mimořádně nadaný. Po dokončení školy pracoval jako bezplatný praktikant u soudu, později na poště, kde pouze vypomáhal.

Tam teprve měl možnost dalšího vzdělávání a studia. Byl následně zaměstnán v některých městech jako poštovní úředník, než se opět vrátil zpět do Ždánic. Dále se vzdělával, studoval jazyky, těsnopis a mnoho četl. Byl jeden z nejvzdělanějších občanů Ždánic. Pomáhal při studiu i svému bratru Bohumilovi.

Poštovní službě zasvětil 47 let svého života z toho 45 let na poštovním úřadě ve Ždánicích. Od roku 1949 pak jako vedoucí pošty. Byl ochotný ke každému, kdo potřeboval poštovní i jiné služby. U něj neexistovalo, aby někoho odmítl u přepážky, i když už dávno úřední hodina minula. Starým lidem pomáhal vyplňovat poukázky, složenky apod., když si s tím nevěděli rady.

Jeho dobrá a laskavá povaha, jeho ochota, shovívavost a trpělivost, vysoký rozhled a skromnost ho učinily oblíbeným a sympatickým každému, kdo měl příležitost se s ním stýkat.

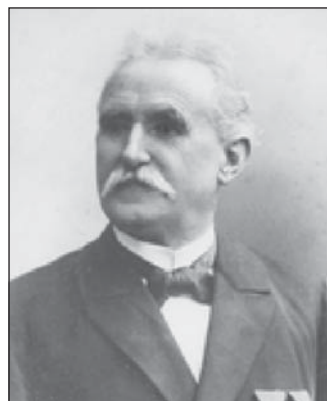
Byl zapojen do práce mnoha organizací. Jako výborný řečník doprovázel zemřelé na jejich poslední pozemské pouti. Tento jeho „boží dar slova“ vždy smuteční hosté obdivovali.

Byl také velmi aktivním dopisovatelem za Ždánice do okresního týdeníku Slovácko.

Nezapomínal však ani na rodinu. Měl čtyři děti, o které se se svou manželkou Jarmilou vzorně staral a vychovával je „k obrazu svému“.

BUKOVANSKÝ Karel Jaromír

(* 24. 11. 1844 Ždánice, † 12. 12. 1932 Klobouky u Brna)

Své mládí prožil K. J. Bukovanský v Divákách, kde žila jeho rodina, a jeho otec zde byl v letech 1845-1883 rektorem.

K. J. Bukovanský byl **významným českým učitelem, archeologem, pedagogem, spisovatelem, sběratelem a vlastivědným pracovníkem Ostravska;** představitel českého národ-

ního hnutí a zakladatel Ostravského muzea. Byl autorem řady vynikajících knižních děl zvláště pro děti a mládež. Psal pod několika pseudonymy.

Osobnost Karla Jaromíra Bukovanského byla koncem 19. století a začátkem minulého století známa každému, kdo v této době ve Slezsku a na Moravě žil, a byl aktivní jak po stránce vědecké, tak i veřejněpolitické. Bukovanský patřil mezi první osobnosti, které začaly na Moravě šířit a podporovat myšlenky a ideje české národnosti, prosazovaly český jazyk a aktivně se zúčastňovaly českého veřejného života.

BUMBA Václav

(* 26. 9. 1905 Lovčice, † 18. 6. 1942 popraven Brno, Kounicovy koleje)

Václav Bumba byl odborným učitelem na školách ve Ždánicích v letech 1930-1942. Byl všude oblíben jako člověk velmi dobré, přímé povahy, ryzího charakteru, vlastenec výborných společenských vlastností. Jako záložní důstojník Československé armády byl schopen všech obětí pro vlast i národ. Byl zatčen gestapem pro od-

bojovou činnost proti Němcům 28. dubna 1942 a odvezen do Kounicových kolejí v Brně. Při ukrutných způsobech vyšetřování, jak je gestapo praktikovalo na věznicích, neprozradil nikoho. Z dochované korespondence jeho spoluvězně Stanislava Vlka ze Starého Města, mu vyjímáme: **„Nikdy bych to nepřenesl přes srdce, abych zradil své kamarády“.** Jeho heslo bylo: „Jedinci tuto válku nepřežijí, ale národ vcelku ji přežije a zvítězí“.

Dne 18. června 1942 byl odsouzen stanným soudem během dvaceti minut k trestu smrti zastřelením. Rozsudek byl ještě téhož dne ve 20 hodin vykonán pod obrazem sv. Václava v Kounicových kolejích v Brně.

DOBEŠ Jaroslav

(* 26. 8. 1942 Dražůvky)

Působil na ZDŠ ve Ždánicích od 1. září 1970 jako učitel a od 1. září 1975 do 31. července **1982 jako ředitel této školy**. Během jeho působení nedošlo k větším investičním akcím ve školství. Byly to pouze drobné nákupy lavic, tabulí apod. Škola dosahovala mimořádných výsledků v Dukelském závodě branné zdatnosti

(DZBZ), což ale bylo zásluhou učitele Josefa Kašpárka.

Jaroslav Dobeš byl od 1. srpna 1982 jmenován okresním školním inspektorem v Hodoníně.

DOUPOVEC Vladimír

(* 28. 9. 1890 Ždánice, † 20. 6. 1959 Ždánice)

Rodina Doupovcova původně bydlela na Malé straně č. 316 (dům byl v r. 1990 zbořen). Vladimír **jako stavitel podnikal v Brně**, přesto zůstal věrný Ždánicím a ve třicátých letech minulého století po různých počátečních problémech, přebudoval ždánickou „TIHELNU“ na tehdy moderní kruhovou cihelnu. Cihelna byla v krizových letech záchranou pro Ždaňáře, kteří v létě pracovali v cihelně a v zimě v lese.

Vladimír Doupovec spolu se stavitelem Valentinem Poldou a asistentem Františkem Foretem postavili podle projektu prof. Antonína Mendla ve velmi krátké době (1929-1930) měšťanskou školu ve Ždánicích. Cihelnu pak Vladimír Doupovec vlastnil až do března 1948, kdy mu byla znárodněna. Poté se i s celou rodinou odstěhoval do Brna.

DVOŘÁK Ladislav

(* 5. 11. 1923 Ždánice, † 14. 11. 1944 Praha Pankrác)

V době, kdy vypuklo na Slovensku povstání proti Němcům, snažil se Ladislav Dvořák dostat přes Beskydy, aby se ho mohl zúčastnit. Při přechodu hranic byl zatčen a převezen do Ostravy na gestapo. Po výslechu byl převezen do Kounicových kolejí v Brně. Byl odsouzen dne 14. října 1944 k trestu smrti a 14. listopadu 1944 popraven v Praze na Pankráci. Na přiložené fotografii vypíchal špendlíkem rozloučení s rodiči.

FIALA František

(* 20. 6. 1916 Vídeň, † 5. 5. 1982 Ždánice)

Stejně jako jeho bratři Jan a Lubomír byl **František Fiala** 17. září 1942 zatčen gestapem, protože jejich mladší bratr Leopold odešel bojovat do západního odboje. František Fiala byl vězněn v Uherském Hradišti, pak převezen do internačního tábora ve Svatobořicích. Byla to akce E, v ní se gestapo v Protektorátu snažilo izolovat všechny příslušníky rodin, kteří měli své blízké v odboji na Východě i na Západě.

Po propuštění byl pod vojenským dozorem až do konce války. Po válce František Fiala pracoval v Narexu jako vedoucí personálního oddělení.

FIALA Jan

(* 6. 9. 1914 Vídeň, † 1. 11. 1982 Ždánice)

Jan Fiala vedl obecní kroniku v letech 1979 až 1981. Jan i jeho bratři František a Lubomír byli zatčeni gestapem dne 17. září 1942, protože jejich mladší bratr Leopold odešel bojovat do zahraničního odboje. Jan byl vězněn v Uherském Hradišti, pak odvezen do internačního tábora ve Svatobořicích. Byla to akce E, v ní se gestapo v Protektorátě snažilo izolovat všechny příslušníky těch rodin, které měly své blízké v odboji na Východě či Západě. Po propuštění byl dán pod policejní dozor až do konce války.

Jan Fiala pracoval ve Šroubárně a byl činný v ZV ROH, SZK ROH a ve Svazu protifašistických bojovníků.

FIALA Leopold, plukovník

(* 15. 11. 1917 Lovčice, † 20. 6. 2004 Český Krumlov)

Leopold Fiala byl účastníkem zahraničního odboje za druhé světové války. Když se počátkem války začal domácí i zahraniční odboj formovat, Leopold Fiala se rozhodl, že půjde se zbraní v ruce bojovat proti nenáviděnému fašismu.

Po dlouhých a velkých útrapách se dostal do Jugoslávie a odtud pak do Francie, kde prodělal ústupové tažení až do přístavu Marseille. Pak se přes kanál La Manche dostal do Anglie, kde se

formovala naše československá brigáda a v roce 1944 se zúčastnil jako jeden z prvních dobrovolníků invaze Spojenců. Byl zde těžce zraněn, takže domů se dostal až v červnu 1945.

FIALA Lubomír

(* 22. 6. 1925 Ždánice, † 9. 11. 2011 Nedakonice)

Lubomír Fiala, nejmladší z bratrů Fialových, byl též zatčen gestapem dne 17. září 1942. Zážitky z vězení měl o to horší, že mu bylo teprve 17 let a byl vůbec jedním z nejmladších vězňů v internačním táboře ve Svatobořicích. Mnohokrát popsal svůj trest, kdy byl zavřen v márnici s mrtvými Židy.

Po válce pracoval v potravinářství nejprve v Mlékárně Nedakonice, později až do odchodu do důchodu u České obchodní inspekce (pro obor potravinářství).

FISTR Bohuslav

(* 23. 9. 1933 Ždánice)

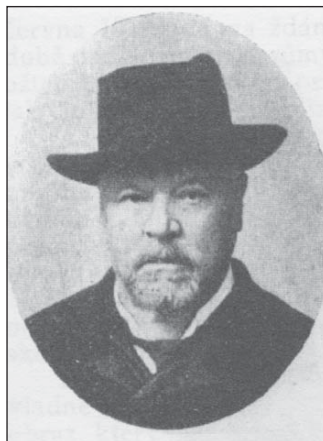
Toto vyobrazené nejvyšší rezortní vyznamenání dává B. Fistrovy právo užívat statut Veterána III. odboje podle Zákona o účastnících III. odboje proti komunismu.

Pro své politické názory měl problémy již v učení. V roce 1952 spolu se stejně smýšlejícími kamarády ve Šroubárnách podřezal elektrické sloupy vysokého napětí přivádějící proud do podniku. V roce 1955 byl odsouzen spolu se sedmi kamarády k trestu odnětí svobody, a to na 16 let za trestný čin sabotáže, velezrady a rozkrádání národního majetku.

V roce 1964 byl podmíněně propuštěn a oženil se. Pracoval v n. p. Náradí ve Ždánicích. Po roce 1990 se úspěšně zapojil do zdejšího veřejného života a po dobu tří volebních období byl členem městské rady. Jeho současný zdravotní stav je velmi vážný právě následkem devíti let strávených při těžbě uranu v Příbrami na lágru Bitýz a v Leopoldově. Jeho vzpomínky na Bitýz jsou na to, jak při dobývání rudy uranu zachránil život jednomu spoluvězni a při přebírání uranu je sovětští vojáci zdravili: „Zdravstvujtě, davajtě ruděнку, davajtě ruděнку.“

GLASER František

(* 1832 Ždánice, † 16. 5. 1918 Pulja)

„Před první světovou válkou rodák ze Ždánic, František Glaser, c. a k. zbrojmistr na odpočinku v Pulji, byl slovinským vlastencem. Daroval mnoho mořských živočichů, hlavně měkkýšů naší obecné škole, a věnoval jí jednu akcii Živnostenské banky nominální ceny 200,- Kč, z jejíhož výnosu se mají každého roku podporovat dva chudí žáci školy

obecné. Českého vědomí nabyt až čtením „Dějin městečka Ždánic“ a od té doby kupoval a četl české knihy.“

GOLDMANN Alois

(* 21. 6. 1862 Ždánice, † 18. března 1904, Ždánice)

Záznam z kroniky hasičů: „Do hasičského sboru vstoupil v roce 1885. Na valné hromadě konané dne 10. ledna r. 1886 byl zvolen do výboru jako jednatel. Na valné hromadě konané dne 9. prosince 1888 byl zvolen naddůstojníkem sboru. Na valné hromadě konané dne 5. ledna r. 1890 byl zvolen náčelníkem a v této hodnosti a službě setrval dosud. Je členem sboru 18 let.“

Alois Goldman byl vyznamenán medailí a obdržel diplom jako čestné uznání za svou práci a zásluhy o ždánický hasičský sbor.

V roce 1887 vstoupil do hasičského sboru, kde byl od roku 1888 činovníkem ve funkcích knihovníka a pak jednatele a důstojníka. 5. ledna roku 1890 byl zvolen náčelníkem a pak v této hodnosti setrval až do své smrti dne 10. března 1904. Tedy plných 14 let byl velitelem sboru jako jeho náčelník. Byla to nejvýznamnější postava sboru. Za jeho působení se vystřídalo pět předsedů a řada ostatních činovníků.

Byl velmi dobře zasvěcen do veškerého dění ve sboru a věděl o každé maličkosti. Hasičství, jak se říká, mu přirostlo k srdci. Byl velmi svědomitým, nadšeným a agilním pracovníkem. Svým seriózním jednáním, svou shovívavostí a chováním byl oblíben veškerým členstvem, byl spravedlivý a přímý. Ve svém jednání byl důsledný a čestný, spolehlivý v každém směru. V hasičském světě byl znám jako výborný a skvělý pracovník. Byl duší i svědomím sboru. Všude měl své přátele. Sbor vedl rozumně. Za jeho vedení šel sbor stále k svému zdokonalování ve výbroji a ve výcviku neustrnul. Sbor pod jeho vedením se těšil velmi dobré pověsti v celém okolí Ždánic.

Sbor jeho úmrtím ztratil hlavní postavu, svého tátu. Tesknota a tíseň se rozhostila u všeho členstva i občanů při jeho pohřbu. Velmi truchlivými slovy se se zesnulým náčelníkem rozloučil nad hrobem předseda sboru Antonín Novák. Každý cítil tu velkou ztrátu, která sbor úmrtím tohoto dobrého člověka postihla.

Zemřel ve věku 42 let. Ve sboru budiž zachována trvalá paměť na Aloise GOLDMANNA.

GÖTZ Josef

(* 29. 1. 1908 Černčín okr. Vyškov, † 19. 12. 1991 Kyjov)

V letech 1914-1919 navštěvoval dvojtřídní obecnou školu v Černčíně, v letech 1919-1927 pak reálné gymnázium v Bučovicích. Po zkoušce dospělosti absolvoval abiturientský kurs při České obchodní akademii v Brně a stal se úředníkem Moravské banky. V letech 1928-1930 studoval na české univerzitě v Brně a 1. února

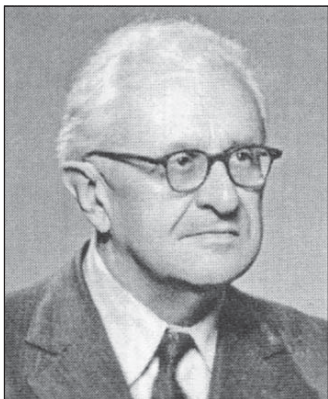
1930 nastoupil učitelskou dráhu na obecné škole v Násedlovicích. Na zdejší školu přišel z hlavní školy v Brně-Tuřanech 1. února 1942.

Ve své učitelské dráze ve Ždánicích pokračoval na měšťanské škole, v období od 1. listopadu 1942 do 30. června 1974. V době od 27. července 1962 do 27. července 1968 vykonával funkci ředitele školy.

Řadu let vedl jak školní, tak i obecní knihovnu. Měl aprobaci na třináct vyučovacích předmětů.

HANUŠ Štěpán, JUDr.

(* 19. 10. 1908, Lysice u Boskovic, † 1. 12. 1995 Brno)

Po ukončení obecné školy studoval Štěpán Hanuš na gymnáziu v Boskovicích, kde v roce 1926 maturoval s vyznamenáním. Nejdříve studoval medicínu a později přešel na právnickou fakultu. Po vykonání zkoušky z **notářství** si z **několika nabídek zvolil Ždánice**, které byly z navrhovaných míst nejbližší Brnu, kde studovaly jeho

děti. Svou kancelář i byt měl v domě č. 196 na Městečku.

Vedle angličtiny potřeboval nejvíce jazyk švédský. Často jezdil ke svým přátelům do Švédska, kde propagoval Smetanovu hudbu. Jeho zásluhou byla v Göteborgu založena nadace Bedřicha Smetany. Ze Švédska zajížděl také do Norska. Byl nadšeným fotografem a na besedách s občany promítal na svých diapozitivech právě krásy severských zemí, které navštěvoval (desetkrát v letech 1964-1978).

Byl to nadmíru vzdělaný člověk. Známy jako polyglot nejen u nás, ale i v zahraničí. Ovládal osm jazyků. Když mu bylo 85 let, přijeli mu blahopřát lékaři z Vídně. V naší republice uváděl světoznámé francouzské Callvetovo smyčkové kvarteto. Dělal mu tlumočníka a zprostředkovatele.

V letech 1960 až 1972 pracoval v Náradí, poté odešel do starobního důchodu. Pracoval jako technický pracovník (překlady, právnické záležitosti, technické informace a knihovna). Působil jako soudní tlumočník dánštiny a švédštiny.

Žil klidným, nenáročným a skromným životem a jak tiše a klidně žil, tak nás i klidně opustil. V historii města zaujal čestné místo a v našich srdcích vděčnou vzpomínku. **(Zaznamenal Dr. Josef Hudec.)**

Hlaváček Jaroslav

(* 3. 4. 1871 Lovčice, † nezjištěno)

Jako odborný učitel z Kyjova byl Jaroslav Hlaváček jmenován **prvním ředitelem měšťanské školy** od roku 1913 do roku 1917 jako zástupní a pak do roku 1922 jako definitivní ředitel Měšťanské školy chlapecké ve Ždánicích. V roce 1923 byl jmenován ředitelem Měšťanské školy chlapecké a dívčí v Brně – Tuřanech.

HOBŽA Josef

(* 7. 3. 1927 Ždánice, † zastřelen na pochodu smrti 1945)

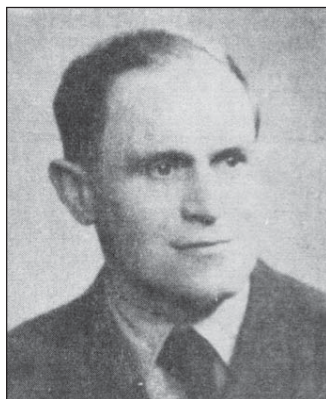

Josef Hobža pracoval v Čechách u německé firmy Frank. Kvůli velmi tvrdým podmínkám zaměstnání opustil. Koncem roku 1944 byl zatčen a předán gestapu v Hodoníně. Odtud byl převezen do Kounicových kolejí v Brně. Po odsouzení byl předán do koncentračního tábora Gross-Rosen v Dolním Slezsku (dnes Rogoźnica v Polsku). Kvůli

rychlému postup Rudé armády musel být tento tábor evakuován a při pochodu byl umístěn v blízké vesnici. Ráno při kontrole bylo zjištěno, že 20 vězňů chybí. Byli ukryti ve slámě. Vězni byli vyvedeni na návrší, vyslečeni donaha a esesáky postřeleni. Mezi nimi byl i Josef Hobža.

HOBŽA Rudolf

(* 2. 9. 1905 Ždánice, † 21. 10. 2002 Ždánice)

Rudolf Hobža byl zatčen gestapem dne 22. února 1944. Po dobu sedmi měsíců byl vězněn v Kounicových kolejích v Brně. Byl rovněž vězněn měsíc ve Flossenbürgu v Horní Falci, poblíž českých hranic, šest měsíců ve Zwickau v Sasku. Prožil pochod smrti a z koncentračního tábora se vrátil 13. května 1945. Důvod jeho

zatčení byla podpora rodin uvězněných občanů a podezření z komunistické činnosti. Zemřel ve svých 97 letech.

HOŠA Karel

(* 22. 10. 1910 Ždánice, † nezjistěno)

Karel Hoša byl nasazen na práci do Německa. Kvůli velmi těžkým pracovním podmínkám utekl a byl zatčen gestapem. Byl odsouzen pro pracovní sabotáž a od 24. prosince 1942 do konce války byl vězněn. Prošel věznicemi a koncentračními tábory Breslau (dnes Wrocław), Gross-Rosen, Buna, Osvětim, Buchenwald, Egel aj. Jeho zážitky vystihují život v koncentračních táborech, kde člověk znamenal jen číslo a víc nic. Po osvobození se vrátil ke své rodině do Kyjova.

HOZDECKÝ Vladimír, Ing.

(* 7. 3. 1925 Slaný, † 30. 7. 2016 Ždánice)

Vladimír Hozdecký studoval na Průmyslové škole pro letectví v Mladé Boleslavi a na VUT v Brně. Byl **vedoucím obchodně technických služeb v podniku NAREX Ždánice.**

Svůj život zasvětil filmové kameře, fotoaparátu a jízdě na kole. Byl autorem krátkometrážních filmů o životě lidí a jejich zvycích,

o přírodě, o dětech a mládeži. Zachytil řadu kulturních a společenských událostí i osobností. Spoustu svého času věnoval DDM ve Ždánicích, kde úspěšně vedl fotografický a filmový kroužek. Dětem věnoval svůj čas i při organizování různých soutěží a závodů na kole (Sto jarních kilometrů, putování dětí po stopách partyzánského oddílu Olga, nebo pietní vzpomínky u pomníčku Jiřího Jirovského). Za tuto práci mu byl udělen Čestný Březový lístek. Po odchodu JUDr. Josefa Hudce, kustoda Vrbase muzea, se stal správcem muzea až do 31. prosince 2005.

U příležitosti jeho devadesátých narozenin mu starosta města MUDr. Vladimír Okáč, předal „Ocenění Města Ždánice“ za přínos a celoživotní práci pro naše město.

HUDEC Josef, JUDr.

(* 14. 2. 1904 Hýslý, † 7. 11. 1998 Ždánice)

Josef Hudec pocházel z malorolnické rodiny ze sedmi dětí. Maturoval na kyjovském gymnáziu roku 1925 a jeho cílem bylo studium práv. Jeho životní cesta se poněkud změnila. Po vykonání vojenské prezenční služby a po absolvování učitelského kurzu se stal učitelem. Působil na několika školách v nejbližším okolí. Ve stanoveném termínu vykonal roku 1930 zkoušku pro výuku na měšťanských školách a v letech 1945 až 1948 **byl ředitelem Masarykovy újezdní**

měšťanské školy smíšené ve Ždánicích.

Své vědomosti si rozšiřoval v různých vědních oborech. Vyučoval těsnopis a psaní na stroji, po roce 1945 se zapsal na studium práv a státovědy, kde dosáhl svého cíle – titulu JUDr.

Rok 1948 byl rokem změn v celé zemi. Byl suspendován ze svého ředitelského místa

a poslán do Archlebova, kde byl jedním z nejstarších členů z celého učitelského sboru. Jeho anabáze pak pokračovala na několika dalších místech na středních školách v okrese Hodonín a Uherském Hradišti.

Před depresí ho zachránila hudba a zpěv. Bylo to mnoho operet, které nacvičil za pomoci zpěváků a hudebníků z okolních okresů. Založil sedmdesátičlenný dívčí pěvecký sbor, který soutěžil několikrát ve Zlíně a umístil se na předních místech.

Ve volných chvílích se věnoval práci v muzeu, které ve spolupráci s Františkem Chalabalou po úmorné práci zpřístupnil široké veřejnosti. Zde pracoval po dobu 35 let.

Ovládal několik jazyků, jejichž znalost využil na svých cestách po Evropě, Asii a Africe. **(Zaznamenal MgPh. F. Čulík.)**

CHALABALA František

(* 14. 8. 1903 Ždánice, † 4. 4. 1981 Kroměříž)

František Chalabala o sobě: „Jsem nyní stár 68 let. Veřejně jsem činný v řadě funkcí. **Jsem pracovníkem muzea**, spolupracovníkem zakladatele muzea Jakuba Vrbase a od 16. října 1962 vedoucím kroužku Přátel muzea. Sbíráám starožitnosti pro toto muzeum a funguji také jako průvodce muzeem.

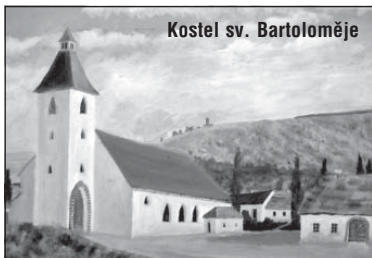
Jsem vedoucím národopisného kroužku, který vykazuje obsáhlou činnost a buduje pro tento kroužek několik desítek národních krojů této naší oblasti Ždánka a stále pečuji o dobrou údržbu a doplňování těchto krojů. Činnost tohoto kroužku spotřebuje mnoho času.

Po desetiletí pracuji v historii a vlastivědě, založil jsem a vedu Vlastivědný kroužek Ždánka. Jsem dopisovatelem různých časopisů. Organizuji každým rokem několik zájezdů na historicky památná místa naší vlasti.

Po řadu let jsem členem školské a kulturní komise MěNV, jsem členem okresního výboru sekce „Ochrany přírody“ a místním konzervátorem přírodních památek pro Ždánsko.

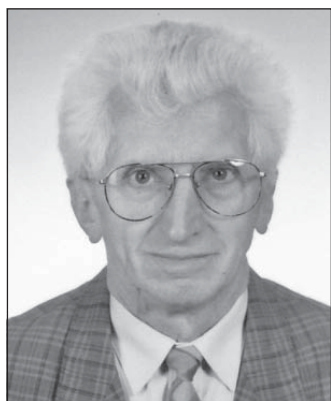
K funkci historicko vlastivědné: jakožto lidový malíř, stále pokračuji v malbě seriálu olejových obrazů, starých pamětihodností Ždánka – „Ždánsko v minulosti“, kterých mám zatím 116 a stále v tom pokračuji. (Zpracovávám

historicko-vlastivědná pojednání širokého rozsahu o Ždánicích a okolí v celé řadě kronik. Jsem průvodcem po historicko známých místech Ždánicka. V důsledku této značné přetíženosti byl jsem nucen odmítnout nabízenou funkci kronikáře MěNV. Místnímu kronikáři však v jeho činnosti plně vypomáhám ve všech jeho potřebách.“

CHALABALA Oto

(* 20. 4. 1932 Ždánice, † 10. 10. 2008 Ždánice)

Narodil se jako druhý ze čtyř dětí Štěpánce a Františku Chalabalovým. Po ukončení obecné školy se vyučil u svého strýce Karla Chalabaly zahradníkem. Od roku 1962 pracoval jako profesionální řidič v podniku NAREX Ždánice, kde setrval až do svého důchodu v roce 1992. Následující rok (1993), kdy bylo Ždánicím navráceno

muzeum **Jakuba Vrbase, se s velkým zaujetím zapojil do jeho generální opravy**, a navázal tak na rodinnou tradici, kterou započal už jeho otec. Pomáhal při realizaci nových expozic a zrestauroval stovky exponátů (hlavně starožitný nábytek, hodiny, lustry a další poškozené předměty). Pro muzeum zhotovil také model altánku ze zámeckého parku a zrestauroval a uvedl do chodu věžní hodiny kostela Nanebevzetí P. Marie ve Ždánicích. Vyrobil několik nových regálů, stolů, podstavců, výstavních panelů, polic a nástěnek a několik bezpečnostních mříží. Podílel se mimo jiné také na realizaci výstav v muzeu a zámecké vile. Mnozí využívali jeho zkušeností, pro každého měl otevřené dveře. Téměř vždy uměl poradit a většinou i prakticky pomoci.

CHOVANEC Emil

(* 3. 7. 1905 Ždánice, † 30. 11. 1986 Ždánice)

Emil Chovanec byl předsedou místního národního výboru v období od května 1945 do června 1946, **předsedou Jednotného zemědělského družstva Ždánice**. V letech 1951 až 1952 založil přípravný výbor JZD a stal se jeho předsedou až do jeho rozpadu v roce 1960.

Pocházel z dělnické rodiny ze čtrnácti sourozenců. Vychodil tři třídy měšťanské školy a dvoutřídní Živnostenskou školu ve Ždánicích. Vyučil se zahradníkem a po vyučení pracoval v zámecké zahradě. Byl nejen členem dělnických

tělovýchovných spolků, ale i náčelníkem Dělnické tělovýchovné jednoty (DTJ). Za okupace byl členem ilegální skupiny Moravská rovnost, byl proto zatčen a vězněn. Po osvobození se zapojil do politického života ve městě. Byl členem KSČ, AVNF, (Akční výbor národní fronty) SČSP (Svaz československo-sovětského přátelství) a další. S manželkou vychovával tři děti.

CHOVANEC Ferdinand

(* 3. 3. 1911 Ždánice, † 30. 10. 1970 Kyjov)

Ferdinand Chovanec vystudoval učitelský ústav v Hodoníně. Začal učit v Hlohovci u Valtic, pak v Hodoníně a Veselí nad Moravou.

Sedmého prosince 1942 byl zatčen pro ilegální odbojovou činnost jako velitel skupiny „Obrana národa“ a také jako člen odbojové buňky ve škole. Byl vězněn v Ostravě, v Osvětimi a Buchenwaldu. Prodělal pochod smrti a dne 11. dubna 1945 byl osvobozen u Heisenbergu. Po osvobození se vrátil a učil ve Veselí nad Moravou. Strašlivé útrapy a vězení zanechaly stopy na jeho zdraví. V roce 1955 prodělal těžký infarkt a v roce 1970 zemřel.

CHVÍLA Josef, Mgr.

(* 30. 3. 1946 Lhotka u Hradčovic)

V roce 1971 byl Josef Chvíla ustanoven do Ždánic jako vedoucí Pionýrské skupiny Ždánice, pro kterou do roka získal souhlas matky partyzána Jiřího Jirovského, aby tato skupina nesla jeho jméno. Před příchodem do Ždánic pracoval již deset let s dětmi a mládeží v okrese Uherské Hradiště. S celou rodinou se také v lednu 1972

do Ždánic přistěhoval. S vervou jemu vlastní se pustil do rozvoje kvalitní práce s dětmi a mladými lidmi do 18 let. Využíval poznatků, které získal jako externí spolupracovník redakce časopisu ABC, kde vedl 100 Hlídek ochrany přírody. Hledal rovněž nové formy práce s dětmi a plně se jim věnoval v jejich volném čase. V roce 1987 byl ve městě spoluzakladatelem Českého svazu ochránců přírody.

Ředitelem MDPM se stal 1. září 1973. Jeho první velké dílo bylo vybudování Domu pionýrů a mládeže přestavbou Břouškovy vily. Velmi aktivně spolupracoval se všemi organizacemi ve městě a získal si řadu přátel, což bylo jeho velkou devizou po celou dobu jeho činnosti. Pořádal celou řadu akcí pro děti a mládež (MDD, karnevaly, výlety do přírody, oblíbenou Indiánskou stezku, Noční vý-

sadky, Pokusy o trampskou romanci, dbal o technický pokrok ve vztahu k mládeži a za maximální pomoci místních závodů vznikla první počítačová učebna v okrese s celou řadou dalších úspěšných akcí).

Dá se říci, že jeho životním dílem ve Žďánicích bylo vybudování dětské táborové základny Haluzická hájenka, která se stala rájem pro děti a je perlou Žďánického lesa. Předtím v letech 1971–1988 vedl tábory u nedaleké studánky Bezdýnky. Pro mládež ve věku 15–18 let vedl tábory stálé, hvězdicové, putovní, cyklistické a vodácké po celém Československu. Oblíbené byly i tábory pro instruktory na Baltu v Polsku. Pořádal rovněž závody minikár, a to místní, okresní i krajská kola. Tak úspěšnou prací vešel do povědomí lidí a přátel, které si získal v celé republice. Jeho dílem je také organizace udělování Březových lístků (BL) za práci s dětmi a mládeží v celé České republice. Sám je jedním z šesti nositelů nejvyššího 12. stupně „Zlatého březového lístku“ v celé ČR. Největším bohatstvím Kolegia BL bylo právě získání více než dvou set spolupracovníků.

Jožka Chvíla, kamarády nazývaný Červánek, měl také bohatou publikační činnost. O své práci s dětmi a mladými lidmi podle RNDr. Vladimíra Kotíka publikoval ve Žďánickém zpravodaji 352 článků. Pracoval 18 let jako předseda okresní přírodovědné komise, která zabezpečovala okresní kola Biologické olympiády, Mladého zahrádkáře, Mladého chovatele, Zlatého listu, Indiánské stezky, Zlaté včely pro mladé včelaře a Zlaté udice pro rybáře. Za tuto obětavou práci s dětmi, mladými lidmi a jejich vedoucími, které věnoval všechn svůj čas, mu dne 28. března 1989 byl ministryní školství udělen titul **Vzorný učitel**.

Po čtyřiceti letech své práce, v roce 2012, byl v plné svěžesti odvolán z funkce ředitele a propuštěn z DDM z důvodu dosažení 65 let věku.

Současný starosta města MUDr. Vladimír Okáč mu 24. 2. 2018 předal „**Ocenění města Žďánice**“ za celoživotní práci s dětmi a mládeží a dlouholetou činnost na táborové základně Haluzická hájenka a její vybudování.

JAHODA Josef

(* 17. 3. 1907 Boršov u Kyjova, † 20. 7. 1978 Koryčany)

Josef Jahoda své dětství prožil v Sobůlkách. V letech 1919–1927 studoval na Státním reálném gymnáziu v Kyjově. Od 1. října 1928 do 31. března 1930 konal prezenční vojenskou službu u pěšího pluku č. 37 v Levoči. V roce 1930 vykonal zkoušku učitelské dospělosti v Příboře, roku 1932 pak tamtéž zkoušku učitelské způsobilosti pro školy

obecné a roku 1936 opět tamtéž zkoušku učitelské způsobilosti pro školy měšťanské I. oboru.

Působil na obecných školách v Matalové, Vřesovicích, Dambořicích a opět Vřesovicích. Na zdejší školu nastoupil 1. září 1936. Byl velmi oblíbeným učitelem hlavně tělovýchovy a současně byl náčelníkem Sokola. Byl vynikajícím členem ochotnického divadla. Po skončení okupace přišel s myšlenkou umístit na sokolovně pamětní desku obětem fašismu z řad žďánických sokolských bratrů. **V době od 1. května 1951 do 31. srpna 1953 byl ředitelem.** Oženil se s kolegyní Věrou Jindrovou a odstěhovali se pak spolu do Koryčan. Je škoda, že se oficiální místa ve Žďánicích k němu při jeho odchodu nezachovala dobře.

JANHUBA Leopold

(* 11. 11. 1893 Nemočice, † 22. 1. 1961 Žďánice)

ve třídě III., ručním pracím výchovným ve II. a III. třídě – celkem 26 hodin.

Byl velmi pokrokový a technicky na vysoké úrovni v té době. Měl první koncesi na vysílání Československého rozhlasu ve Žďánicích.“

V letech 1946 až 1951 byl Leopold Janhuba kronikářem obce. V kronice měšťanské školy na straně 65 je uvedeno: „Leopold Janhuba, definitivní učitel zdejší obecné školy přidělen škole měšťanské, vyučoval předmětům II. odboru a to: počtům ve třídě II. a III., přírodovědě ve všech třídách, občanské nauce a výchově

JELÍNKOVÁ Jiřina

(* 1. 5. 1955 Kyjov)

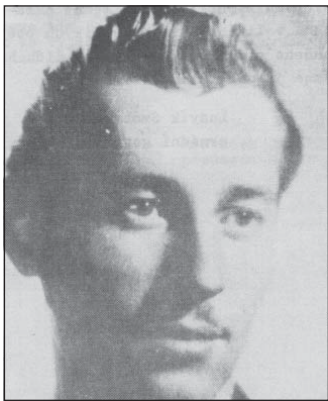

„Zápis za rok 1984 byl zpracován částečně bývalým **kronikářem MěNV s. Miroslavem Mendlem** a z větší části novou kronikářkou MěNV s. Jiřinou Jelínkovou, která **je ve funkci kronikářky od dubna 1985.** J. Jelínková pracuje na MěNV ve Žďánicích jako odborná referentka hospodářského odboru. Tím je dána úzká součinnost mezi prací kronikáře a MěNV i všech organizací NF, závodů i škol. J. Jelínková pochází z dělnické rodiny. Po ukončení ZDŠ absolvovala gymnasium v Bučovicích a ekonomickou nástavbu v Hodoníně. Bydlí ve Žďánicích, je veřejně činná a má zájem o veřejný život ve městě. Tím jsou dány dobré předpoklady pro kronikářskou práci“.

(Tolik záznam v kronice.)

JIROVSKÝ Jiří

(* 30. 11. 1923 Cheb, † 6. 2. 1945 Zlatý jelen – Heršpice)

Jiří Jirovský přišel do partyzánského oddílu Olga jako spojka z partyzánského štábu majora Murzina. Při svém pobytu v oddíle Olga byl prvním, kdo z tohoto oddílu položil v boji za osvobození naší vlasti svůj život. Za války žil s rodiči ve Valašském Meziříčí. Před odchodem do ilegality byl po absolvování Vyšší zemědělské

školy v Přerově zaměstnán jako hospodářský adjunkt na velkostátku Valašské Meziříčí. Zde se zapojil do odbojového hnutí a působil jako partyzánská spojka brigády Jana Žižky. Dne 6. února 1945 odpočívala skupina šesti partyzánů oddílu Olga s Jiřím Jirovským v hájence Zlatý jelen. Spolupracoval s nimi místní hajný Stanislav Dunaj. Když se však chystali k odchodu, objevila se u hájenky skupina příslušníků německého Jagdkommando ze Žarošic a 11 protektorátních četníků. Začala přestřelka, v níž měli partyzáni nevýhodu jak početní, tak také ve vybavení. Během boje byl Jiří Jirovský raněn a poté na místě umučen německým Jagdkommandem, zraněn byl i velitel skupiny Rudolf Venhuda a člen oddílu Ladislav Verner. Partyzáni se nakonec schovali do seníku a poté uprchli do Brankovic. Hajný Dunaj byl poté zatčen, ale válku přežil.

Poblíž hájenky Zlatý jelen byl Jiřímu Jirovskému postaven pomník s tímto textem:

„Zde bojovala s fašistickými okupanty I. čsl. partyzánská brigáda Jana Žižky – oddíl Olga. V boji zde položil život Jiří Jirovský.“

Každoročně, ve výroční den této tragické události pod vedením Mgr. Josefa Chvíly, kládeme květiny k jeho pomníčku k uctění památky mladého partyzána Jiřího Jirovského. (Více J. Chvíla ŽŽ 1985.)

KAŠKA Václav

(* 11. 11. 1859 Praha, † 28. 10. 1943 Ždánice)

Václav Kaška přišel do Ždánic před rokem 1890 jako montér pražské továrny na cukrovarnická zařízení, aby v cukrovaru stavěl moderní stroje a zařízení.

Mlynář ve Ždánicích
Václav Kaška byl povoláním strojař, ale byl zároveň divadelním hercem, režisérem, kulturním pracovníkem,

v roce 1907 pak i zakladatelem a dlouholetým členem Tělocvičné jednoty Sokol a od roku 1931 předsedou Sboru dobrovolných hasičů ve Ždánicích. Měl první motocykl ve Ždánicích.

V roce 1897 postavil ve Ždánicích naproti cukrovaru parní mlýn. Po jeho požáru a rekonstrukci zde zřídil pekárnu, zámečnickou dílnu, kde vyráběl vyvíječe pro karbidový plyn určený ke svícení. Od roku 1922 byla v něm elektrárna zásobující Ždánice světlem až do připojení Ždánic na oslavanskou elektrárnu v roce 1928.

Roku 1907 zřídil kolářský mistr Jakub Blatný při Kaškově mlýně pilu, která byla v provozu až do roku 1922, kdy mlýn prodal, a jeho nový vlastník Stanislav Chládek ho modernizoval a provozoval až do roku 1948.

V Sokole pracoval Václav Kaška jako činovník a zanedlouho jako vedoucí divadelního odboru. Během svého úřadování jako předseda Dobrovolného svazu hasičů (DSH) až téměř do jeho smrti dosáhl sbor největšího rozkvětu za své dosavadní éry. Při jeho pohřbu byla rakev vezena na hasičské stříkačce přes celé Ždánice. To byl **Václav Kaška**.

KAŠPÁREK Josef, Mgr.

(* 10. 7. 1942 Uherské Hradiště)

Josef Kašpárek nastoupil na ZDŠ do Ždánic 1. září 1974 a setrval zde do 31. července 1996. V době od 1. září 1982 do 31. července 1996 vykonával **na této škole funkci ředitele**.

Za jeho působení dosahovala škola vynikajících výsledků v branném závodě DZBZ. Z investičních akcí byla významná přístavba spojovacího traktu školy, na které byl osobně zainteresován, stejně jako na opravách všech budov školy a postupné modernizaci výuky včetně počítačové učebny. Za práci s dětmi a mládeží mu byl udělen „Březový lístek 2. stupně“.

KESSLEROVÁ Jiřina

(* 12. 4. 1934 Užhorod, † 28. 2. 2009 Brno)

Spisovatelka Jiřina Kesslerová prožila dětství a mládí na Moravě ve Ždánicích, kam se celá rodina v roce 1939 přistěhovala. Ždánice ji inspirovaly k mnohým jejím prózám. Původním povoláním byla učitelka českého jazyka a výtvarné výchovy.

Jako Jiřina Válková se provdala za Ždaňáče Zdeňka Kesslera. Bylo to vzorné manželství s dceru Zuzankou a synem Pavlíkem. Od roku 1977 publikovala svoje povídky

a fejetony v časopisech Rovnost, Tvorba nebo v Literárním měsíčníku. Získala dvě čestná uznání v literární soutěži Šrámkova Sobotka za sbírku novel **Historie k nepřežití** (1978) a za prózu **Svatba k nevíře** (1992). Pro mládež vyšla kromě novely **Pod svícnem tma** (o Ždánicích v době heydrichiády) další próza **Prázdniny v pekle** (1989), autobiografický příběh **Jízdenky do ráje**, (2006), **Dědictví navždy** a sbírka povídek **Zloději iluzí**.

KINCL Miroslav

(* 19. 8. 1914 Lovčice, † 20. 7. 1991 Veselí nad Moravou)

Po ukončení obecné školy navštěvoval Miroslav Kincl v letech 1926-1930 střední školu v Kyjově. Poté studoval na Učitelském ústavu ve Valašském Meziříčí, kde získal vysvědčení učitelské dospělosti. V roce 1937 získal pak v Brně vysvědčení učitelské způsobilosti pro obecné školy. V roce 1942 se oženil a roce

1944 se narodila jeho dcera Miroslava.

V období let 1935 až 1948 učil v řadě obcí. Dne 1. dubna se stal zástupcem ředitele Měšťanské školy v Šanově a současně správcem zdejší mateřské školy.

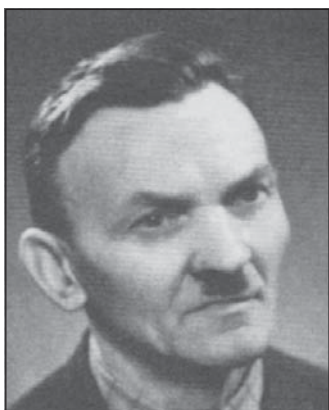
Od 1. září 1948 odešel na vlastní žádost vyučovat na Střední smíšenou školu ve Ždánicích. Od 1. srpna 1968 do 31. srpna 1975 zastával **funkci ředitele ZDŠ ve Ždánicích**, kde pak vyučoval ještě do roku 1978 jako důchodce.

Jeho velkým koníčkem byla astronomie. Mnoho let vedl astronomický kroužek. Patřil k předním budovatelům hvězdárny a v letech 1985-1988 byl jejím správcem.

Pan Miroslav Kincl zasvětil celý svůj život učitelkému povolání. Pod jeho vedením dosahovala škola velmi dobrých výsledků. Význačnými rysy jeho osobnosti byla skromnost, svědomitost, pracovitost, klidná a přátelská povaha.

KLÍČ František

(* 7. 11. 1901 Ždánice, † 9. 5. 1974 Ždánice)

Byl nejstarším z deseti sourozenců, pocházel opravdu z proletářské rodiny. Vzhledem k početné rodině mohl navštěvovat pouze šestitřídní obecnou školu. Ve Vídni se vyučil za čtyři roky truhlářem. Po vyučení získal místo v Humpolci, kde vykonával truhlářské práce v nově zřizovaných mlýnech. V roce 1921 byl odveden a sloužil

dva roky v Šumperku u horského dělostřelectva. Po skončení vojenské služby dostal místo u truhlářského družstva

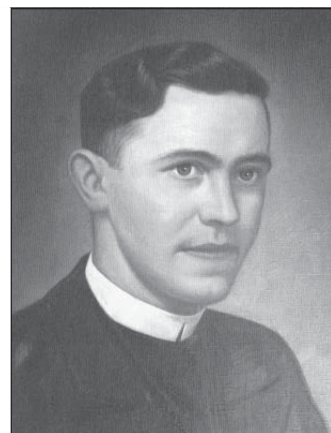
v Brně. Čtvrtého října 1949 byl však na popud Okresního národního výboru v Kyjově a MNV ve Ždánicích z tohoto kolektivu převeden, přijal místo vedoucího stolárny Ferdinada Krátkého, kde pak pracoval až do 31. ledna 1953. Poněvadž tento závod měl být sloučen s příbuznými kyjovskými podniky, přijal místo v Traktorové stanici ve Ždánicích, aby nemusel denně dojíždět autobusem do Kyjova. Od roku 1945 byl členem pléna MNV, předsedou KSČ byl od roku 1950 do roku 1952. Po odstoupení předsedy MNV Karla Zouhara **byl zvolen jeho předsedou**, a za měsíc po této volbě se proto vzdal funkce předsedy strany KSČ.

Za jeho působení v čele MNV prožívaly Ždánice takové historické události celostátního i místního významu jako založení jednotného zemědělského družstva (JZD), hospodářskotechnické úpravy půdy (HTUP), vstup většiny rolníků do JZD, rozorání mezí, scelování půdy do honů, svod dobytka do společného ustájení, přesná zásobovací opatření, stavba nového mostu u fary a vydláždění některých ulic pod vedením technického referenta Karla Zouhara a různé jiné akce.

Popravení kněží P. Václav Kostiha a P. František Voneš 1942

(P. Kostiha Václav, farář ve Ždánicích, * 26. 7. 1900 Nechvalín, † 1. 7. 1942 Brno)

P. Voneš František, kaplan ve Ždánicích, * 16. 9. 1913 Střítež u Rožné, † 1. 7. 1942 Brno)

Fašismus se nezastavil ani před oběťmi z řad českých kněží. Oba tito vlastenci v nejtěžší době perzekuce zachraňovali lidské životy, prokazovali opravdovou lásku k pronásledovaným raněným partyzánům. Toto všechno konali nezištně a jejich popravou se také zastavilo další vyšetřování, neboť až do poslední chvíle svého života nikoho nezradili a raději obětovali své životy. Patří jim za tuto oběť věčná vzpomínka.

KOŠ Emil

(* 10. 9. 1903 Ždánice, † 11. 4. 1982 Ždánice)

Lásku k hasičství měla celá Košova rodina. Otec Emila Koše Josef Koš se stal činným členem již v roce 1896 a v letech 1903 až 1921 vykonával odpovědnou funkci zbrojíře. Syn Emil šel v jeho šlépějích. Členem vedení Dobrovolného svazu hasičů ve Ždánicích se stal v roce 1933, nejdříve jako zbrojíř a následně pak od roku 1938

po dlouhá léta až do roku 1961 byl náčelníkem sboru. V tomto období došlo k modernizaci a zavádění strojní techniky do sboru. Zásadou Emila Koše byly Ždánice vždy na vysoké úrovni vybavenosti a byly příkladem ostatním obcím okresu.

Sám Emil Koš byl podnikatelem, měl ve Ždánicích elektrodílnu a obchod s elektropotřebami, podílel se velkou měrou na elektifikaci města. Udržoval a spravoval celou rozvodnou síť. Po roce 1945 vybudoval ve Ždánicích první městský rozhlas.

KOTÍK Oldřich, Ing.

(* 8. 7. 1922 Ždánice, † 18. 7. 1981, Beroun-Králův Dvůr)

V letech 1933–1937 navštěvoval Oldřich Kotík Masarykovu měšťanskou školu smíšenou ve Ždánicích. Od roku 1935 se stal členem Sokola. V roce 1940 získal výuční list, stal se strojním zámečnickem a pracoval ve Zbrojovce Brno. V lednu 1945 byl nasazen na kopání zákopů, odkud v únoru 1945 zběhl a skrýval se ve Ždánicích.

Po osvobození se vrátil do zaměstnání ve Zbrojovce. Dne 1. června 1945 vstoupil do KSČ.

Od 10. září 1945 do 18. ledna 1949 pracoval jako nástrojař u firmy Mikro, a. s. Ždánice. V roce 1949 pak absolvoval Státní kurz pro přípravu pracujících na vysoké školy. V letech 1949 až 1953 vystudoval Fakultu strojního inženýrství v Brně, v Praze a v Plzni. Dne 14. prosince 1953 začal pracovat v závodě Zbrojovka (dříve Mikro, později Nářadí) ve Ždánicích, a to až do své smrti. Od ledna 1954 pracoval v tomto závodě ve funkci hlavního inženýra a později technického náměstka. Dne 13. července 1957 se oženil. Narodil se jim syn Vladimír.

Ing. Oldřich Kotík měl velký podíl na rozšiřování, modernizaci a prosperitě ždánického závodu Nářadí.

V padesátých letech se aktivně zajímal o astronomii, stál u zrodu zdejšího astronomického kroužku a pod jeho vedením byla v letech 1958 až 1965 vybudována Lidová hvězdárna ve Ždánicích. Významně napomáhal rozvoji astronomické osvěty mezi dětmi. Za tuto práci s dětmi a mládeží byl oceněn Čestným Březovým lístkem. **Ing. Kotík byl místním patriotem**, zajímal se o historii Ždánic, shromažďoval historické dokumenty a v květnu 1972 zřídil v budově lidové hvězdárny městský archiv.

KOTÍK Vladimír, RNDr.

(* 28. 8. 1960 Kyjov)

Od 20. prosince 1983 je dr. Vladimír Kotík archivářem městského archivu umístěného v Lidové hvězdárně ve Ždánicích. Dne 19. listopadu 1991 **byl jmenován radou města místním kronikářem**. Od 23. června 1992 se stal členem Muzejní a vlastivědné společnosti v Brně.

Již jako žák ZDŠ byl aktivním dopisovatelem do dětských časopisů (první příspěvek byl uveřejněn v časopise Sedmička pionýrů, roč. 6, číslo 15 z 15. prosince 1972, str. 2). Díky jemu se o průběhu akcí pořádaných pro děti a mladé lidi ve Ždánicích dověděli čtenáři v celém Československu. Za tuto práci byl odměněn měsíčním pobytem v Mezinárodním táboře mírů v Mongolsku v červenci 1973, kdy mu bylo 12 let. Tohoto tábora se ze Ždánic zúčastnili i jeho spolužáci Vlastimil Pazderka a Stanislav Jelínek, kteří byli rovněž dětskými aktivisty. O tomto pobytu v Mongolsku referoval ve Ždánickém zpravodaji (ročník 12, číslo 4 z října 1973, str. 10).

Z jeho publikační činnosti: 75 let měšťanské školy ve Ždánicích 1913–1988 (1988), 25 let Lidové hvězdárny ve Ždánicích 1965–1990 (1990), JUDr. Martin Kříž, c. k. notář ve Ždánicích (1991), Volby ve Ždánicích 1920–1992 (1992), Obecní volby ve Ždánicích 1919–1998 (1998), Jakub Vrbas 1858–1952 (2002), František Chalabala 1903–1981 (2003), Dr. Eduard Seidl von Hohenveldern 1854–1934 (2004, 2005), Jan Znoj 1905–1950 (2005), Ladislav Znoj 1906–1984 (2006), Z historie vinohradnictví na Ždánicku (2007), 100 let Seidlovy vily ve Ždánicích 1908–2008 (2008), 100 let od uvedení železniční tratě Čejč–Ždánice do provozu 1908–2008 (2008), Z minulosti Ždánic (2010), Historie měšťanské a základní školy ve Ždánicích (2013) a řada dalších publikací o okolních obcích.

Za příkladnou práci s dětmi a mládeží mu byl udělen „Březový lístek 2. stupně“. Současně je držitelem ocenění radou města za příkladnou práci pro město.

KRÁTKÁ Jarmila

(* 15. 11. 1934 Ždánice)

V rodinném prostředí Jarmily Krátké se pěstovala láska k hudbě. Studovala na gymnáziu v Bučovicích. Další léta strávená v Brně na Pedagogické fakultě UJEP ji přivedla ve studiu zpěvu. Prošla cestou přes folklór, tak blízký moravskému srdci, k ochotnickému divadlu. Ve studium zpěvu pokračovala posléze na konzervatoři v Brně. Od 11. ledna 1960 získala **angažmá ve Zpěvohře státního divadla v Brně**. Zde během devítiletého působení nastudovala celkem 39 rolí ve 34 titulech. Stále přitom studovala sólový zpěv na JAMU v Brně. Její talent, hlasové předpoklady, a především umělecké výsledky se stávaly zárukou uměleckých zážitků. Odborná kritika hodnotila kladně úroveň jejího pěveckého podání, jasnou výslovnost, čisté intonační ladění i koloraturní lehkost, zdůrazňovala nejen velký hlasový fond, ale i skvělý herecký projev. Pracovitost a píle nesla své výsledky, přitom si Jarmila Krátká zachovala nelíčenou skromnost, přímo ostych z jeviště.

Paní profesorka Krátká je duší každého předvánočního koncertu Výboru národní kultury v Brně. Celá léta nám se svými studenty a absolventy přináší velké umělecké zážitky a radost. Pestrý pořad každého koncertu je zárukou každoroční úspěšnosti a milým závěrem celého roku. Oblíbila si kraj kolem Staré Říše, kde žije.

Paní profesorka Krátká je duší každého předvánočního koncertu Výboru národní kultury v Brně. Celá léta nám se svými studenty a absolventy přináší velké umělecké zážitky a radost. Pestrý pořad každého koncertu je zárukou každoroční úspěšnosti a milým závěrem celého roku. Oblíbila si kraj kolem Staré Říše, kde žije.

KRULÍČEK Eduard

(* 23. 5. 1889 Hrabůvka-Ostrava, † 21. 4. 1953 Ždánice)

Do Ždánic nastoupil Eduard Krulíček jako učitel na obecnou školu krátce před první světovou válkou. Po skončení války se vrátil do školní práce 16. září 1919 jako učitel měšťanské školy, kde působil až do 31. srpna 1924. Od 1. září 1924 učil opět na obecné škole, a to až do 20. června 1946. **Funkci ředitele obecné školy** vyko-

nával od 1. dubna 1935 až do 20. června 1946. Byl velmi aktivní, vzdělávací přednášky vykonával v celém okolí Ždánic. V roce 1938 kandidoval za Československou stranu lidovou do obecního zastupitelstva a byl zvolen **starostou obce**. Tuto tehdy velmi obtížnou funkci vykonával až do konce války v roce 1945. „Protože byl Ostravák, tož jsme se mu posmívali: „*Děti, ve slově krava, se píše dlouhé a.*“ Oženil se s Annou, dcerou starosty Nováka. Byl švagrem profesora Antonína Mendla, který si vzal sestru jeho manželky Maryšu a v zahradě třetí sestry Karly Kobzinkové si postavil v Kostelní ulici rodinnou vilku, kterou mu právě projektoval profesor Antonín Mendl.

KRUPIČKA Pavel

(* 18. 8. 1905 Morkůvky, † 18. 6. 1942 Brno)

Pavel Krupička byl odborným učitelem Měšťanské školy ve Ždánicích. Působil zde od roku 1935. Učitelství navštěvoval v Lučenci v letech 1920-1924. Zkoušky učitelství způsobilosti pro obecné školy vykonal v Brně v roce 1928 a zkoušku učitelství způsobilosti pro školy měšťanské v Brně roku 1933. Složil

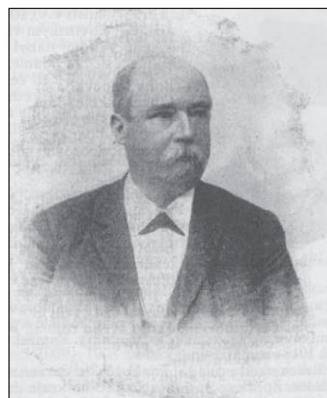
zkoušky způsobilosti pro II. odbor a vyučoval občanskou nauku, počty, přírodovědu, němčinu a ruční práce. Měl také způsobilost pro vyučování psaní na stroji a esperanto. Byl vynikajícím praktickým včelařem, předsedou včelařského spolku Ždánicka. Zavedl ve Ždánicích plemennou mateční stanici. Včelařský spolek v tu dobu dosáhl největšího rozkvětu. Jako nejstarší člen učitelského sboru vykonával funkci ředitele měšťanky v době od 1. září 1939 do 31. října 1939

Byl členem jednoty Sokola a oblíbeným vlasteneckým učitelem. Dne 2. dubna 1942 byl zatčen gestapem kvůli nenahlášení dopisu propagujícího podzemní činnost a odvezen do Kounicových kolejí v Brně. Dne 18. června 1942 byl odsouzen v době stanného práva po atentátu na Heydricha k trestu smrti zastřelením. Rozsudek byl vykonán ještě téhož dne kolem dvacáté hodiny pod obrazem sv. Václava. **(Hrob Pavla Krupičky v rodných Morkůvkách.)**

KŘÍŽ Martin, JUDr.

(* 14. 11. 1841 Líšeň u Brna, † 5. 4. 1916 Ždánice)

Martin Kříž studoval gymnázium v Brně, práva v Praze a ve Vídni. Doktorský titul získal v Krakově. Po zkouškách, které složil s vyznamenáním, zahájil soudní praxi v Těšíně. Později působil v Brně, Židlochovicích a od listopadu 1871 ve Ždánicích jako notář a obhájce ve věcech trestních.

Již jako student se zajímal o jeskyně kolem Křtin a o tajuplný Moravský kras. Studoval jeho povrch, tajemný tok řeky Punkvy a propast Macochy; 18. srpna 1864 sestoupil po žebřících na dno Macochy a byl prvním průzkumníkem, který zde pobyl dva dny a dvě noci; vše prohledal, vyměřil a načrtl mapku a obraz dna Macochy.

Studoval několik jazyků. Jakmile se **stal notářem ve Ždánicích**, věnoval všechnen svůj volný čas studiu geologie

a archeologie. Podnikal časté studijní cesty do Moravského krasu. V letech 1879-1890 objevil a prozkoumal Sloupsko-šošůvskou jeskyni. Všechny průzkumné práce konal na vlastní náklady.

Vedle Moravského krasu soustředil svůj zájem i na diluviální naplaveniny v Předměstí u Přerova, o nichž napsal obsáhlé pojednání do knihy Dějiny městečka Ždánic J. Vrbase. Jeho sbírka vykopávek byla umístěna v místnostech jeho domu č. 19 ve Ždánicích.

Dr. Martin Kříž se svým dílem v oblasti geologie a archeologie zařadil mezi přední světové učence. **(Více V. Kotík – ŽŽ listopad 1991.)**

KUBÁK Tomáš

(* 4. 7. 1973 Kyjov)

Typograf a filmový dokumentarista. Od sametové revoluce dával téměř 25 let grafickou tvář Ždánickému zpravodaji a řadě dalších regionálních novin a publikací (Ždánsko, Z minulosti Ždánic...).

Jeho cestopisné filmy (mj. Nepálem, Filipínské štěstí, Srí Lankou) získaly ocenění na několika festi-

valech (GO Kamera, Welzlovo filmobile, World Film).

V letech 2009-2010 natočil ve spolupráci s Bc. Michalem Poláčkem, Milošem Maršálkem a Mgr. Marií Wolfovou poetický dokument Ždánice – tradice a život semknuté vinorady, v němž během roku zachycoval tradiční ždánické události. Na něj posléze v podobném duchu navázal cyklem 36 filmových mozaik pod názvem Klobúček představující netradiční formou tradice Kyjovského Slovácka.

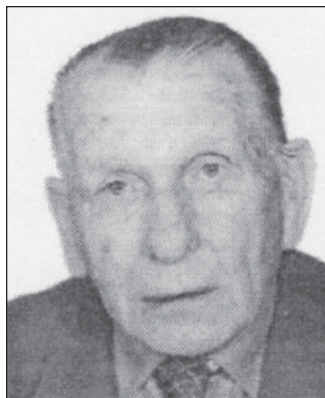
Od roku 2008 vytváří cyklus dokumentárních filmů České kořeny – příběhy o cestách za svobodou, jenž vypráví o osobnostech, které za komunistické diktatury odešly z Československa za svobodou a dokázaly ji využít. Dokumenty o krajanech ve Švédsku, Švýcarsku, Vídni, kanadském Vancouveru, Lucembursku a Belgii vysílá Česká televize. Od roku 2017 pracuje také na cyklu České televize Babylon – dobré zprávy o lidech, kteří žijí jinde, než jsou jejich kořeny. Mimo jiné do něj natáčí medailonky také o osobnostech z našeho regionu.

V současné době žije a tvoří v Kyjově.

KUBÁNEK Vladimír

(* 10. 5. 1921 Ždánice, † 7. 1. 2011 Ždánice)

Nestor ždánického fotbalu. Ladin Kubánek byl nadšený sportovec, fanda, hráč a dlouholetý funkcionář. Bez Ladina si ani nedovedeme představit začátky fotbalu ve Ždánicích. Po úspěšném ukončení měšťanky se vyučil natěračem. Od té doby celý svůj život zasvětil kopané ve Ždánicích. Byl činovníkem okresního svazu, byl znám v celém kraji. O tento sport se staral se vším všudy. Každý týden ho bylo vidět s obrovským kufrem na zádech s ušpiněnými

dresy a zase v neděli s čistými dresy, které prala, zašívala a žehlila manželka Marie a Laďa při tom ještě stačil vyčistit kopačky. Nezapomenutelné jsou jeho pokyny pro zápasy ve skříňce na hotelu U Nováků, kde vlastnoručně psal výsledky, příští sestavy a pokyny příštích zápasů. Osobně se zúčastňoval všech zápasů na

svém jízdním kole, později autem se zetěm Rajmundem téměř do konce svého života. Největší odměnou za jeho obětavou práci bylo vybudování travnatého hřiště a postup mužstva do I. B třídy. Jeho víc jak padesátiletá práce pro fotbal, jeho věrnost a aktivita byla neuvěřitelná, výjimečná a asi nepřekonatelná.

KUBATÍKOVÁ Josefa

(* 6. 3. 1891 Lovčice, † listopad 1942 Osvětim)

Byla zaměstnána jako kostelní a farní uklízečka. Poněvadž ji gestapo podezíralo, že byla do akce na ždánické faře v roce 1942 zapojena, byla zatčena společně s kněžími P. Václavem Kostihou a P. Františkem Vonešem. Zemřela v koncentračním táboře v Osvětimi v listopadu 1942.

LEDVINA Jaroslav

(* 7. 11. 1921 Ždánice, † 14. 11. 1944 Praha Pankrác)

V roce 1944 se snažil Jaroslav Ledvina přejít přes Beskydy na Slovensko a zúčastnit se jako jeden z mnoha dobrovolníků Slovenského národního povstání. Při přechodu hranic byl v obci Bělá zadržen vojenskou hlídkou a zatčen. Byl převezen do Kounicových kolejí a pak do Prahy na Pankrác. Byl odsouzen k trestu

smrti a v pankrácké sekýrárně dne 14. listopadu 1944 popraven. Po válce byl jeho matce udělen „Válečný kříž“ in memoriam a pamětní medaile „Slovenského národního povstání“.

LOPOUR František

(* 27. 2. 1912 Ždánice, † 15. 1. 1989 Ždánice)

František Lopour byl synem Štěpána Lopoura, papírníka a **spoluzakladatele jednoty SOKOL**, jenž stejně obětavě pracoval pro jeho rozvoj. Dá se tedy říci, že pocházel opravdu z dobré sokolské rodiny. Svým skvělým a vzácným charakterem si získal ve Ždánicích spoustu přátel. Všechno, co dělal, bylo jimi velmi kladně

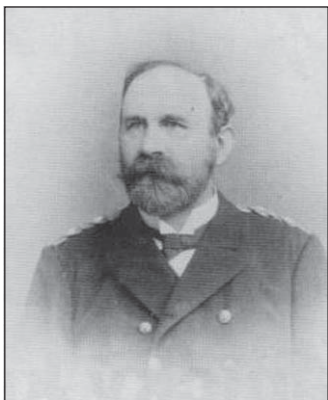
hodnoceno. Nebylo úseku činnosti v Sokole, kde by František nepřiložil ruku k dílu, když už ji neorganizoval nebo nevedl.

Byl velmi zručný vazač knih, spousta ždánických občanů má knihy v jeho vazbě. Byl výborný i jako obchodník a všichni školáci u něho velmi rádi nakupovali. Byl dobrým cvičencem a také ochotnickým hercem. Nezapomenutelné a nenahraditelné bylo loutkové divadlo. Kašpárek byla jeho postava, na kterou jsme se vždy těšili. Svým Kašpárkem vštěpoval sokolské mládeži nápaditost, vtipnost a dobré charakterové vlastnosti.

Nedožil se znovuobnovení Jednoty, ze které by měl jistě velkou radost. (*Zaznamenal Mgr. M. Merlíček – vzdělavatel Sokola.*)

LOŠŤÁK Josef

(* 10. 2. 1840 Ždánice, † 3. 2. 1909 Příbor)

Josef Lošťák studoval na reálce a poté na německém gymnáziu v Brně, kde v roce 1861 maturoval. Poté studoval na pražské univerzitě, kde v letech 1865 a 1867 vykonal zkoušky učitelské způsobilosti pro vyučování matematiky a fyziky jak v českém, tak v německém jazyce. V roce 1864 byl jmenován suplentem na gymnáziu v Olomouci, kde působil do roku 1870. Přitom byl ve školním roce 1869-70 současně suplentem i na tamním Učitelském ústavu. **Na Učitelském ústavu byl v letech 1870-1886 profesorem.** Současně ovšem působil jako ředitel na Soukromé obecné škole Matice školské v Olomouci (1873-78), Reálné škole Matice školské v Prostějově (1878-80) a Nižším gymnáziu Matice školské v Uherském Hradišti (1880-86). V letech 1871-84 byl členem zkušební komise pro učitele obecných a měšťanských škol v Olomouci, v letech 1882-84 zastával funkci okresního školního inspektora pro české a dvojjazyčné obecné a měšťanské školy pro okresy Zábřeh a Šumperk. V roce 1886 byl jmenován ředitelem českého Učitelského ústavu v Příboře, stál v čele tamní zkušební komise pro učitele obecných a měš-

ťanských škol a od roku 1888 byl okresním školním inspektorem pro české školy v okrese Nový Jičín. V roce 1894 byl jmenován zemským školním inspektorem pro učitelské ústavy a byl jím až do roku 1904.

ťanských škol a od roku 1888 byl okresním školním inspektorem pro české školy v okrese Nový Jičín. V roce 1894 byl jmenován zemským školním inspektorem pro učitelské ústavy a byl jím až do roku 1904.

Josef Lošťák byl členem Spolku pro volné přednášky od jeho založení v roce 1862. V roce 1863 se stal jeho druhým předsedou. V roce 1872 byl jmenován čestným členem *Jednoty českých matematiků a fyziků*.

LUKÁŠOVÁ Jana

(* 11. 2. 1943 Ždánice, † 10. 10. 1994 Ždánice)

Jana Lukášová položila svůj život ve službě pro veřejnost, při doprovodu dětí MŠ na vycházce. Dne 10. října 1994 si tragická dopravní nehoda v našem městečku vyžádala krutou oběť – čtyři lidské životy těch nejnevinnějších a nejvíce milovaných. Tři pětileté děti a jejich paní učitelka nás opustily a nám, ale hlavně jejím blízkým, nezbyvá nic jiného než krásné vzpomínky na chvíle štěstí a pohody, které s námi prožily.

V osobě paní učitelky Jany Lukášové ztrácí naše veřejnost blízkou spolupracovnici, výbornou učitelku, obětavou a pracovitou náčelníci tělocvičné jednoty Sokol, spolehlivou přítelkyni, člověka milého a usměvavého, plného porozumění, pochopení a lásky k lidem.

Vystudovala Pedagogickou školu pro učitelky mateřských škol v Boskovicích. Měla velmi ráda děti, a proto starost a péči o nejmenší si zvolila za své celoživotní povolání. Na své první učitelské místo nastoupila v roce 1962 v okrese Uherské Hradiště. Do Ždánic přišla v roce 1966 a zde pracovala jako učitelka a v letech 1977-1991 jako ředitelka v místní MŠ. Po sloučení dvou MŠ pokračovala jako učitelka a zástupkyně ředitelky. V dětech spatřovala štěstí, naději a budoucnost a byla jim svým čestným a svědomitým jedním vzorem a příkladem pro celý následující život. S úctou a láskou na ni budeme vzpomínat jako na čestného a dobrého člověka.

Text na pamětní desce: „**Žít je tak složité a zemřít je tak prosté.**“ (*Výpis z článku paní Mgr. Marie Wolfové, ŽŽ č. 11/1994.*)

MACHNÍK František

(* 30. 4. 1886 Nebřehovice, † 21. 11. 1967 Ždánice)

Profesor František Machník byl výjimečnou lidskou osobností. Po studiích nastoupil do Klatov jako profesor Zemské vyšší hospodářské školy, na které se stal v roce 1925 ředitelem. Zde byl zvolen poslancem Národního shromáždění. Jeho velká popularita ho vynesla v roce 1935

na post ministra národní obrany, tuto funkci vykonával až do odstoupení Hodžovy vlády v roce 1938.

Bohužel dnes je jméno Františka Machníka téměř neznámé. Jeden z nejvýznamnějších ministrů obrany, politik pronásledovaný nacisty i komunisty totiž zemřel v ústraní a zapomenutí. A dodnes o něm ví jen

málokdo. Profesor František Machník i se svou manželkou prožíval své klidné stáří ve Ždánicích u rodiny svého syna s radostí nad svými vnoučaty.

MACHNÍK Jan

(* 12. 6. 1917 Chrudim, † 30. 1. 1996 Kostice)

„Syn Františka Machníka, ministra národní obrany v letech 1935-1938. Jan Machník se dostal v roce 1956 kvůli stálému pronásledování a perzekuci své rodiny na jižní Moravu do Gottwaldova (Zlína). V krátké době se zde stal agronomem hospodářství Čejč, Státního statku Hodonín. **Po čtyřech letech (od 1. 1. 1961) se stal**

vedoucím nově zřízené farmy ve zdevastovaném JZD ve Ždánicích, které přešlo do správy již zmíněného Státního statku. S manželkou Boženou, třemi dětmi a rodiči žili v bytě domku č. 2 v zámeckém parku. Pan vedoucí Jan Machník – **táta Machník, jinak se mu neřeklo** – byl odpovědný, na slovo vzatý odborník, který byl přísný nejen ke svým podřízeným, ale i k sobě. Poctivého pracanta nikdy nepodrazil, vážil si těch, se kterými neměl nikdy problémy. Udržoval si však patřičný odstup, aby si někdo k němu nedovolil něco, co by ho mohlo poškodit. Proto byl tedy ve svém jednání vždy odměřený. Svou poctivou svědomitou prací si získal respekt svých nadřízených i politických pracovníků. Byl si vždy vědom své slabé politické pozice a musel ji nahrazovat vysokou odborností, v tom byl nenapodobitelný. Představovalo to velké životní i pracovní vypětí, takže nebylo divu, že byl často velmi vyčerpán. Miloval koně a ve Ždánicích založil jezdecký klub mládeže, jehož byl i vedoucím.

Od 1. ledna 1976 ukončily ČSSS ve Ždánicích svoji činnost a Jan Machník se s celou rodinou odstěhoval do obce Kostice ve východních Čechách. Zemřel 30. ledna 1996, když ještě v listopadu 1995 přijel s panem Pryglem navštívit Ždánice. **(Z článku prof. Mojmiry Merlíčka.)**

MAŇA František

(* 6. 8. 1906 Ždánice, † 3. 8. 1983 Ždánice)

Na výborové schůzi hasičů dne 16. června 1941 informoval předseda br. Václav Kaška o rozhodnutí zakoupit auto, které bude upraveno na sanitní vůz. Po určité době se tento záměr podařil a **prvním pověstným řidičem byl právě br. František Maňa**, který vykonával funkci zbrojíře sboru.

Svými rošťáry se zapsal do vědomí nejen občanů Ždanic, ale i kyjovské nemocnice a celého širokého okolí. Pověstná u něho byla cesta žen s motykami a nůsemi do Brna, kde je před hlavním nádražím vyložil a ponechal jejich osudu, dále to bylo oznámení o úmrtí Franty Mikuláška, kterého smuteční hosté i s věnci zastihli doma štípat dříví. Provádění vizitace v kyjovské nemocnice a desítky dalších lotrovin byly součástí jeho šprýmů.

MARKUS František, Mgr.

(* 28. 1. 1949 Kyjov)

František Markus nastoupil na základní školu ve Ždánicích 26. srpna 1977 jako učitel chemie a geologie. **Od roku 1996 dodnes vykonává funkci ředitele MZŠ.** Jeho funkční období je ze všech dosavadních ředitelů nejdelší. Jako místostarosta měl značný podíl na rozvoji města. Během jeho působení ve funkci ředitele školy

došlo ke kolaudaci spojovacího traktu MZŠ, k dokončení plynofikace školních budov, modernizaci učeben včetně dvou počítačových, byla postavena nová tělocvična, vybudován sportovní areál a provedena generální oprava všech školních budov. V posledních letech škola dosahovala a dosahuje pod jeho vedením vynikajících výsledků v rámci celé České republiky. Svědčí o tom i citace z hodnocení České školní inspekce z prosince 2016 „...výsledky vzdělávání žáků jsou na výborné úrovni, lze je označit za příklad inspirativní praxe.“

Za zmínku stojí také úspěchy jeho žáků na chemických olympiádách. Během 40 let zvítězili v okresních kolech 27x, 37x reprezentovali okres Hodonín v krajských kolech, kde dvakrát vyhráli a čtyřikrát obsadili druhé místo. Je velkým ochráncem přírody a krajiny a neochvějným bojovníkem se všemi jejími poškozovateli.

Za svou práci s dětmi a mládeží a za obětavou činnost při ochraně přírody a krajiny mu byl udělen Březový lístek 2. stupně.

MEDŘICKÝ Josef, podplukovník v. v.,

Čestný občan obce Patince

(* 8. 10. 1932 Ždánice)

Josef Medřický se stal prvním starostou po období předsedů MěNV, a to v letech 1990 až 2006. Od roku 1954 sloužil jako voják z povolání. Dne 14. června 1965 byl vyslán jako velitel útvaru na záchranné práce na jižní Slovensko, kde se u obce Patince protrhla hráz Dunaje. Zde pak pracoval jeho pluk tři měsíce při záchraně

lidských životů a majetku. Za tuto činnost obdržel pluk Civilní obrany státní vyznamenání, a proto byl Josef Medřický povýšen mimořádně do hodnosti majora. V roce padesátého výročí povodně mu bylo uděleno „Čestné občanství“ obce Patince.

Dne 25. srpna 1968 při průjezdu sovětských vojáků městem Bučovice, byla zastřelena manželka politického pracovníka pluku paní Ilja Sušánková. Za nebyvalou péči o rodinu Sušánkovu byl vyloučen ze studia na vysoké škole, propuštěn a degradován na velitele čety. V době normalizace pracoval u zedníků, pak jeden rok jako vedoucí Kulturního domu ve Ždánicích, a po roce nakládal vagony ve Šroubárnách, pracoval v odbytu a zásobování.

V roce 1989 založil ve Ždánicích Občanské fórum (OF) a kandidoval na starostu města, kterým se stal 26. listopadu 1990. V tomto roce byl plně rehabilitován a povýšen do hodnosti podplukovníka v. v.

Za dobu jeho starostování se událo a vybuďovalo: založení OF a zrušení komunistického pohřebního řádu, zpracování plánu rozvoje města, malá a velká privatizace, prodej zámku, zakoupení obchodního domu Palánek, navrácení Vrbasova muzea městu, plynofikace města, výstavba Domu pečovatelské služby (DPS) a zdravotního střediska, generální oprava (GO) kostela a fary, neštětí na mostu u bývalé pošty a rekonstrukce tohoto mostu, výstavba ČOV a kanalizace města, vyřešena výstavba garáží na Zelnicích, vybudování tábora Haluzická základna, výstavba a GO obou škol, zatravnění hřiště na kopanou, koupaliště, rekvilivace skládky Habrové a vybudování nové skládky TKO v Těmicích, výstavba 24 bytových jednotek v sídlišti Padělky a výstavba rodinných domků na Zámecké. Vedl úspěšná jednání s Moravskými naftovými doly Hodonín o zlepšení vztahu k přírodě při těžbě ropy, inicioval řadu drobnějších staveb a usiloval o úpravu města. Během svého působení získal pro město dotace v rozsahu 168 mil. Kč.

Významně se podílel na vytvoření a následné podpoře Stanice mladých přírodovědců a techniků ve Ždánicích. Panu Mgr. Jiřímu Šilhánovi se podařilo v ní vybudovat první počítačovou učebnu v okrese Hodonín, kterou navštěvovaly nejen exkurze žáků, ale i učitelů. Za práci s dětmi,

podporu aktivity dětí a mladých lidí i jejich vedoucích, za budování Haluzické hájenky, kde pomáhal organizací i přímo svou prací, mu byl udělen „Čestný Březový lístek“.

Současný starosta města MUDr. Vladimír Okáč mu proto předal „Ocenění města Ždánice“ za jeho rozvoj po roce 1990.

MENDL Antonín, prof. Dr. Ing. arch.

(* 31. 8. 1890 Ždánice, † 26. 12. 1944 Praha)

Antonín Mendl byl výjimečně a všestranně nadaný, proto řídicí učitel Jakub Vrbas přesvědčil jeho rodiče, aby mu umožnili studium, a zajistili tak další rozvoj jeho talentu a schopností. Vystudoval s vyznamenáním Zemskou vyšší reálnou školu v Bučovicích. Vysokoškolská studia na

c. k. České vysoké škole technické v Praze (dnes ČVUT) mu přerušila první světová válka.

Ještě před dokončením studia architektury v roce 1920 nastoupil zaměstnání u stavební firmy Záruba–Pfeffermann, kde mu byl svěřen projekt komplexu budov Výzkumného ústavu cukrovarnického. Profesor Fanta si již v roce 1920 vzpomněl na svého úspěšného žáka Antonína Mendla a ustanovil ho svým asistentem. Později vedl Mendl vlastní ateliér.

12. června 1924 byl A. Mendlovi udělen doktorát technických věd. Jako disertační práci k doktorským zkouškám vypracoval regulační plán města Zvolenu (1923) – Regulácia slobodného mesta Zvolena. Při studijních cestách navštívil Mendl Německo, tehdejší Jugoslávii, Řecko, Turecko, Rumunsko, Nizozemsko, Francii, Itálii, Španělsko, Švýcarsko, Dánsko, Švédsko, Norsko. V polovině dvacátých let se do rukou mladého doktora Mendla dostaly některé cestopisné záznamy a fotografie (archeologické fragmenty dosud nepublikované) Aloise Musila (1868–1944) z jeho putování Syrskou pouští z období první světové války. A. Musil byl mimořádně významný český orientalista, cestovatel a kněz. V roce 1925–1926 vyvstal před kandidátem docentury náročný úkol, vypracovat a obhájit pro svou habilitaci rekonstrukci staveb v lokalitě Ar-Resafa, která leží v Sýrii na trase staré cesty římských legií. Mendl se habilitoval prací o starověké Resafě, kterou v roce 1925 vydal vlastním nákladem. Musilovy poznatky konfrontoval i s pracemi dalších vědců. Habilitační spis byl velmi zdařilý a dosáhl uznání v odborných kruzích Evropy. V roce 1928 byl vydán v anglickém překladu.

Po absolvování studia můžeme Mendlovu působnost rámcově rozdělit do tří oblastí: 1. Vlastní architektonická tvorba 2. Pedagogická činnost 3. Problematika rekonstrukcí antických památek. **(Více viz ŽŽ mimořádné číslo srpen 2015.)**

MENDL František

(* 27. 2. 1892 Ždánice, † 18. května 1971 Kyjov)

Starosta v letech 1946-1948, kronikář v letech 1952 až 1959, píše o sobě:

„Po absolvování obchodní školy jsem 1. března 1913 nastoupil místo u Okresního soudu ve Ždánicích. Zde jsem sloužil až do mé penze do 1. března 1950 z toho 21 roků jako listovní, tj. vedoucí úředník pozemkové knihy.

Za první světové války jsem sloužil u 25. pěšího pluku zeměbrany v Kroměříži s Karlem Schönsgiblem, (prvým pisatelem této kroniky). Naposledy jsem jel do pole v roce 1918 do benátské roviny, kterou jsem projel a prošel od Gorice až po řeku Piavu.

V roce 1913, brzy po příchodu do Ždánic, jsem vstoupil do Sokola a strany Sociálně demokratické a byl jsem zde až do splnutí se stranou komunistickou r. 1948. Ve straně soc. dem. jsem byl několik let okresním důvěrníkem. Ale nejvíce mne zajímala komunální politika. Dne 13. prosince 1923 jsem byl zvolen do obecního zastupitelstva a do rady, a byl jsem členem tohoto zastupitelstva až do r. 1950, kdy byla provedena rekonstrukce MNV s přerušením za druhé světové války, kdy byli komunisté, soc. demokraté a nár. socialistické z obecního zastupitelstva vyloučeni pro nespolehlivost vůči německé „Třetí říši.“

Předsedou místního národního výboru jsem byl zvolen v r. 1946 do roku 1948. Byl dobudován místní rozhlas, dosud měl pouze dva tlapače na měšťanské škole, zřízeno fotbalové hřiště u koupaliště, traktorová stanice, prádelní družstvo postavení přístavby budovy MNV a tělocvična u měšťanské školy. Dále rozestavěny 3 dvoupatrové budovy u Kapličky v Servítkách o 16 bytech. Započalo se stavbou vodovodu u Bezednice a sice vykopány 3 studny. Vydlážděna silnice od mostu u okresní silnice po skladiště dřeva u nádraží. Stavba továrny Elektrosvit, nyní Šroubárny byla dojednána za mého předsedování s ministry průmyslu a financí a poslední moje práce byla, že jsem zavezl plány a rozpočty na Okresní nár. výbor v Kyjově, kde za intervence předsedy s. Zabloudila byl stanoven termín místního ohledání stavby.

Při odevzdání diplomu čestného občanství prezidentu Benešovi na pražském hradě 19. 12. r. 1945 jsem prvně oslovil p. presidenta jako nejstarší člen deputace. Kronikářem rodného městečka jsem byl zvolen za presidentství s. Klementa Gottwalda.

Život můj byl hodně pestrý, sloužil jsem státu a místní obci za dvou císařů a čtyř presidentů, prožil jsem dvě světové války první na frontách, druhou v zázemí a nepřeji si již nic jiného ve svém stáří, nežli aby se uskutečnil dlouholetý mír a zabráněno třetí světové válce. Oženil jsem se v r. 1920, mám tři děti.“

MENDL Miroslav

(* 26. 11. 1915 Ždánice, † 14. 2. 1985 Kyjov)

Kronikář města v letech 1982-1984.

Napsal o sobě: „Vychodil jsem obecnou školu ve Ždánicích a pak jsem studoval reálku v Hodoníně a v Brně. Po roce nezaměstnanosti jsem složil učitelské zkoušky a stal se učitelem. Nejdříve jsem učil zdarma, později jako učitelský praktikant za 360 Kč měsíčně,

a to na Vsetínsku, Uh. Brodsku a od roku 1941 v Archlebově, pak v Lovčicích. Od roku 1945 učím na osmileté střední škole ve Ždánicích. Mám 4 děti.

Když se ve Ždánicích založilo JZD stal jsem se zakládajícím členem PV JZD, kde jsem byl nejdříve pokladníkem, později účetním s velkými potížemi neznalosti tohoto oboru až do r. 1953. **Napsal jsem též kroniku JZD od jeho založení až do r. 1957, kdy jsem byl ze Ždánic přerážen do Nenkovic.“**

MERLÍČEK Mojmír, Mgr.

(* 28. 5. 1936 Ždánice, † 17. 1. 2017 Kyjov)

Základní školu navštěvoval M. Merlíček ve Ždánicích a po ukončení gymnázia v Kyjově studoval na Palackého univerzitě v Olomouci. Začátky jeho pedagogické práce jsou spjaty s Českomoravskou vysočinou. Po studiích nastoupil jako učitel na Základní škole v Měříně.

Jeho dalším milovaným působištěm byl Radostín nad Oslavou, kde poznal svoji manželku Ludmilu, se kterou se odstěhoval zpět do Ždánic. Těm pak zůstal věrný po celý svůj život. Zde také spolu vychovali dvě děti.

Po krátkém působení na střední škole v Kyjově se mu **celoživotním působištěm stalo Gymnázium Bučovice**, kde jako středoškolský profesor pracoval až do svého odchodu do důchodu. Ždánice měl rád a pracoval pro ně obětavě a nezištně. V roce 1961 spolu s dalšími nadšenci založil Ždánický zpravodaj. **Po listopadu 1989 se významně podílel na obnovení Sokola ve Ždánicích.** Jedno volební období pracoval i v městském zastupitelstvu.

Jako češtinář si oblíbil večery poezie, které se svými přáteli připravoval nejen pro občany Ždánic, ale i pro zájemce z okolí. V důchodu pak obnovil kroniku Sokola a věnoval se ochotnickému divadlu ve Ždánicích.

MIKULOVÍČ Jan

(* 10. 6. 1915 Ždánice, † 13. 12. 1979 Brno)

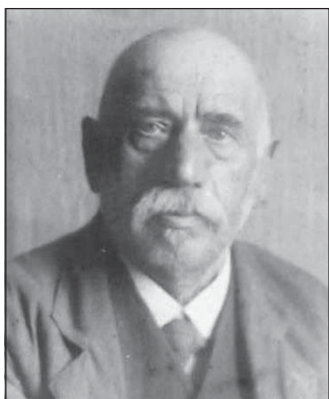
Jan Mikulovič byl **ustanoven kronikářem města** dnem 18. března 1971, když v této funkci vystřídal Františka Mendla. Kroniku vedl do roku 1974.

Sám kronikář o sobě řekl: „Otec byl zedníkem a já jako nejmladší z pěti sourozenců po vychození měšťanské školy jsem se vyučil stolařem. Pracoval jsem v různých

firmách. V roce 1946 jsem si udělal autoškolu a při svém zaměstnání jsem dělal řidiče sanitního vozu, jehož majitelem byl „Dobrovolný sbor hasičů ve Ždánicích“. Když tento vůz převzal OÚNZ v Kyjově, šel jsem s ním a tam jsem jezdil až do svého důchodu. V mládí jsem byl politicky organizován u Čsl. strany lidové, a když jsem poznal třídní rozdíly, vystoupil jsem a více jsem se politicky neangažoval.“

MŇAČKO František

(* 26. 2. 1852 Ždánice, † 3. 6. 1923 Ždánice)

František Mňačko byl **zvolen starostou obce v roce 1895. Tuto funkci vykonával do roku 1904.** V letech 1895 až 1904 byl rovněž předsedou Svazu dobrovolných hasičů ve Ždánicích.

Jeho otec přišel do Ždanic jako vandrovní tovaryš cechu barvířského v roce 1849 z Valašských Klobouků. Zde se po čase oženil

s vdovou po barvíři Brhelovi. Jejich dům byl v místech staré lékárny.

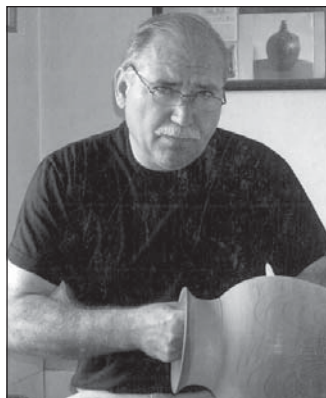
Syn František se též vyučil barvířem. Do osmnácti let byl zcela negramotný. Číst a psát se naučil sám. Barvířstvím se živil asi do roku 1906, kdy živnost zrušil. Na jeho výzvu si pracovníci Národního divadla přijeli pro vybavení své specializované dílny. Stal se obchodníkem a majitelem firmy na nábytek v Koryčanech. Ve Ždánicích zakoupil dům č.198 od Bartoloměje Láníčka, kde si zřídil obchod. Dnes je v něm obchod Pramen. Portál obchodu je zde dodnes patrný.

V neděli 9. července 1922 byl zavěšen na věž kostela zvon o váze 6 q, který věnovali manželé Mňačkovi s nápisem: „**Mé jméno je František a Emilie. Tento zvon darovali manželé František a Emilie Mňačkovi**“. Zvon nahrazoval od roku 1967 zvony rekvírované za první světové války.

NIMRICHTER Ivo

(* 26. 6. 1952 Kyjov)

Ivo Nimrichter je v současné době **jediným výrobcem „černé“ zakuřované hrnčiny v České republice.** Přestože se vyučil zámečnickem, přitahovala ho od mládí hlína. Měl

šťěstí, že se setkal s vynikajícím moravským hrnčičem Ladislavem Znojem, který jako mistr lidové umělecké výroby v oboru keramiky byl posledním znalcem stavby pece na černou hrnčinu. Ivo Nimrichter se stal jeho učenlivým žákem. Zvládl nejenom technologii práce na hrnčičském kruhu, zdobení nádob hlazením a potom pálením v polní peci, ale věnuje se i dalšímu vzdělávání v oboru historie této technologie. Technologie výroby černé hrnčiny a techniky jeho práce jsou zachyceny v 1. dílu videodokumentu Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice, který zpracovává Ústav lidové kultury ve Strážnici.

Ivo Nimrichter je držitelem titulu **Nositel tradice lidových řemesel** za rok 2002, své znalosti a zkušenosti předává synovi, a vytváří tak novou rodinnou tradici řemesla, o něž opět začíná být zájem. V roce 2017 mu byl udělen titul **Mistra tradiční rukodělné výroby** Jihomoravského kraje za černou hrnčinu ze Slovácka.

NOVÁK Antonín

(* 11. 8. 1867 Ždánice, † 22. 3. 1941 Ždánice)

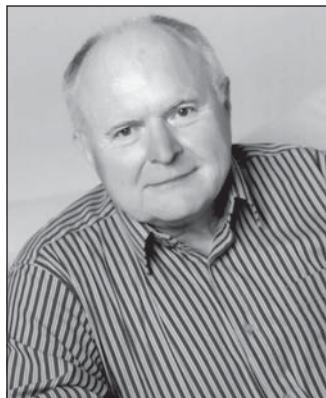
Antonín Novák byl řeznickým mistrem. Bydlel v domě č. 194 na Městečku.

Starostou byl v letech 1904 až 1919. Byl jedním z nejdéle sloužících starostů vůbec, a to ještě ve velmi těžkém období první světové války. Současně byl po tuto dobu úspěšným předsedou Sboru dobrovolných hasičů ve Ždánicích. Měl tři dcery –

Karlu, Maryšu a Annu. Karla se provdala za Ludvíka Kobzinka, Maryša za prof. Antonína Mendla a nejmladší Anna za učitele Eduarda Krulíčka.

OKÁČ Vladimír, MUDr.

(* 27. 5. 1946 Doubravice nad Svitavou)

Lékař-chirurg, dlouholetý předseda ČLK okresu Hodonín. Ve svých 68 letech byl zvolen starostou města na volební období 2014–2018.

Během pouhých tří let svého působení dokázal vrátit výkonu státní správy a samosprávy řád, vyřešit řadu dlouhotrvajících problémů města, v investiční výstavbě navázat na dřívější úspěchy města, a to zejména:

generální rekonstrukce náměstí; vybudování dětského bazénu na koupališti; dokončení oprav vnějších omítek DPS a rekonstrukci všech vnitřních sociálních zařízení v bytech; vybudování nového parkoviště v ulici Kostelní; vybudování kolumbária včetně nových chodníků a vsypové loučky; generální oprava základní umělecké školy; vyřešení letitého problému hvězdárny, kterou koupilo město; vybudování nového moderního sběrného dvora; revitalizace zámeckého parku; vybudování nového autobusového nádraží se sociálním zázemím a parkovištěm; zakoupení budovy drogerie za účelem přestavby; nové bezbariérové chodníky v délce více než 2 km; zateplení a výměna oken bytového domu č. p. 209; statické zajištění a oprava fasády požární zbrojnice; sanační práce na haluzické hájence včetně sociálního zařízení a nových podlah; dokončení přípravy nové výstavby 37 rodinných domů v lokalitě pod hvězdárnou.

PARÁK Ondřej, MUDr.

(* 20. 2. 1915 Ždánice, † nezjištěno)

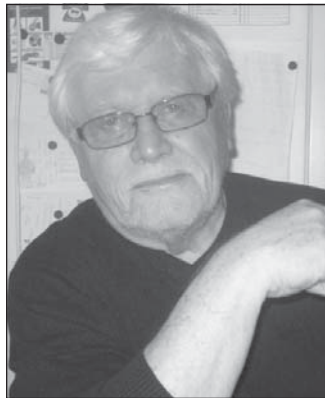
Účastník zahraničního odboje za II. světové války v Anglii. Prožil stejný osud jako Leopold Fiala (srov. str. 8), poněvadž utíkali spolu. S tím rozdílem, že po nezdařeném prvním pokusu na slovensko-maďarské hranici se zapojili do odboje každý na vlastní pěst. Ondřej Parák se dostal do československé jednotky v Anglii přes Španělsko.

Za dva roky od doby, co se rozešli, se setkali na hlavní londýnské třídě. Ondřej Parák se vrátil do ČSR v roce 1945 jako tankista.

PELIKÁN Jaroslav, PhDr.

(* 21. 4. 1937 Brno)

Své mládí prožil Jaroslav Pelikán ve Ždánicích, kde vychodil i měšťanskou školu, navštěvoval jedenáctiletku v Bučovicích a pokračoval ve studiích na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci na katedře výtvarné výchovy, dějin umění a estetiky. Po absolvování studia ho bolestně zasáhla smrt jeho manželky Jindry,

rozené Foretové. Po několika letech pedagogické praxe se stal **ředitelem Galerie výtvarného umění v Hodoníně**, v letech 1986-1990 byl ředitelem Střední umělecko-průmyslové školy v Uherském Hradišti a následně do roku 1999 tamtéž jako profesor dějin umění. Od roku 1983 do současné doby působí jako soudní znalec v ob-

lasti výtvarného umění a starožitností.

Dosud zpracoval více jak sto libret výtvarných výstav, doprovázených katalogy, jež autorsky zpracoval (Alois Kalvoda, Úprkové, R. Havelka, Vladimír Vašíček, Martin Benko, Jano Köhler a mnoho dalších). Píše příspěvky, kritiky a monografické stati, publikované v odborných a vlastivědných časopisech. Široká byla i jeho odborná a organizační činnost při přípravách výstav v řadě galerií. Vždy se hrdě hlásil ke Ždánicím. **(Převzato z Vlastivědného sborníku JM.)**

PETRUS František

(* 23. 11. 1923 Křižanovice u Bučovic, † 17. 10. 2012 Ždánice)

Po vychození měšťanky ve Slavkově nastoupil František Petrus do učebního poměru ve Zbrojovce Brno a vyučil se zámečnickem – nástrojařem. V roce 1949 se oženil a nastoupil do národního podniku Elektrosvit Ždánice, později n. p. Šroubárna.

Věnoval se politické a veřejné činnosti. Členem KSČ se stal v roce 1948. Již v letech 1950-1951 pracoval jako uvolněný předseda ZV ROH ve Šroubárnách Ždánice, a to střídavě až do roku 1962.

Od tohoto roku vykonával funkci vedoucího zvláštního oddělení a v letech 1963 až 1968 pak vykonával funkci vedoucího pomocných provozů Šroubáren. V té době pracoval jako předseda MěV KSČ a člen rady MěNV ve Ždánicích. V roce 1968 byl nucen přejít na jiné pracoviště a vzdal se všech veřejných funkcí.

V roce 1971 byl ve volební kampani navržen za kandidáta na poslance. **Po volbách byl zvolen předsedou MěNV Ždánice.** Tuto funkci vykonával 15 let.

Hlavní stavby a události za jeho funkčního období: zřízení MDDM (1973), vytěžení prvních barelů ropy (1973), založení skládky na Habrových (1974), zrušení ČSSS (1977), nové autobusové nádraží (1977), OD Palánek (1978), mateřská škola II. (1982), nová budova MěNV (1982), zahájení plynofikace města (1986), zahájení výstavby smuteční síně (1983) atd.

POLEŠOVSKÝ Zdeněk

(* 15. 7. 1922 Ždánice, † 13. 8. 1994 Kyjov)

Zdeněk Polešovský byl určen protektorátním Kurátorem pro výchovu mládeže, aby nastoupil na zákopové práce v Hauptturnu v Německu. Poněvadž tyto práce sabotoval, byl gestapem zatčen a přemístěn do koncentračního tábora v Lanzendorfu. Zde pracoval od 8. ledna 1944 do 6. dubna 1945. Jeho otec, se odvážil vydat se tam

i se svým povozem a opravdu ho po nesmírných útrapách a s těžkými omrzlinami odvezl domů.

PROCHÁZKA Miroslav, Mgr.

(*29. 5. 1966 Kyjov)

Od roku 1993 ředitel Základní umělecké školy ve Ždánicích a **v letech 2006 až 2010 ve funkci starosty města**. Za jeho vedení úspěšně pokračovalo městské zastupitelstvo v budování a rozvoji města. Ve volebním období 2010-2014 pracoval jako člen zastupitelstva města. Na rozvoji města se opět intenzivně

podílel ve volebním období 2014–2018 ve funkci místopředsedy. Největší investiční akce za jeho působení bylo zateplení a obnova fasády Masarykovy základní školy (15 mil. Kč), více jak 12 milionů bylo investováno do úpravy místních vozovek (Zámecká, Servítky, Příční, Polní, Padělky, Za Hvězdárnou, Žandrof a řada dalších); byla dokončena kanalizace města vybudováním přečerpávací stanice v ulici Habrovská v hodnotě 1 mil. Kč a za stejnou částku provedl generální opravu mostu v ulici Žandrof. Během jeho funkčního období byl zaveden také veřejný bezdrátový rozhlas, výraznou modernizací prošla kavárna kulturního domu. Restaurováním renesanční kašny a úpravou jejího okolí vzniklo nové „místo pro setkání generací“.

Zrestaurována byla větší část sakrálních památek města. Zasloužil se také o zahájení rekonstrukce ždánického náměstí a o výkup pozemků a přípravu lokality pod hvězdárnou pro výstavbu rodinných domů. V době jeho působení na MěÚ Ždánice získaly Bílou stuhu Jihomoravského kraje v soutěži „Vesnice roku 2008“. Svoji výraznou stopu zanechal i v oblasti ždánického folkloru jako člen úspěšné cimbálové muziky Hradisko. Profesionální odborností byl přínosem i jako jeden z organizátorů dětských pěveckých soutěží Zpěváček Hanáckého Slovácka. Za úspěšnou práci s dětmi a mládeží mu byl udělen „Březový lístek 3. stupně“.

PŠENČÍK Jan

(* 1868 Ždánice, † 12. 6. 1918 Přelouč)

Jan Pšenčík, rodák ze Ždánic, byl lékárníkem v Přelouči, vynikajícím odborníkem, dlouholetým předsedou Filiálního grémia lékárníků bývalého kraje Chrudim.

Jako rozený Moravan miloval svůj rodný moravský kraj a posílal často obecné škole svého rodiště vycpaná zvířata, chemikálie a cizozemské přírodní.

RUBAN František

(* 1. 10. 1901 Ždánice, † 10. 12. 1985 Kyjov)

„Usnesením rady MNV ve Ždánicích na mimořádné schůzi ze dne 17. 12. 1959 byl navržen a schválen novým **pisatelem kroniky městyse Ždánic**, od 1. ledna 1960 František Ruban t. č. skladník n. p. Šroubárny Ždánice“.

Kronikář o sobě: „Jsem z dělnické rodiny, otec byl tešařem a měl jsem 9 sourozenců. Vychodil jsem školu

obecnou a 3 třídy školy měšťanské ve Ždánicích. Vyučil jsem se zámečnickem v Brně a pak jsem pracoval u různých firem jako zámeč. pomocník až po nastoupení voj. presenční služby v roce 1921 až 1923. Po propuštění z voj. služby jsem byl bez zaměstnání a pracoval jsem jenom příležitostně. Až v roce 1925, kdy byla ve Ždánicích postavena Hospodářská kruhová cihelna, nastoupil jsem tam práci jako údržbář a později jsem obsluhoval parní stroj až do roku 1931. V té době se již hlásila o slovo světová hospodářská krize a já z obav, abych se zase neocíl bez zaměstnání, hledal jsem nějaké stálejší zaměstnání. Podal jsem si žádost na uvolněné místo u okres. soudu ve Ždánicích a byl jsem přijat dne 18. 3. 1931.

V tomto zaměstnání jsem setrval až do 15. 9. 1959 tj. více jako 28 let, když ve Ždánicích byla pob. lid. soudu zrušena. A abych nemusel dojíždět do Kyjova a později do Hodonína, přešel jsem do národ. podniku Šroubárny Ždánice. O politiku jsem se v mládí nezajímal. Po návratu z vojenské služby nebyl jsem nikde organizován, až v roce 1930 stal jsem se členem Soc. dem. strany, kdež jsem byl členem výboru a pak jednatelem až do sloučení s KSČ 1948. V roce 1951 utrpěl jsem při služební jízdě těžký úraz a byl jsem 1 rok ve stavu nemocných a se závodní organizací Lid. soudu v Kyjově jsem neměl žádný kontakt, tak bylo moje členství v KSČ zrušeno. Po mnoha let jsem pracoval v družstevnictví a byl jsem členem dozorcí rady a revizní komise Slovákcké svépomoci v Hodoníně, až do doby zřízení státního obchodu Pramen ve Ždánicích. Dále jsem členem ČSČK, kde jsem byl po mnoha let pokladníkem a nyní rev. účtů.“

SCHIESZL Josef, JUDr.

(* 30. 4. 1876 Ždánice, † 30. 3. 1970 Praha)

Josef Schieszl, český a československý politik, člen Realistické strany a České strany pokrokové. V letech 1918-1920 byl poslancem Revolučního národního shromáždění a pracoval v kanceláři prezidenta T. G. Masaryka. Za úřednické vlády Jana Černého byl v roce 1926 ministrem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy. V této vládě byl současně i ministrem sociální péče.

V roce 1884 přesídlili jeho rodiče ze Ždánic do Bučovic. Zde navštěvoval obecnou školu. V letech 1889-1897 studoval na českém gymnáziu v Brně. Po maturitě odešel na českou univerzitu v Praze. Na studiích se seznámil s archeologem Karlem Absolonem a dr. Martinem Křížem.

V roce 1899 se stal stenografem v advokátní kanceláři doktora Antonína Schauera. Až do roku 1920 byl tajemníkem advokátní komory. Za první světové války se mu podařilo uniknout bojovému nasazení. V roce 1915 ho Eduard Beneš vyzval, aby se připojil k zahraničnímu odboji, ale Schieszl odmítl.

Prvního srpna 1920 vstoupil do služeb Kanceláře prezidenta republiky a ukončil své členství v Národně socialistické straně, nepodílel se pak již na stranické politice. V té době vedl rozsáhlou korespondenci s publicistou Ferdinandem Peroutkou, a dokonce se o něm uvažovalo jako o předsedovi úřednické vlády. Po skončení ministerské funkce se vrátil do služeb prezidenta republiky T. G. Masaryka. V roce 1935 byl osobně přítomen jeho oficiální abdikaci. V roce 1939 Kancelář prezidenta natrvalo opustil. Za války byl dvakrát vyslýchán okupačními úřady. V roce 1945 se Schieszl zúčastnil uvítání prezidenta Beneše při jeho návratu do vlasti. Do politiky se však již nevrátil.

Komunistickým režimem byl po roce 1948 jako stoupelec Masaryka šikanován a byla mu odňata penze.

SCHÖNSGIBL Karel

(* 7. 7. 1873 Dolní Ostopovice, † 14. 5. 1932 Ždánice)

Nadučitel obecné školy 1922–1931. Po ukončení obecné školy vystudoval Karel Schönsigbl Reálnou školu v Prostějově. Od 15. září 1888 do 15. července 1892 studoval na Učitelském ústavu v Brně. Prvního září 1892 přijal místo učitele v Lovčicích a od 1. listopadu 1907 se stal učitelem Obecné školy ve Ždánicích. Zde

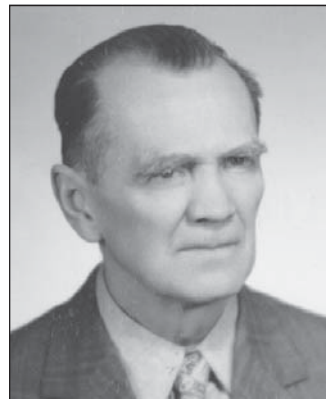
byl roku 1922 jmenován řídícím učitelem pětileté obecné školy. V této funkci zůstal až do své smrti.

Ve své učitelské službě byl velmi činný a vážený. Několikrát za rok hrál s dětmi divadlo a sám psal pro něj hry. Sbíral také písně z okolí Ždánicka a učil děti jejich nápěvy. V kostele hrál na varhany a řídil pěvecký sbor. Jako hlavní člen místního komitétu ve Ždánicích se obětavě staral o výživu dětí do čtrnácti let, kterou organizovala Americká mise. Psal kroniku Ždánic a sestavil velmi podrobné pojednání, jež umožňovalo vytvořit si představu o životě ve Ždánicích za první světové války. Tato pojednání bylo uloženo v roce 1923 do nově zřízeného pomníku občanů Ždánic padlých v první světové válce. **(Pojednání je uveřejněno ve ŽŽ mimořádné číslo března 1993.)** Sám narukoval do této války a zúčastnil se jí od 15. května 1915 do 3. prosince 1918.

Vychoval pět dětí. Ke konci života byl těžce nemocný. Zemřel v roce 1932 a pochován je na starém hřbitově ve Ždánicích.

SCHÖNSGIBL Karel

(* 6. 6. 1915 Ždánice, † 3. 6. 1999 Ždánice)

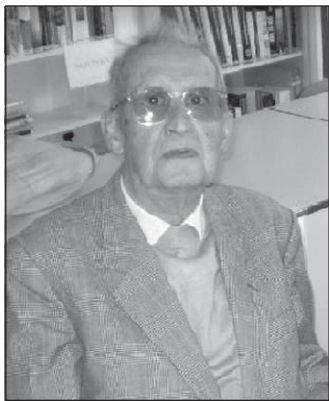
Karel Schönsigbl jun. byl nejmladší z pěti dětí učitele Karla Schönsigbla. Po ukončení měšťanské školy ve Ždánicích pokračoval na reálce v Hodoníně. Po maturitě v roce 1934 studoval zeměměřičské inženýrství na brněnské technice. Toto studium však těsně před státnicemi nedokončil kvůli uzavření vysokých škol po listopadových událostech v roce 1939. Pracoval v několika profesích, naposledy jako vedoucí nově zřízeného závodu Cihelna Ždánice, kterou provozovalo Železniční stavitelství Brno. Zde pracoval do svých šedesáti let, kdy odešel do starobního důchodu.

Jeho velikou zálibou byla historie, úzce spolupracoval se Zemským muzeem v Brně a členy Archeologického ústavu ČSAV v Brně. Ve spolupráci s nimi také zpracoval archeologické nálezy na Ždánicku, včetně podrobných popisů a kreseb. Tyto nálezy jsou uloženy v muzeu ve Ždánicích. Uspořádal, popsal a seřadil ostatní sbírky v muzeu. Do několika svazků sesbíral historii Ždánic a okolí, v nichž přiblížil činnost bojovníků za svobodu, legionářů i prostých vojáků ze Ždánic. Popsal památky a pomníky na Ždánicku (kapličky, boží muka aj.). Přiblížil život lidí, tradice a zvyky. Několik let vedl vlastivědný kroužek ve Ždánicích. Zpracoval také obsáhlý herbář rostlin na Ždánicku (5 velkých knih A3). Rostliny přehledně seřadil a popsal. Herbář byl v roce 1972 věnován MZŠ ve Ždánicích. Do vysokého stáří měl stále jasnou mysl a zajímal se o veškeré místní dění. Vyvinul velké úsilí o zprovoznění „Volového mlýna ve Ždánicích“, což se však nepodařilo. Zemřel ve svých 84 letech. Je pohřben ve Ždánicích na novém hřbitově.

SKÁCEL Jaroslav, doc. RNDr., CSc.

(* 19. 6. 1928 Ždánice)

Jaroslav Skácel přední československý geolog. Nyní žije v Jeseníku. Po absolvování Reálného gymnázia ve Strážnici studoval od roku 1947 na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně, kde na něho silně zapůsobil prof. Karel Zapletal a doc. Karel Urban. Vědeckou hodnost kandidáta věd (CSc) získal

v roce 1955. Valnou část svého života prožil a zasvětil Jeseníkům.

Pracoval jako geolog v Rýmařově a Opavě. V roce 1938 přešel do Ústředního ústavu geologického, pro nějž vybudoval v Jeseníku samostatnou terénní základnu regionálního geologického ložiskového výzkumu Jeseníků. Vedle průzkumu barevných kovů se doc. Skácel podílel na řadě průzkumných prací zaměřených také na železné rudy v Jeseníkách a na Českomoravské vrchovině.

V období let 1971 až 1990 žil a pracoval téměř deset let v Maroku. Jeho publikační činnost je značně rozsáhlá a nelze ji vzhledem k omezenému prostoru uveřejnit. Obsahuje téměř 150 titulů studií, z nichž dvě třetiny se týkají regionální geologie a další třetina je věnována ložiskové geologii Jeseníků a Rychvaldských hor.

SKÁCEL Jan

(* 4. 2. 1899 Strážnice, † 14. 6. 1984 Strážnice)

Jan Skácel byl otcem doc. Jaroslava Skácela.

V letech 1925 až 1935 působil jako odborný učitel Měšťanské školy ve Ždánicích. Byl historikem Slovácka a zakladatelem muzea ve Strážnici. Spolupracoval na studii Nářečí na Kyjovsku a Ždánsku a samostatně vydal několik sborníků ze Slovácka. V roce 1935 se vrátil

do rodné Strážnice, kde pracoval jako ředitel měšťanské školy.

Pro občany Ždánic zaznamenal ve svém díle v letech 1933-34 vzpomínky svého pana domácího, italského legionáře a sedláka Karla Mendla. Tento rukopis věnoval jeho syn Jaroslav Vrbasovu muzeu ve Ždánicích.

SKÁLA Josef

prozatímní ředitel měšťanky od r. 1922 do r. 1929

Josef Skála byl zkoušený učitel II. oboru. Na zdejší školu přišel jako odborný učitel z měšťanské školy v Kyjově. Jako definitivní ředitel byl jmenován s platností od 4. února 1923. Škola v té době měla 103 žáků a šestičlenný učitelský sbor včetně faráře.

Josef Skála jako ředitel školy byl členem školské

komise obce Ždánice. Za jeho působení byla chlapecká škola v roce 1926 změněna na Měšťanskou školu smíšenou. Za jeho působení došlo v roce 1927 k definitivnímu rozhodnutí o výstavbě nové budovy měšťanské školy, jejímž projektantem byl prof. Antonín Mendl a stavitelem Vladimír Doupovec. Více údajů se nám o Josefu Skálovi nepodařilo sehnat.

SMEJKAL Zdeněk

(* 11. 4. 1922 Slatinice, † 18. 9. 1989 Ždánice)

Zdeněk Smejkal se v roce 1939 vyučil nástrojářem ve firmě Sigmund Lutín, kde pracoval jako nástrojař a později jako kontrolor až do 11. října 1945. Poté pracoval v národním podniku Elektrosvit, závod 01 ve Šluknově, odkud byl 6. července 1949 přeložen do závodu 02 ve Ždánicích. Výroba Elektrosvitu byla totiž pře-

vedena na Slovensko do Nových Zámků.

Prvního ledna 1951 vznikla ze ždánického podniku Šroubárna, kde Smejkal pracoval jako technický náměstek a **od 1. dubna 1958 do 31. října 1971 byl jejím ředitelem.** Odtud odešel pracovat do podniku Stavební strojírenství v Ivančicích.

Ze zdravotních důvodů odešel do invalidního a poté do starobního důchodu. V důchodu se věnoval své milované vnučce. Byl společenský, měl rád literaturu. Jeho knihovna obsahovala mnoho svazků, zvláště detektivních románů, ale zálibu měl i v poezii. Byl členem Klubu přátel poezie.

STAFOVÁ Iva, Ing.

(* 9. 3. 1948 Brno)

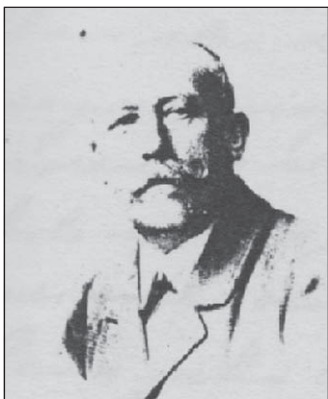

Iva Zajíčková, provdaná **Stafová**, je bývalá československá reprezentantka v dráhové cyklistice. Je dvojnásobnou vicemistryní světa a devítinásobnou mistryní světa v jízdě na vysokém kole. Je také triadvacetinásobnou mistryní Československa v různých silničních i dráhových disciplínách. Obdržela titul Zasloužilé mi-

stryně sportu. V roce 1980 odešla do emigrace v Rakousku, odkud se roku 1990 vrátila do Žďánic, kde měla její matka rodný dům. Ve volbách do městského zastupitelstva roku 2006 se stala členkou rady a ve volbách v roce **2010 byla zvolena starostkou na období do roku 2014**. Za jejího působení se investiční akce zaměřily na opravy chodníků (Prašnice) a zateplení fasád objektů KD, DDM, DPS, MŠ, MěÚ a další drobné akce. V roce 2014 získalo město „zelenou stuhu za péči o zeleň a životní prostředí Jihomoravského kraje“. Za práci s dětmi a mládeží jí byl udělen „Březový lístek 2. stupně“. Nyní pracuje jako předsedkyně finanční komise města. (**Více mimořádné číslo ŽZ září 2014.**)

STUPAL František

(* 1849 Osvětimany, † 4. 9. 1907 Žďánice)

Nadučitel obecné školy 1892-1907. Narodil v Osvětimanech u Kyjova z chudobné muzikantské rodiny. Otec i bratři byli hudebníky a František odmala s nimi hrál na housle a na klarinet. Naučil se hrát i na další hudební nástroje. Byla to důležitá průprava pro dráhu budoucího učitele. Důležité také bylo, aby se naučil německy. Proto jej otec

poslal do Kyjova do Hauptschule, potom na německou nižší reálku do Uherského Hradiště a konečně do Olomouce na dvouroční německý Učitelství ústav. Ačkoliv studoval jen německy, přece zůstal vždy dobrým Čechem. Zkoušky vykonal pro školy německé i české. Jeho prvním učitelským místem byla Nová Ves u Uherského Hradiště, kde měl měsíčně dva zlaté a stravu. Tam jako podučitel působil v letech 1869 až 1871.

Poté byl „provizorem“ v Košíkách u Uherského Hradiště, kde mu „sobotáles“ kromě platu vynášel 10 až 30 krejcarů týdně. S mladším bratrem si společně vařili často jen suché brambory a hlad zaháněli hudbou. Brzy získal místo učitele v Bzenci, kde měl 10 zlatých měsíčně. Roku 1873 stal se správcem jednotřídky v Milokošti u Uherského Brodu s ročním platem 400 zlatých. Po roce se stal učitelem ve Veselí nad Moravou a za rok na žádost Milokošťanů se vrátil zpět do Milokoště, kde pobyl rok.

SUDICKÝ Josef

(* 25. 2. 1832 Žďánice, † 12. 1. 1910 Žďánice)

Starosta obce v letech 1883-1895. Rolník, kontrolor Občanské záložny, člen kontribučního fondu a silničního výboru. V kronice hasičů je zapsán jako její zakládající člen a dne 25. listopadu 1883 byl jednohlasně zvolen prvním předsedou Sboru dobrovolných hasičů ve Žďánicích s krátkou přestávkou až do roku 1896.

Pod jeho vedením pracoval Hasičský sbor velmi úspěšně.

SVOBODOVÁ – GOLDMANNOVÁ Františka

(* 14. 8. 1859 Žďánice, † 22. 11. 1924 Brezno, pochována v Čejči)

„Při pedagogické práci činná jako kulturní pracovnice, dramatička, publicistka a folkloristka byla spisovatelkou pro děti, sběratelka národopisného materiálu pro Moravské muzeum v Brně, autorka veršů a scének pro děti. Od roku 1911 pracovala také jako autorka divadelních her pro ochotnické kroužky, z nichž

největší ohlas měla hra Jánošík. Psala drobné prózy (črty, fejetony, besedy, povídky, lidové pohádky) pod pseudonymem Goldmannová-Soběslavská, které uveřejňovala v Národních novinách a Živeně na Slovensku. Byla členkou syndikátu československých spisovatelů a Kola moravských spisovatelů. V roce 1918 odešla s manželem na Slovensko, po jeho smrti žila u své dcery v Brezne. Jejím otcem byl Antonín Goldmann a matka Jana, rozená Soběslavská.“

ŠILHÁN Jindřich, Mgr.

(* 16. 10. 1944 Velká Bíteš, † 10. 4. 2000 Brno)

Šilhánovo rozhodnutí studovat astronomii na Karlově univerzitě bylo v jeho prostředí neobyčejné. Promovaným astronomem se stal v roce 1969. V devadesátých letech na základě nového školského zákona bylo toto označení změněno na současných titul magistr. Na vědeckou dráhu se po Jindrovi dal i jeho bratr Petr, který se stal fyzikem.

Vizuální pozorování zákrytových dvojhvězd získalo širokou základnu v celém Československu, a právě díky Jindrovi Šilhánovi si získalo účastníky i v zahraničí a také dobrou světovou pověst.

Pro jeho práci byly důležité jeho hluboké jazykové znalosti; k angličtině a němčině přidal v devadesátých letech i francouzštinu.

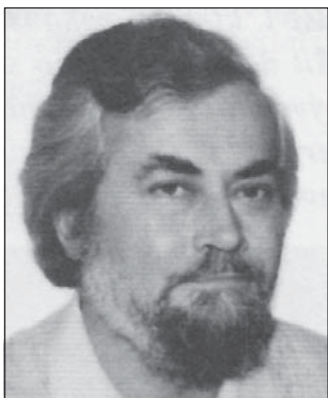
Jako první profesionální hvězdář ve Ždánicích získal místo od 1. září 1976. Tehdy začala na ždánické hvězdárně dlouhá řada pozorování proměnných hvězd. Jindra Šilhán pak přešel do Domu dětí a mládeže ve Ždánicích. Jeho záběr se rozšířil, respektoval zájmy dětí, vedl např. s nadšením i rybářský kroužek, i když v této oblasti byl přitom spolu s dětmi začátečník. Svou kvalifikaci lépe uplatnil v kroužku, kde se účastníci učili používat programovatelné kalkulátory, tzn. algoritmizovat problémy. Mezi jeho žáky byl tehdy i bývalý poslanec za KDU ČSL a předseda Českého svazu ochránců přírody Libor Ambrozek.

Na brněnské hvězdárně nebyly platy právě vysoké, a tak si J. Šilhán přivydělával tím, co uměl. Doučoval matematiku a fyziku. Mnoho studentů je mu vděčných za pomoc, bez které by nesložili přijímací zkoušky nebo by nedostudovali.

Členové elektronické konference Společnosti pro meziplanetární hmotu navrhli pojmenovat jednu planetku jménem Jindrašilhán a 26. července 2000 bylo ve věstníku MPC zveřejněno definitivní pojmenování planetky 1998 SS26, kterou objevil v Ondřejově Petr Pravec 24. září 1998, číslem 14594 a jménem Jindrašilhán. Neméně významnou činností byla jeho přímá práce s dětmi a mladými lidmi. Svědčí o tom i významné ocenění, které mu udělilo kolegium Březových lístků ve Ždánicích. Od roku 1994 byl nositelem 4. Březového lístku.

ŠKODA Pavel

(* 1. 9. 1948 Moravský Písek)

Pavel Škoda **byl předsedou MěNV v letech 1986-1990**. Byl zvolen 24. června 1986. Za jeho působení došlo k následujícím událostem ve výstavbě města: byla provedena přípojka plynu do Náradí (1986), rekonstrukce kotelny KD z parního topení na vodní, dokončena výstavba obřadní smuteční síně a hřbitova. Bylo uvažováno o vybudování ČOV a došlo ke zrušení projektu výstavby druhé etapy odpadů pro MND v polní trati Klinaře za Oborou. Po celé volební období probíhala výstavba propojovacího traktu základní školy č. 18. Byla zahájena výstavba kina jako přístavba kulturního domu a zahájena první etapa plynofikace města ve spolupráci s n. p. Náradí Ždánice.

Ve spolupráci s KV SSM, Šroubárnou Ždánice n. p. a n. p. Náradím Ždánice byla zakoupena haluzická hájenka pro MDPM Ždánice.

Ve spolupráci s KV SSM, Šroubárnou Ždánice n. p. a n. p. Náradím Ždánice byla zakoupena haluzická hájenka pro MDPM Ždánice.

ŠMÍD Otakar

(* 28. 11. 1909 Nenkovice, † 13. 10. 1987 Brno)

Otakar Šmíd je zakladatelem nynějšího moderního podniku Narex Ždánice. Po vyučení klempířem začal od roku 1934 podnikat v rodných Nenkovicích v oboru výroba náhrobních dekorací. Podnik se rozvíjel až dosáhl počtu deseti zaměstnanců. Rozrůstající se firma potřebovala vlakové spojení a poštu. Padlo tedy

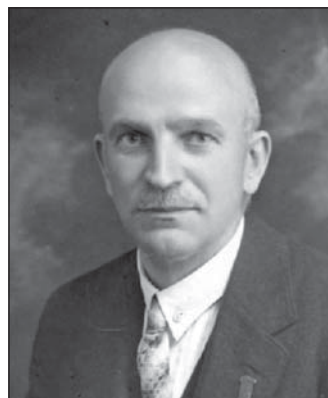
rozhodnutí přestěhovat se do Ždánic, kde v roce 1937 koupil Šmíd dům č. 250. Projekt na adaptaci provozu provedl prof. Antonín Mendl. 23. ledna 1938 se Šmíd oženil a s manželkou měli dvě dcery a syna. V té době měla firma název Kovovýroba a pracovalo v ní 40 zaměstnanců. V květnu 1941 byla tato výroba pro říši zbytečná, a proto byla zakázána. Šmíd proto přešel na výrobu závitníků a oček. V roce 1943 pod názvem Mikro a. s. měla již 120 zaměstnanců. Koncem války zde již pracovalo 250 až 300 zaměstnanců.

Otakar Šmíd odešel po válce do Krnova budovat novou, větší továrnu. Po roce 1948 prošel ještě řadou zaměstnání a řemesel, stal se i malířem-amatérem.

Po Otakarovi Šmídovi zůstal ve Ždánicích „pomník“ v podobě prosperujícího závodu, který v době svého 50. výročí spolu s podnikem v Bučovicích měl již 950 zaměstnanců. Právem byl v té době považován za největšího specializovaného výrobce závitových nástrojů ve střední Evropě. **(Více ŽZ č. 10 a 11/1999.)**

ŠOSTEK Bedřich

(* 27. 2. 1883 Veselí n./Mor., † 24. 7. 1972 Brno)

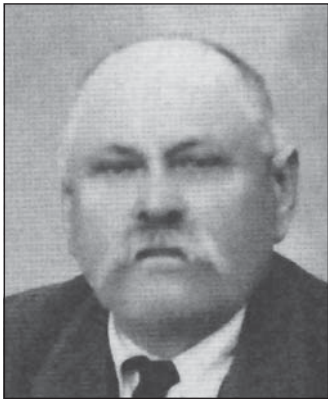
Ředitel měšťanky 1930-1939. Bedřich Šostek studoval na české reálce v Hodoníně, kde v roce 1903 maturoval s vyznamenáním. Ve školním roce 1904/5 hospitoval na obecné škole ve svém rodišti a po doplnění zkoušky dospělosti v Příboře, byl ustanoven učitelem ve Věteřově. Roku 1907 vykonal v Kroměříži

zkoušku učitelství pro školy obecné. Od 1. září 1908 byl učitelem na obecné škole v Kyjově. V květnu roku 1909 složil v Brně zkoušky učitelství pro školy měšťanské z předmětů III. odboru a byl ustanoven definitivním učitelem na Měšťanské škole dívčí v Kyjově, kde působil až do svého jmenování definitivním ředitelem měšťanky ve Ždánicích.

Ve Ždánicích vyučoval ve všech třídách měřičství a rýsování a v některých třídách němčinu.

ŠTĚPÁNEK Jan

(* 25. 12. 1878 Ždánice, † 2. 1. 1945 Ždánice)

„Jan Štěpánek byl zvolen starostou Ždanic 3. února 1924 po odstoupícím starostovi Rudolfovi Tesařovi. Rolník Jan Štěpánek byl zvolen 29 hlasy z třiceti možných. Jmenovaný byl dosud horlivým členem obecního zastupitelstva, pokladníkem hospodářského spolku a knihovni rad, členem obecní rady atd. Očekává se při jeho

houževnatosti zdárné řešení úkolů obecních“. (Potud obecní kronika.)

Po dobu jeho starostování došlo k rozvoji zemědělské výroby. V roce 1930 byla dána do provozu budova měšťanské školy a v roce 1932 dokončena výstavba Tyršova koupaliště. Dvacátého prosince 1931 při volbách do obecního zastupitelstva byl opět zvolen starostou. V roce 1932 byl zrušen úřad ponocného, v roce 1929 bylo založeno pastevní družstvo a v roce 1936 uspořádána hospodářská výstava. V roce 1937 rozhodla rada obce založit ve Ždánicích muzeum a tentýž rok byl v Kostelní ulici vybudován Dětský domov a provedena oprava věže kostela. V období jeho starostování proběhla v republice dvojí mobilizace.

Dne 27. června 1938 ve volbách byl zvolen novým starostou Eduard Krulíček.

ŠUMOVÁ Ida, roz. SUDICKÁ

(* 14. 3. 1914 Ždánice, † nezjištěno)

Účastnice zahraničního odboje za druhé světové války v Anglii. V roce 1938 se Ida Šumová, absolventka kyjovského gymnázia, přihlásila k ročnímu pobytu v Anglii. Pracovala jako vychovatelka v anglických rodinách, a zdokonalovala si tak svou angličtinu. Když Československý červený kříž vyzval československé ženy do

ošetřovatelské služby, přihlásila se do ní a jako zdravotní sestra pracovala v různých nemocnicích. Po půldruhém roce služby, těžce onemocněla. Po uzdravení jí byla nabídnuta práce pomocné služby u československého letectva v Anglii. Prodělala běžný vojenský výcvik a potom po půlročním meteorologickém školení byla přidělena k 311. letecké bombardovací peruti v Anglii a Skotsku, kde poznala i svého manžela.

Ida Šumová byla též jednou z těch, kteří pomáhali našim lidem při útěku do Anglie a usnadňovali jim zde jejich začátky. Byli to především Leopold Fiala (srov. s. 8), a Ondřej Parák (srov. s. 24).

TESAŘ Rudolf

(* 5. 12. 1883 Ždánice, † 6. 2. 1950 Brno)

Rudolf Tesař byl zvolen prvním starostou ve Ždánicích po první světové válce 15. června 1919 a tuto funkci zastával až do 15. prosince 1928, kdy přijal vyšší politickou funkci.

Kronikář o něm zapsal:

„Po absolvování několika tříd střední školy ujal se hospodářství na vlastním statku. Prodělal jako štábní

rotmistr světovou válku.

Za jeho starostování vykonáno bylo hlavně jeho přičiněním a iniciativou mnoho. Měl vlastnost, že své požadavky dovedl rozumnými důvody podepřít a nesklonil se před žádným terorem.

Hned r. 1919 opravena byla důkladně stará škola a adoptována na 3 školní místnosti, takže přestalo mnohaleté stěhování tříd školních. Téhož roku znovu zregulován byl potok až k nádraží. R. 1920 zbudována silnice v Žandrově v délce 400 m. R. 1921 zavedena elektrizace městečka a to nákladem 230.000,- Kč. Obec pořídila svým nákladem stroje ku výrobě elektrické energie, celou rozvodovou síť a na přípojky přispěla jednotlivcům 50 % nákladů.

R. 1922 vystavena silnice Kaštýlkem v délce 540 m a v Kostelní ulici v délce 560 m. Téhož roku počalo se pracovat na zřízení městské spořitelny, která však teprve v r. 1926 byla povolena a v činnost uvedena.

R. 1923 byl požádán zemský výbor o provedení projektů melioračních Šraňky, Žleby, pod Habrůvky, Čtvrť v Romžlích a části Kamenných. Projekty byly provedeny, ale až r. 1928. Na tuto melioraci dostalo se přičiněním starosty obce 55 % subvence. R. 1926 se značným nákladem postavena byla silnice Suchým řádkem a r. 1927 Servítkami. R. 1926 přičiněním starosty p. Tesaře při parcelaci místního velkostatku získala obec stavebních pozemků 2,5 ha, polí k obdělání 4 ha a různé části v obci, jež byly osázeny ovocnými stromy.

R. 1926 obnovil starosta obce návrh ku stavbě měšťanské školy, který od dřívějších dob téměř v zapomnutí zapadl. Usnešeno v obecním zastupitelstvu, by potřebné plány k této stavbě vypracoval zdejší rodák arch. dr. Ing. Antonín Mendl, profesor techniky v Praze. Do projektu stavby měšťanské školy byla navržena též stavba městské spořitelny, obecního úřadu, poštovního úřadu, a bytu ředitele měšťanské školy. Náklad rozpočten projektantem na obnos 1,580.000,- Kč.

R. 1926 domohla se obec u poštovního ředitelství v Brně telefonního spojení. Náklad činil 18.000,- Kč a na udržování připláceno bylo ročně 2.500,- Kč. R. 1927 dala obec své elektrické vedení připojit na zemskou elektrárnu, a to na Západomoravské elektrárny v Oslavanech. Náklad připojení činil 12.000,- Kč a na tento náklad vymožena subvence v obnosu 38.000,- Kč.

Podél cest zasazeno bylo množství ovocného stromů, které často nesvědčit lidé ničili.

Po veškerou dobu jeho úřadování byl starosta Rudolf Tesař zároveň předsedou místní školní rady, požárního sboru a též členem okresní školní rady. Staral se v každém směru, aby budovy, v nichž se vyučovalo, byly udržovány v náležitém pořádku, budova staré i nové školy upravena zcela zevně i uvnitř, byly znova natřeny dveře i okna, byly povolovány potřebné obnosy na potřeby, pro chudé žáky, na školní pomůcky a knihovny.

Při volbách do Okresního zastupitelstva zvolen byl členem a v důsledku toho byl nucen vzdáti se členství v obecním zastupitelstvu a úřad starosty“. (*Vypsáno z obecní kroniky.*)

TRNĚNÝ Stanislav, Ing.

(* 21. 4. 1935 Prostějov, † 17. 10. 1999 Ždánice)

Stanislav Trněný vystudoval Lesnickou fakultu na Vysoké škole zemědělské v Brně. Po ukončení vysoké školy pracoval v Lesním závodě v Bučovicích jako vedoucí mechanizačního střediska. Po letech se jeho stal jeho ředitelem. Do působnosti bučovického závodu spadá i Lesní správa Ždánického lesa. Od roku 1990 byl

hlavním inženýrem Lesního závodu. Celý život obětavě působil v lesnictví a myslivosti.

Děti a mladé lidi seznamoval při přírodovědných akcích v haluzické hájence se zajímavostmi Ždánického lesa. Bez jeho pomoci by Dům dětí a mládeže Ždánice nikdy nezískal haluzickou hájenku výměnou za rodinnou vilu v Bučovicích. Za svou práci se stal nositelem 1. stupně Březového zeleného lístku.

Vybudování naučné stezky Ždánickým lesem (původně pouze na Palánku) byla právě jeho myšlenka. Ta byla pak úsilím komise životního prostředí města Ždánic, vedené Mgr. Františkem Markusem a ve spolupráci Moravskými naftovými doly, realizovaná s osmnácti naučnými stanovišti. Na výběru stanovišť a na odborném zpracování textů pro jednotlivá stanoviště se významně podíleli Mgr. Jiří Ondráček, Květoslav Holoubek, Mgr. Josef Chvíla, Ing. Otakar Luža, Mgr. Jaroslava Zajdánková a její manžel Jiří Zajdák.

VINCENT Ivo, major v záloze

(* 17. 6. 1923 Ždánice, † 31. 1. 2011 Ždánice)

Účastník zahraničního odboje za druhé světové války v Sovětském svazu.

Po absolvování dvouleté průmyslové školy ve Vsetíně byl Ivo Vincent zařazen do zbrojní výroby Zbrojovky Vsetín. Odtud byl v roce 1943 vzhledem k přemístění výroby přeložen i s ostatními spolupracovníky do Železáren Podbrezová, strojírny Písek.

Již začátkem roku 1944 se rozvíjelo partyzánské hnutí v okolí Banské Bystrice, Podbrezové a Brezna vedené sovětskými veliteli. Partyzánské hnutí stále sílilo. Od 28. srpna 1944 se spolu s mnoha spolupracovníky zapojil do odbojové činnosti i Ivo Vincent. Dne 29. srpna 1944 byl zařazen do roty československých dobrovolníků v Banské Bystrici. V bojích u Žiaru nad Hronom byl dne 26. září 1944 těžce raněn do nohy. Po velkých těžkostech byl posledním letadlem evakuován z letiště Tri duby 8. října 1944 do Kijeva. Po vyléčení 25. prosince 1944 byl zařazen k 1. československé smíšené letecké divizi v Przemysli. Zde prodělal krátký vojenský výcvik jako palubní střelec na bojových letounech IL-2. Po tomto výcviku se zúčastnil bojů o Moravskou Ostravu, Bohumín a Ratiboř. Bojové lety se prováděly z polního letiště Poreba v Polsku. Jako střelec se zúčastnil patnácti bojových letů. Každý bojový let sestával minimálně ze tří náletů. Úkolem těchto letů bylo zahájit okamžitě palbu na nepřátelské letadlo, napadat německé automobilové kolony, odstřelovat německé vlaky a také bombardovat nepřátelské cíle. Čtrnáctého května 1945 přistál Ivo Vincent na letišti Kbely.

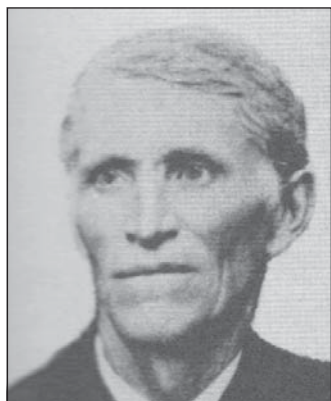
Za bojovou činnost mu byla předána sovětská, slovenská, československá a česká vyznamenání. Nejvíce si však vážil dvou vyznamenání, a to Za osobní statečnost před nepřítelem osvědčenou v boji, kterou mu předal generál Ludvík Svoboda, a ukrajinské vyznamenání Za vítězství nad Německem. Mimoto byl vyznamenán řadou pamětních medailí za účast ve Slovenském národním povstání.

V roce 1948 se oženil s Boženou Medřickou. V následujících letech se jim narodili synové Ivo a Jan. Až do odchodu do důchodu pracoval ve Šroubárně Ždánice jako vedoucí technické kontroly. Skromný, pracovitý a kamarádský Ivo Vincent nám zanechal velký odkaz, odkaz hrdiny. Tento odkaz nás bude provázet při práci s dětmi a mladými lidmi! Čest památce partyzána, frontového majora pana Iva Vincenta! (*ŽZ 6/2010, 3/2011.*)

VINCENT Jan

(* 26. 2. 1839 Ždánice, † 8. 7. 1901 Ždánice)

Jan Vincent vykonával **funkci starosty** v letech 1878–1882. Bydlel ve Ždánicích, vlastnil čtvrtlán a měl stolařství. V roce 1883 byl zakládajícím členem požárního sboru ve Ždánicích a byl zvolen prvním náčelníkem sboru. S manželkou vychoval sedm dětí, jednu dceru a šest synů. Bohumír vystudoval v Brně gymnázium

a vedl notářskou kancelář JUDr. Martina Kříže. Syn Jan vystudoval Učitelství ústav v Příboře, později byl školním inspektorem ve Slavkově. Bohuš se vyučil obchodníkem a měl obchod ve Ždánicích. Josef se vyučil stolařem a měl velkou dílnu ve Ždánicích. Syn Ladislav se vyučil barvířem a měl velice prosperující dílnu. Syn Jaroslav vystudoval Učitelství ústav v Příboře a byl řídicím učitelem ve Ždánicích.

VINCENT Jan

(* 14. 6. 1952 Kyjov)

„Jan Vincent **se věnuje malování již sedmnáct let**. Jeho výstavy v muzeu se těší vždy velké návštěvnosti. Z počátku ho sice jako vyučeného soustružníka přitahovala více práce se dřevem. Vyřezal až 90 figurek a postavíček různých velikostí z lidového prostředí jižní Moravy a tím se dostal do registru současných řezbářů

Slovácka. Ale protože nutnost výtvarného sdělení byla pro něho stále silnější, rozhodl se přejít k malbě. V ní poznal do jisté míry větší svobodu ve vyjádření svých pocitů, než tomu bylo u dřeva. Navíc jako ždánický patriot upřednostňuje motivy právě odtud. Častým námětem jeho obrazů jsou různé historické stavby a sklepení, kapličky, zvonice, kostel, zámecká vila, zámek, ale také přírodní krajinné prvky a třeba i zátiší s květinami. Z jeho obrazů vyzařuje teplo, klid a pohoda. Jeho výstavy bývají vždy zčásti prodejné. I pro současnou autorskou výstavu vytvořil celou sérii olejomalb s námětem ždánického zámku a okolí.“

(Zapsala Monika Jandorová.)

VINCENT Oldřich

(* 28. 7. 1893 Ždánice, † 5. 2. 1974 Kyjov)

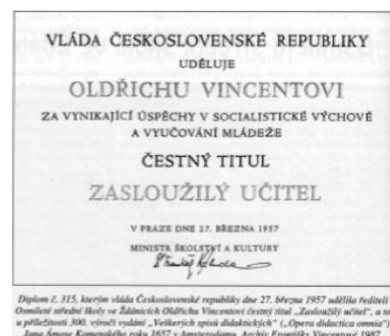
Oldřich Vincent se narodil jako čtvrté dítě ze sedmi dětí. Jeho otec byl písařem u notáře, matka byla německého původu, pocházela ze Šumperka.

Obecnou školu navštěvoval ve Ždánicích, studoval na gymnáziu v Kyjově. Studium však ukončil v kvartě a přešel na Učitelství ústav do Příboru, kde také v roce

1913 odmaturoval a začal svou dlouholetou učitelskou dráhu. Byl ustanoven učitelem v Návojně u Valašských Klobouk, poté dostal dekret na základní školu v Lazníkách u Přerova. 11. srpna 1914 po vyhlášení mobilizace byl odvelen jako jednorozční dobrovolník na ruskou frontu, kde byl zraněn a upadl do zajetí. V zajetí poznal velkou část Ruska (zajatecké tábory v Nižním Novgorodu, Balachně, Oděse, v Besarábii). V Chersonu na Dněpru prožil i začátek Říjnové revoluce. O svých otřesných zážitcích napsal paměti. Po návratu domů byl jako učitel začátkem února 1919 výnosem ministra Klofáče vyvázán z činné vojenské služby a opět se vrátil ke školní práci.

Učil krátce v Archlebově, Dambořicích a zakotvil ve Ždánicích, kde působil dlouhá léta nejdříve jako učitel, **později jako ředitel školy**. Do důchodu odešel v roce 1954, jeho funkci převzal Bohumil Brotan. V roce 1957 mu vláda Československé republiky udělila čestný titul **Zasloužilý učitel**. Diplom a odznak Amose Komenského mu odevzdal v pražském Karolinu ministr školství a osvěty dr. František Kahuda.

Již před válkou se seznámil s Františkou, rozenou Panáčkovou. Vzali se ve Ždánicích dne 25. července 1921 a prožili spolu 53 let. Jeho žena byla velmi aktivní v ženských organizacích, a hlavně působila v ČsČK. Měli dvě děti, dceru, Alenu Mášovou, hudební pedagožku a operní režisérku, a syna, pplk. prof. MUDr. Oldřicha Vincenta, CSc., vrchního hygienika Československé armády.

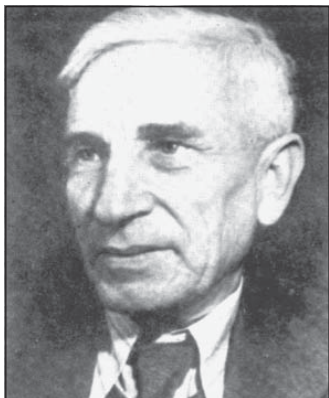
VORÁČ Bohumil

(* 2. 10. 1886 Bohuslavice u Kyjova, † 20. 10. 1948 Brno)

Bohumil Voráč byl **správcem obecné školy ve Ždánicích** v letech 1931–1946. Zemřel náhle v nemocnici v Kyjově 28. října 1948 po operaci.

Byl rovněž **kronikářem** v letech 1932 až 1945, vedoucím Hospodářské záložny, dlouholetým činovníkem a **starostou Sokola**, jedním z budovatelů sokolovny a Tyršova koupaliště, mnoholetým členem obecního zastupitelstva

a obecní rady, dlouholetým předsedou Okresní péče o mládež.

Bohumil Voráč se velmi zasloužil o výstavbu Ždánic svou iniciativou a dobrým postřehem. Za starostování Jana Štěpánka kolovala po Ždánicích verze, že Štěpánek je hlavou obce a Voráč krkem, který tou hlavou točí. Voráč se zasloužil především o vybudování koupaliště, vydláždění náměstí Ždánic a stavbu Sokolovny.

VRBA František

(* 1. 11. 1900 Střílky, † 14. 2. 1969 Mikulov)

František Vrba se 1. listopadu 1939 ujal vedení školy jako **zatímní ředitel** (1. 11. 1939 – 8. 6. 1945), předtím působil jako odborný učitel na Chlapecké měšťanské škole v Kyjově.

V kronice měšťanské školy je zaznamenáno: „Narodil se ve Střílkách, obecnou školu 5 roč. vychodil v rodišti, měšťanskou školu

3 roč. v Koryčanech, uč. ústav 4 roč. v Kroměříži. Maturoval v roce 1919, zkoušku učitelské způsobilosti vykonal v roce 1921. Vyučoval na obecných školách ve Střílkách, v Hošticích, v Litenčicích, na měšť. škole v Kvasínách, jako správce stát. školy v Kyjovicích u Znojma. V r. 1927 vykonal zkoušku z I. odboru a byl téhož roku ustanoven odb. učit. v Mikulově. V r. 1928 nabyt způsobil. vyučovati na lidových školách hospodářských. Téhož roku vykonal zkoušku z němčiny na školy měšť. a v r. 1932 zkoušku z II. odboru. Po známých událostech v září 1938 musil své def. místo v Mikulově opustiti a byl pak ustanoven v Kyjově, odkud pak přešel na zdejší školu. V letech 1922/23 vykonával činnou službu vojenskou a za poslední mobilisace sloužil u hran. praporu v hodnosti kapitána pěchoty v. z. V roce 1945 odešel na měšťanskou školu do Mikulova.“

VYTOPIIL Vladislav

(* 23. 11. 1913 Ždánice, † 23. 1. 1982 Ždánice)

Vladislav Vytopil byl zvolen v **Předsedou MNV ve Ždánicích** v květnu 1954 a tuto funkci vykonával do roku 1960. Vychodil měšťanskou školu a dva ročníky pokračovací školy ve Ždánicích. Vyučil se elektrikářem v Elektrozávodě Josefa Koše ve Ždánicích. Jako elektrikář pracoval u různých firem a také devět let ve Zbrojovce Brno. Zde byl politicky činný. Šestého května 1944 byl zatčen gestapem a po tvrdých výsleších v Kounicových kolejích skončil v koncentračním táboře Breslau, který byl 14. dubna spojenec-

kými armádami osvobozen. Domů se vrátil 19. května 1945.

Po návratu z koncentračního tábora začal pracovat v brněnské Zbrojovce jako vedoucí montér a v roce 1949 přešel do Elektrosvitu Ždánice. Několik let byl členem zastupitelstva MNV a v květnových volbách roku 1954 byl zvolen jeho předsedou. Za jeho působení se uskutečnila velká bytová výstavba díky Šroubárnám, ale stavěly i rodinné domky.

V roce 1955 byl přemístěn pomník obětem první světové války do parku před kostel a na náměstí byl postaven pomník obětem druhé světové války sochaře Karla Zouhara.

V roce 1960 došlo k bankrotu JZD a jeho hospodaření převzaly ČSSS – Velkovýkrmna Hodonín.

VYTOPIIL Vincenc, MUDr.

(* 20. 1. 1845 Ždánice, † 4. 7. 1904 Františkovy Lázně)

Funkci **starosty obce** vykonával dr. Vincenc Vytopil v letech 1877-1878. Nezachovaly se žádné doklady o jeho činnosti.

Byl rovněž zakládajícím členem Sboru dobrovolných hasičů ve Ždánicích a v roce 1883 a zvolen prvním náčelníkem sboru.

ZABLOUDIL Josef, Ing.

(* 22. 12. 1907 Uhřetice okr. Vyškov, † 10. 3. 2002 Brno)

Ing. Josef Zabloudil vystudoval reálné gymnázium v Bučovicích, kde v roce 1928 maturoval. V roce 1929 vykonal doplňovací maturitní zkoušku na Učitelském ústavu v Brně a v roce 1931 pak zkoušku učitelské způsobilosti v Příboře, kterou v roce 1936 rozšířil ve Znojmě o zkoušku způsobilosti pro školy měšťanské v II. odboru. Působil na obecných školách v Miloticích, Nechvalíně, Mistříně a na Měšťanské chlapecké škole v Kyjově. Od 1. září 1939 získal místo učitele na zdejší měšťanské škole výměnou za odborného učitele Jana Řehulu. Josef Zabloudil působil ve Ždánicích do 31. srpna 1945. Jako partyzán byl účastníkem druhého odboje. V letech 1960-1962 byl ředitelem Klvaňova gymnázia v Kyjově.

Byl politicky činný. Pracoval na ONV v Kyjově nejdříve na školském odboru a posléze jako **předseda ONV a OV KSČ Kyjov**. Ke Ždánicím si udržoval stále vřelý vztah, měl velký vliv na rozvoj města a stál u počátku podniku Elektrosvit. Pravidelně se zúčastňoval vzpomínkových setkání jako řečník na manifestacích občanů a u pomníku Jiřího Jirovského u Zlatého jelena.

ZENKER Vladimír

(* 30. 11. 1907 Ždánice, † nezjištěno)

Do odbojové činnosti se Vladimír Zenker zapojil ve škole ve Veselí nad Moravou, kde působila odbojová buňka. Měla za úkol ukrývat mapy, učebnice, obrazy, knihy, které měly být zničeny.

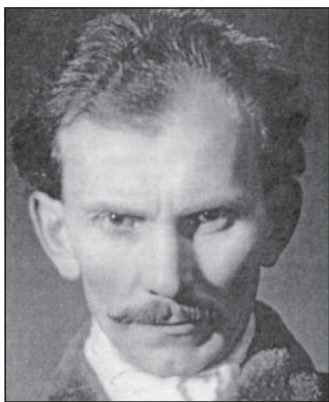
Práci řídil starý komunist, školník Alois Šrámek s ředitelkou školy Marií Štefkovou. Do této akce byl

zapojen také ždánický rodák Ferdinand Chovanec.

Na udání ze dne 7. ledna 1942 byla celá skupina zatčena a gestapo ji odvezlo do Ostravy pro podezření z velezrady. Po výslechu dne 11. ledna 1943 byli členové odvezeni do koncentračních táborů v Buchenwaldu a v Osvětimi. Většina členů této skupiny byla popravena. Vladimír Zenker se vrátil z koncentračního tábora v dubnu 1945 s podlomným zdravím.

ZNOJ Jan

(*12. 3. 1905 Kyjov, † 24. 3. 1950 Praha)

Profesor Jan Znoj, akademický sochař, malíř a keramik. Předek rodiny Znojů (také Jan), se do Ždánic přistěhoval po roku 1734 a oženil se zde s Barborou Čamkovou, jež pocházela ze Ždánic. Rodina Znojova bydlela na Kaštýlku v podzámčí. Byla to stará proslulá toufarská, hrnčířská a džbánkařská rodina s bohatou tradicí. Sám Jan Znoj po vyučení sbíral své zkušenosti nejen u nás, ale také v Itálii, Francii a Německu.

Životopis a dílo jeho potomka profesora Jana Znoje, velmi podrobně zpracoval RNDr. Vladimír Kotík v *mimořádném čísle ŽŽ – březen 2005*.

ZNOJ Ladislav

(* 9. 12. 1906 Archlebov, † 8. 4. 1984 Veselí n. Mor.)

Ladislav Znoj, toufar, keramik, džbánkař, kamnář a hrnčíř byl bratrem profesora Jana Znoje, akademického malíře, sochaře a keramika. Tito bratři byli posledními aktivními potomky starého ždánického toufarského rodu Znojů. Navázali na rodovou tradici svého pradědečka Bartoloměje Znoje a jeho syna Dominika

Znoje, kteří pracovali v 19. století jako džbánkaři ve Ždánicích. Dominikovi synové se vyučili ve Ždánicích u hrnčíře Jana Fialy. Na sklonku svého života se Ladislav vrátil do Ždánic. V Domě dětí pak vedl keramický kroužek dětí i dospělých. Pod jeho vedením postavil Pavel Otradovec na zahradě Domu dětí pec na vypalování keramiky. Pec se vytápěla dřevem a její vnitřní kubatura pro keramiku měla 1,5m³. K jeho nejúspěšnějším pokračovatelům patřil akademický malíř Miroslav Bravenec, který do keramické dílny DDM dojížděl až z Čejče. Jeho dalším významným žákem je ždánický hrnčíř Ivo Nimrichter. Jeho život a dílo zpracoval podrobně RNDr. Vladimír Kotík v *mimořádném čísle ŽŽ – duben 2006*.

ZOUHAR Karel

(* 22. 8. 1891 Hlubočany okr. Vyškov, † 23. 1. 1975 Kyjov)

Karel Zouhar byl zvolen předsedou MNV na jeho schůzi 26. března 1949. V této funkci vystřídal Antonína Žíhu. Funkci předsedy MNV pak vykonával v letech 1949 až 1952. Po první světové válce byl zaměstnán v místním cukrovaru.

Byl současně předsedou oborové organizace Lučebníků a starostou Dělnické

tělovýchovné jednoty (později Federace tělovýchovných jednot). Po zrušení cukrovaru pracoval jako váhař u firmy Váha. V letech 1927 až 1939 byl váhařským mistrem pro Nitransko a Bratislavsko.

Po vyhnání Čechů ze Slovenska pracoval jako váhař a mistr v cukrovaru v Břeclavi až do roku 1945, potom v Hodoníně až do roku 1947. Z Hodonína přešel do Mikra ve Ždánicích (Zbrojovky) jako skladník. Od roku 1947 byl pokladníkem v místní organizaci KSČ a později jejím předsedou. Poněvadž dosavadní předseda MNV Karel Zouhar onemocněl a někteří členové MNV navštěvovali schůze rady a pléna líknavě a neplnili řádně své povinnosti, byla na návrh místní organizace KSČ a akčního výboru provedena rekonstrukce MNV. Předsedou byl zvolen František Klíč.

ZOUHAR Karel

(* 5. 7. 1920 Ždánice, † 19. 11. 1989 Brno)

Akademický sochař. Základní školu navštěvoval ve Ždánicích. Za druhé světové války žil v Nitře. V roce 1945 byl přijat na Akademii výtvarných umění v Praze, kde studoval u profesora Pokorného. Studium ukončil v roce 1949. Byl asistentem akademického sochaře Vincence Makovského, u kterého pracoval až do roku

1953. Od tohoto roku již pracoval samostatně.

Z jeho monumentálních děl nutno uvést Památník Rudé armády v Moravském Krumlově, památník Rudé armády a obětí druhé světové války ve Ždánicích, reliéf Leoše Janáčka na Besedním domě v Brně. Je autorem řady památníků a menších plastik ve městě Brně a okolí. Ve Ždánicích máme kromě uvedeného památníku reliéfy na kulturním domě a v muzeu je umístěno několik plastik, mj. busta Jakuba Vrbase a umělecky vysoce ceněná plastika symbolizující žně. Díla jím vytvořená a umístěná na mnoha místech naší vlasti zůstanou trvalou památkou na jeho práci a jeho život. *(Použito ze ŽŽ č. 2/1990.)*

ZWETTLER Otto, doc. et doc. PhDr. RNDr., CSc.

(* 17. 11. 1942 Byňov)

Studoval na Pedagogickém gymnáziu v Č. Budějovicích. Na Pedagogické fakultě v Č. Budějovicích a na Pedagogické, Filozofické a Přírodovědecké fakultě UK v Praze vystudoval angličtinu, češtinu, dějepis, francouzštinu, němčinu, polštinu, ruštinu a zeměpis. Na těchto fakultách získal i akademické tituly a vědecké hodnosti. Přednášel na MU v Brně zejména historickou geografii a dějiny věd,

ale také na univerzitách v Lipsku, Magdeburku a ve Vídni. Je soudním tlumočnickem, učil rovněž na jazykové škole.

Napsal velkou řadu publikací, z nichž si dovolím vybrat Přehled dějin soc. zemí v letech 1944-1975 I., II. a III., Historická geografie světa I, Lexikon zemí (1996, 2000, 2003), Čítanka k obecným dějinám středověku, Obecné dějiny novověku I, Obecné dějiny středověku, Půlstoletí nejnovějších dějin. Je spoluautorem desetidílné, šestidílné, dvoudílné a jednosvazkové encyklopedie UNIVERSUM, všeobecná encyklopedie (vycházející od roku 2000), Velké všeobecné encyklopedie Diderot (vycházející od roku 2000), Všeobecné encyklopedie ve čtyřech svazcích (1997), Dějiny věd a techniky

I. a II. a Světových dějin II. Taktéž jeho překladatelské zkušenosti jsou velmi bohaté. Z německého jazyka přeložil např. Atlas Atlantica, Atlas světa UNIVERSUM, Kulturní a přírodní dědictví Afrika, Austrálie a Oceánie aj. Z anglického jazyka Atlas Geographica, Atlas světa pro cestovatele a také mnoho dalších publikací z francouzštiny, polštiny a ruštiny. Je autorem desítky článků v odborných časopisech a sbornících.

ŽÁČEK Karel

(* 11. 7. 1890 Sehradice, † 9. 10. 1972 Ždánice)

Karel Žáček byl **ředitelem měšťanské školy ve Ždánicích** v letech 1948-1951. Ředitelem byl jmenován po únorových událostech 1948

namísto odvolaného a politicky nespolehlivého dr. Josefa Hudce. O životě ředitele školy Karla Žáčka nám není nic známo. Musíme však připomenout, že jeho manželka Anna v době, kdy ještě ve Ždánicích neexistovala ZUŠ, vychovala celou řadu svých žáků ve hře na klavír. Byla velmi oblíbená, a ještě dlouho po smrti svého manžela toto vyučování vedla.

Ředitel Karel Žáček odešel 1. května 1951 na zasloužilý odpočinek. Byl celému sboru dobrým příkladem. Učitelský sbor a žáci se s ním rozloučili při slavnostním zakončení školního roku. Správu školy po něm převzal Josef Jahoda.

ŽÍHA Antonín

(* 31. 5. 1892 Ždánice, † 24. 12. 1948 Brno)

Antonín Žíha byl tiskařem ve Ždánicích. Po volbách 26. května 1946 do Ústavního národního shromáždění, se stal členem obecního zastupitelstva jako náměstek předsedy MNV Františka Mendla. Dne 26. února 1948 byl zvolen předsedou MAV NF. Hned na druhé schůzi MAV NF dne 1. března 1948 bylo protiprávně usneseno odebrat Ol-

dřichu Kopečnému sběru mléka a řídícímu učiteli Bohumilu Voráčovi vedení kina. Vedením kina byl pověřen Leoš Vognič. Na továrnu ohýbaného kovového nábytku Eduarda Půčka byla dosazena národní správa stejně jako na obchod s textilem Růženy Drápalové a na kruhovku Vladimíra Doupovce. Bylo rovněž rozhodnuto odebrat Bertě Lošťákové dopravu pošty a svěřit ji ČSAD, zbavit funkce správce Hospodářského družstva Františka Morese a trvat na sloučení spořitelny se záložnou.

Třetího dubna 1948 byl ustanoven nový MNV. „Nevhodní“ členové dosavadního MNV byli odvoláni a **do funkce předsedy MNV** byl ustanoven místní organizací komunistické strany a AV NF Antonín Žíha. Funkci však vykonával pouze několik měsíců, 24. prosince 1948 zemřel.

Katoličtí duchovní správci

Ve farní kronice ždánické, která byla založena roku 1789 a je uložena na faře ve Ždánicích, jsou uvedeni následující katoličtí duchovní správci:

- **P. David Jan HEIN** – narodil se ve Velkém Polomu ve Slezku. Do Ždánic nastoupil 12. 2. 1781 z Určic u Prostějova. Zemřel 4. 6. 1802.
- **P. Václav WEINLICH** (* 1754 Lesnice u Zábřehu, † 10. 2. 1815). Do Ždánic nastoupil jako administrátor 17. 8. 1802).
- **P. Antonín HOFFMANN** – Narodil se v Brně. Do Ždánic nastoupil 1. 5. 1815. Byl také děkanem. Dne 31. 3. 1823 se stal kanovníkem v Brně.
- **P. Augustin KUPKA** (* 1778 Řečkovice, † 5. 12. 1830). Od roku 1801 byl kooperátorem v Bučovicích, pak lokálním kaplanem v Bohuslavicích, a nakonec farářem v Brankovicích. Do Ždánic nastoupil roku 1824. Byl také děkanem.
- **P. Ignác MARTINEK** (* 1784 Opava, † 13. 12. 1932). Byl ordinován roku 1870. Byl farářem v Lednici, odkud do Ždánic nastoupil v prosinci 1830.
- **P. Vincenc CECH** (* 6. 10. 1786 Brno, † 21. 3. 1858). Byl ordinován 12. 8. 1812. Byl kooperátorem v Netíně u Velkého Meziříčí a 1. 12. 1814 byl kooperátorem v Bučovicích. Od 10. 8. 1820 byl administrátorem v Želeticích a od 28. 10. 1828 farářem tamtéž. Do Ždánic nastoupil 10. 4. 1833. Od 19. 10. 1837 byl také bučovickým děkanem.
- **P. Dominik PALLA** (* 4. 8. 1791 Žďár-Zámek, † 17. 10. 1876). Do Ždánic nastoupil 1. 6. 1858.
- **P. Antonín FLORIÁN** (* 20. 1. 1841, † 26. 8. 1900). Byl ordinován 3. 6. 1866. Do Ždánic nastoupil roku 1868 jako kaplan, farářem se zde stal 5. 2. 1877.
- **P. Josef ČAČKA** – do Ždánic nastoupil roku 1900 z Pozořic. Zemřel 24. 9. 1903.
- **P. Ignát PAPÁČEK** (* 28. 7. 1860 Obyčtov, † 17. 6. 1941 Žarošice). Do Ždánic nastoupil 28. 2. 1904. Byl také konzistorním radou. **Dne 27. 5. 1934 byl jmenován čestným občanem Ždánic.** Zemřel na odpočinku v Žarošicích.
- **P. Václav KOSTIHA** (* 26. 7. 1900 Nechvalín, † 1. 7. 1942 popraven Brno). Do Ždánic nastoupil 1. 7. 1940, které se mu staly osudným. Od 6. května do 1. června 1942 ukřývali spolu s kaplanem **Františkem Vonešem** na faře ve Ždánicích **npor. Oldřicha Pechala** z paraskupiny Zinc. Zatčení 26. 6. 1942, věznění v Brně v Kounicových kolejích, kde byli popraveni. Zpopelnění v Krematoriu města Brna 2. 7. 1942. Vyznamenán bronzovou medailí „**Orel zásluze**“ **in memoriam** (rozhodnutí Předsednictva Čs. Orla ze dne 2. 4. 1947).
- **P. František ŠIMČÁK** (* 1. 8. 1906 Spytihněv, † 13. 8. 1976 Ždánice). Farářem ve Ždánicích byl ustanoven od 1. 1. 1943 a nastoupil sem 7. 1. 1943 ve velmi vypjaté situaci po popravě jeho předchůdců. Do té doby byl katechetou v Třebíči, a přitom současně působil jako kaplan v Telnici u Sokolnic a v Žeravicích u Znojma. Od 1. 1. 1952 byl navíc ustanoven správcem děkanství Žarošice, kam patřily i Ždánice. Dnem 1. 1. 1972 odešel na odpočinek. Od 1. 3. 1973 byl dočasným administrátorem ve Ždánicích. Do téhož dne byl i děkanem žarošickým.
- **P. Josef ŠINDAR** (* 29. 3. 1933 Lužice u Hodonína, † 17. 9. 2013 Žernůvka). Dne 26. června 1960 přijal v Litoměřicích kněžské svěcení. Jako kaplan působil nejprve ve farnosti u kostela sv. Mikuláše ve Znojmě, poté v třebíčské městské farnosti, v roce 1967 krátce v Hodoníně a nakonec v Čejkovicích. Roku 1970 se stal administrátorem v Bulharech a administrátorem excurrento v Milovicích u Mikulova a Pavlově u Mikulova, v roce 1971 byl přeložen do Ždánic a o rok později do Kučerova.
- **P. Miloš Václav DOČEKAL** (* 30. 10. 1923 Třebíč, † 12. 2. 1986 Třebíč). Do Ždánic nastoupil 5. 9. 1972. A zde po krátké době působení dne 1. 3. 1973 odešel do Třebíče.
- **P. Josef ZOUHAR** (* 8. 10. 1943 Senetářov). Duchovním správcem ve Ždánicích byl ustanoven od 1. 7. 1973, nastoupil sem 22. 7. 1973. Dnem 1. 3. 1979 byl navíc ustanoven administrátorem excurendo ve farnosti Lovčice. Ve Ždánicích i ve farnosti lovčické setrval do 31. 7. 1989, pak odešel do Hodonína, kde se stal děkanem. Za jeho působení došlo ke generální opravě interiéru kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Ždánicích.
- **P. Jindřich PETRUCHA** (* 4. 2. 1930 Kněždub). Do Ždánic nastoupil v srpnu 1989. V srpnu 1990 ze Ždánic odešel na vlastní žádost. Miloval myslivost. V současné době ještě ve svých 88 letech působí ve farnosti Nosislav jako výpomocný duchovní. Je velmi vitální a těší se poměrně dobrému zdraví.
- **P. Josef KLUSÁČEK** (* 17. 1. 1919 Budišov u Třebíče, † 1. 8. 2004 Břeclav). Přišel z pohraniční farnosti Břeží. Farářem farnosti ždánické i lovčické byl od 1. 8. 1990 do 30. 9. 1994. Za jeho působení byla provedena generální oprava kostela, fasáda, celá střecha a také tato oprava byla provedena na budově fary. Bylo to úžasné dílo a spontánní pomoc farníků. V červnu 1994 onemocněl a odešel ze Ždánic nejdříve do Tišnova a v roce 1997 do Břeclavi na zasloužilý odpočinek.
- **P. dr. Michael ŠPAČEK** (* 11. 11. 1950 Brno). Je moravský římskokatolický duchovní, biritualista a vysokoškolský učitel na CMTF UP v Olomouci. Farářem farnosti ždánické a lovčické byl ustanoven od 1. 10. 1994 a byl zde přivítán 9. 10. 1994. V letech 1968-1973 vystudoval Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu v Olomouci. Na kněze byl vysvěcen

roku 1976 v Praze. V letech 1990 - 1994 studoval na Paapežském východním ústavu (PIO) v Římě, kde získal licenciát východních teologických věd. Od roku 1994 je odborným asistentem na katedře pastorální a spirituální teologie, kde působí jako externí vyučující spirituality křesťanského východu a liturgiky byzantského obřadu.

Od 1. 2. 2001 farnost lovčickou vedl Jaroslav Kárník a Michaelu Špačkovi zůstala jen farnost ždánická. Za jeho působení se v roce 2001 uskutečnila velká oslava tří staletí vysvěcení kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Ždánicích. V srpnu 2014, když pochoval oba rodiče, odešel na nové působiště do Mikulčic.

■ **P. Stanislav KOVÁŘ** (* 30. 9. 1952 Praha). Nastoupil do Ždánic v srpnu 2014. Ordinován byl 27. 6. 1976 v Brně, katedrále sv. Petra a Pavla. Působil jako farář v celé řadě farností a to Šatov, Havraníky, Hnanice, Stará říše, Nová Říše, Rozseč, Panské Dubénky, Kučerov, Rostěnice, Lysovice, Moravská Nová Ves (Hrušky, Týnec) a nakonec Ždánice, Lovčice.

Ždaničtí legionáři

Významnou roli při vzniku Československa sehrály Legie. Byli mezi nimi i občané Ždánic.

Ruští legionáři v první světové válce:

Balát František, Bohuňovský Bruno, Burda Karel, Čadil František, Haška Pavel, Horák Tomáš, Jarma Karel, Krátký František, Kubánek František, Láníček František, Lotrek Josef, Luža Ludvík, Moudrý Josef, Odehnal Josef, Pospíšil Karel, Pospíšil Rudolf, Stehlík Ladislav, Sudický František, Štancl Jan, Tocháček Jan, Truhlář Josef, Vincent František, Vincent Jaroslav, Vitáček Petr, Vozda Rudolf.

Z Lovčic:

Bumba Josef, Jetelina Josef, Krejčířík Antonín, Letocha Karel.

Francouzští legionáři v první světové válce:

Bořecký Ludvík, Doupovec Rudolf, Říha Albert, Říha Vojtěch, Volf Jan

Italští legionáři v první světové válce:

Adámek Josef, Doupovec Jan, Goldman Antonín, Chovanec Karel, Krejča Josef, Paschke František, Mendl Karel, Mendl Jan, Pelikán Karel, Sloučka Josef, Strmiska Josef, Vážanský Otakar, Vymazal Josef, Znoj Josef.

Karel Mendl, italský legionář, v uniformě horských myslivců

Občané Ždánic, kteří položili své životy v 1. světové válce

1914:

Viktor BOŘECKÝ
Vojtěch ESENDER
Václav KAŠKA
Eduard KRÁTKÝ
František MOUDRÝ
Method PŠENČÍK
František ŠVÁBÍK
František ŽÁDNÍK
Petr ŽIŽLAVSKÝ

1915:

Jan ELZNER
Štěpán CHROMÝ
František JARMA ml.
František JARMA st.
František KUKULKA
Antonín KOŘÍNEK
Antonín LINDEBERK
Theodor MRÁZEK
Antonín POSPÍŠIL
Josef ŠTĚPÁNEK
Josef THER
Leopold TESAŘ
Antonín VALOUCH
Inocenc VITEČEK
František VYTOPIIL
Josef VYTOPIIL
Jan ZJEVÍK

1916:

Josef KOŘÍNEK
Emanuel KONEČNÝ
František KRÁTKÝ
Karel LINDENBERK

Jan VOZDA
František ZAPLETAL
Antonín ŽIŽLAVSKÝ

1917:

Mansfeld HÄUSLER
František KONEČNÝ
Gabriel KROUPA
František KUČHYŇKA
Jan LÁNÍČEK
Martin NOVÁK
František PROCHÁZKA
Ondřej PROKEŠ
Petr SVOBODA

1918:

Bruno BOHUŇOVSKÝ
Ladislav BOHUŇOVSKÝ
Alois KOBZINEK
Jiří KOŘÍNEK
Antonín KLIMENT
Jan LÁNÍČEK st.
Albín POLEŠOVSKÝ
Karel SANTLER

Zemřelí:

František BLATNÝ
Alois CIBULKA
František ČADIL
Ludvík GLASER
Michal GOLDMAN
Josef HORÁK
Štěpán NOVÁK
František OPÁLKA
Eduard TYLL

Čest jejich památce.

Pomník obětem 1. světové války odhalen v roce 1923

Slovácká brigáda

Zcela zvláště nás zaujala kapitola, týkající se založení Slovácké brigády.

Slovácká brigáda byla tvořena dobrovolnickými jednotkami Sokolů a členů Dobrovolných dělnických tělocvičných jednot. Třetí, nejpočetnější složku budoucí armády tvořili muži, kteří se po skončení války vrátili do vlasti, ale zůstali u vojenských útvarů.

Toto je originální prapor lanžhotské jednotky Česko – slovenské obce legionářské s nápisem: „ČSL. OBEC DOBROVOLCŮ – SLOV. BRIG. V LANŽHOTĚ“

Slovácká brigáda byla jednou z největších českých dobrovolnických formací vzniklých po 28. říjnu 1918. Vznikla z iniciativy setníka Cyrila Hluchého na počátku listopadu 1918 v Hodoníně. Její členové obsazovali území jižní Moravy na Mikulovsku a Břeclavsku. Části brigády byly nasazeny i na Těšínsku a Slovensku. V červnu 1919 se brigáda transformovala ve Slovácký pěší pluk.

Co zaznamenal kronikář v obecní kronice:

„Vojíní počali se ponenáhlu vracet ze zázemí a z fronty. Avšak již volala je národní povinnost, aby znova dali se na vojenskou dráhu a složili vlasti. Dne 7. listopadu nastoupilo dobrovolně na výzvu „Slovácké brigády“, která se tvořila v Hodoníně, 38 vojínů zdejší vojenskou službu. Tito vojíní konali napřed strážní službu v Břeclavě, pak jich bylo použito k obsazování zněmčených osad na Břeclavsku,

Tuto uniformu můžete spatřit ve Ždánicích v Muzeu Jakuba Vrbase

Mikulovsku, Znojemsku a konečně ve Slezku. Ke Slovácké brigádě byli povoláni vracející se vojíní i dále a ona stala se významnou vojenskou jednotkou v našem kraji. Ve Ždánicích a ostatních okresních městech a městečkách byli ustanoveni důstojníci, kteří kontrolovali návrat vojínů a došlé posílali do Hodonína. Vojíní po většině bez reptání vstoupili do služeb republiky, avšak několik mladších vojínů, kteří se měli doma tuze dobře, vojně se vyhnulo.“

Rolník a školník František Gavenda podává toto svědectví:

„Po prohlášení samostatnosti naší, byli vyzýváni vojíní vlasteneckého smýšlení k nastoupení činné služby za účelem udržování pořádku v pohraničí čsl. republiky. Do Ždánic přišel nadporučík Jelínek od Slovácké brigády z Hodonína, který vzletnou řečí získal 38 mužů, kteří dne 6. listopadu 1918 odjeli pod velením bratra Viktora Mňáčky do Hodonína a nastoupili službu u Slovácké brigády“.

Právem nás zaujali ti, kteří prošli peklem války, nesložili ruce do klína, ale šli bojovat za udržení křehkého míru na Těšínsko a na Slovensko. Mezi těmito 38 muži byli i důstojníci: **Antonín Mendl**, technický akcesista, **Jan Ondráček**, poručík, **MUDr. Josef Parák**, lékař IV. polního praporu a poručík **Karel Schönsjibl**.

Podrobně toto nasazení popsali ve svých vzpomínkách italský legionář **Karel Mendl** a školník **František Gavenda**, jež jsou součástí Pamětní knihy městečka Ždánic z roku 1922.

III. Občané Ždánic, kteří v současném období

svou obětavostí, pílí, ochotou a pracovitostí přispívají k rozvoji města ve společenských organizacích a institucích bez ohledu na svůj prospěch, osobní volno a pohodlí.

A. Oblast kultury

I. Držitelé ocenění města

- **Mgr. KUŘÍMSKÝ Viktor** – ŽŽ č. 7/8 2015 k 50. výročí obnovení folklóru ve Ždánicích
- **MATĚJKOVÁ Soňa** – ŽŽ č. 7/8 2015 k 50. výročí obnovení folklóru ve Ždánicích
- **DUROŇ Zdeněk** – ŽŽ č. 7/8 2015 k 50. výročí obnovení folklóru ve Ždánicích
- **Mgr. POLÁŠKOVÁ Anastázie** 25. 1. 2016 – RR ŽŽ
- **RNDr. KOTÍK Vladimír** 25. 1. 2016 – RR ŽŽ
- **Ing. HOZDECKÝ Vladimír** 7. 3. 2016 – Muzeum, foto
- **MEDŘICKÝ Josef** – 11. 10. 2016 – za rozvoj města
- **Mgr. CHVÍLA Josef** – 24. 2. 2018 – za celoživotní práci s dětmi a pro děti

II. Sdružený závodní klub ROH (SZK ROH)

Aby Ždánice žily na kulturní úrovni, o to se starala do roku 1965 Místní osvětová beseda Ždánice, školská a kulturní komise, závodní klub Šroubárny, n. p., a učitelský sbor osmileté střední školy. Tyto korporace buď samy pořádaly různé kulturní podniky jako divadla, koncerty, naučné přednášky, nebo si zvaly lektory či vyhověly nabídce jiných kulturních institucí, které zde pořádaly svá vystoupení zejména v sokolovně. Nejvíc pohostinských vystoupení bylo ze Slováckého divadla Uherské Hradiště.

Od roku 1965 pak organizační funkci převzal SZK ROH se sídlem v kulturním domě ve Ždánicích.

KULTURNÍ DŮM ŽDÁNICE

a) Vedoucí kulturního domu

- 1. 3. 1965 **VALIHRACH Vladimír**, tajemník SZK ROH;
- 1. 2. 1971 **MEDŘICKÝ Josef**, tajemník SZK;
- 29. 3. 1972 **BLECHA Radek**, vedoucí kulturního domu;
- 15. 9. 1976 **MAZUCH Zdeněk**, vedoucí kulturního domu;
- 1. 5. 1979 **RADVANOVÁ Alena**, vedoucí kulturního domu;
- 1. 6. 1994 **LUKÁŠ Vlastimil**, vedoucí kulturního domu;
- 1. 1. 2001 **FIALOVÁ Dana**, vedoucí KD – organizační složky města;
- 1. 1. 2008 **STRMISKOVÁ Věra (Hrubá)**, vedoucí KD s právní subjektivitou; tuto funkci vykonává dosud;
- 1968-1989 **GAVENDA Jan** za svého působení ve funkci předsedy SZK ROH provedl dostavbu KD (kavárna) a podílel se aktivně na modernizaci celého objektu.

b) Národopisný soubor SZK

Národopisný soubor Ždáničan vznikl v roce 1965.

- **CHALABALA František** – zakladatel souboru na bázi Klubu mladých;
- **DUROŇ Zdeněk** – pokračovatel pana Františka Chalabaly;
- **KRČMÁŘOVÁ Jaroslava** – od roku 1965 dosud tančí v Chase ze Ždánic;
- **Mgr. KUŘÍMSKÝ Viktor** – v souboru od roku 1965, vede mužský sbor;
- **DUROŇOVÁ Jana** – vede Ždáničánek, ve sboru je od roku 1965;
- **MATĚJKOVÁ Soňa** – začínala též v roce 1965, vedla děti a pak Ženičky;
- **KUCHAŘ Milan** – začínal v roce 1965, tančí v Chase a zpívá s muži;
- **ŠINDELÁŘOVÁ Anička a HRUBÁ Věra** – vyšívají, šijí a škrobí kroje.

Národopisný soubor Ždáničan vznikl v roce 1965. V dnešní době má Ždáničan deset párů mladých tanečníků, kteří tančí tance z Kyjovska, Strážnicka, Uhersko-Brodsko, z Kopanic, z Horňácka a ze Zálesí. Ze Slovenska jsou to tance z Myjavy, Horehroní, Zemplína a Šíravy.

Ždáničan vystupuje v Krumvíři, na Slováckém roku v Kyjově, ve svém regionu a chlapani verbují ve Strážnici.

Ždáničan obnovil krojovaný ples ve Ždánicích, je pořadatelem hodů, folklorního večera v kulturním domě ve Ždánicích a organizuje fašankové obchůzky po městě Ždánice. Vedoucí souboru Ždáničan je **Marek Kořínek**.

V roce 2009 zakládající členové souboru odešli a založili nový soubor – Chasa ze Ždánic.

c) Chasa ze Ždánic

„V roce 2009 někteří členové národopisného souboru Ždáničan se rozhodli, že bude lepší dát možnost mladším tanečnickům. A tak my dříve narození, jsme se spojili a začali pracovat jako nový folklorní soubor CHASA ZE ŽDÁNIC.

Je nás 16 osob a první naše myšlenka byla pořádat asi čtyři vystoupení do roka. Ale těch vystoupení je daleko víc.

Začali jsme hrát i divadlo a pohádky pro děti i pro dospělé. Máme několik svých krojů. Pořídili jsme si mikrofony, různé rekvizity a propagační materiály.

Zúčastňujeme se regionálních vystoupení, např. Slováckého roku v Kyjově, folklorních slavností v Miloticích a v Krumvíři, přehlídek krojů v Uherském Hradišti, v Bučovicích na 1. máje aj. Doprovází nás cimbálová muzika s primášem **Zdeňkem Józsou**. Když uslyšíte Chasa ze Ždánic, bude se nejspíše hovořit o nás. A když nám něco nevyjde? Nevadí! My tancujeme a zpíváme pro svou potěchu.

Vedoucím souboru a zároveň choreografem je **Zdeněk Duroň**. O kroniku se stará **Věra Hrubá**. Hospodářkou je **Jarka Světlíková Krčmářová**. Ozvučení zajišťuje **Jiří Šarman**.
www.chasazezdanic.sweb.cz

(Dodala chasa ze Ždánic.)

d) Mužský sbor ze Ždánic, zapsaný spolek, 35 let od vzniku

Před Vánoce v roce 1982 se sešlo několik chlapů ze Ždánic a Kyjova ve sklepě v Kyjově. V průběhu večera vyzval **Jura Petru Jarka Homolu** slovy: „Jarošu, založme ve Ždánicích sbor, mám fúru písniček ze Ždánic.“

Začátkem března 1983 se sešlo 23 chlapů ze Ždánic a okolí a Jura začal cvičit nové a dosud neznámé písničky. Ještě téhož roku jsme se zúčastnili klenotnice Slováckého roku v Kyjově a vešli do povědomí širokého okolí. Ještě předtím, v červnu, začala tradice Písniček v trávě v zámeckém parku (byla však bouřka a program se stěhoval na kulturní dům). Písničky zorganizoval Jaromír Nečas, redaktor ČRo Brno, pozval Ondřeje Havelku a CM Ležhory a taky ČRo Brno. Naštěstí se nahrávka nedochovala! Pod vedením **Jury Petru** jsme nacvičovali další písničky a pravidelně se zúčastňovali folklorních akcí v okolí. Pravidelně jsme

připravovali setkání mužských sborů a byli jsme jako první u vzniku tak významné akce jako je kosení zámeckých luk v Buchlovicích. Když po dvou letech musel Jura převzít vedení mužského sboru v Kyjově, stal se vedoucím **František Kopřiva**, který potom sbor vedl skoro 23 let. V té době jsme absolvovali spoustu vystoupení doma i v zahraničí, ve Francii, nebo Gomorské slavnosti na Slovensku. Doma jsme vystupovali například v Boskovicích, v Pacově, Brně, Praze, ve Strážnici. Zkrátka v celé republice, ale nejvíc v okolí na Slovácku a na Hané. Při většině vystoupení jsme spolupracovali s tanečním souborem **Ždaničan a CM Hradisko**.

K patnáctému výročí sboru jsme ve spolupráci s ČRo Brno vydali nahrávku písniček, které jsme pro rozhlas natočili s Brolnem a CM **Zdeňka Józsy**. V roce 2001 jsme vydali CD Hory ždánské a v roce 2004 CD Děťátko se narodilo. Při příležitosti setkání rodáků v roce 2010 jsme připravili živou nahrávku CD Lásko, bože lásko. Všechny nahrávky jsme realizovali s ženským sborem Ženičky a CM Hradisko. „Děťátko“ jsme navíc připravili se Ždaničanem a mladou CM. Za základ naší činnosti však stejně považujeme akce a vystoupení ve Ždánicích, hody, štěpánské koncerty, Písničky v trávě, Zarážení hory, Folklorní večer, Kateřinskou zábavu, vernisáže a další a další.

Od roku 2007 jsme hlavními organizátory Májové veselice, národopisné slavnosti Ždánicka.

Na vystoupeních i nahrávkách zpívali výrazní sólisté: **Milada Šprtová, Jana Švaňhalová, František Kopřiva, Jaroslav Homola, Ladislav Daněk, Pavel Mlejnek**.

V roce 2008 se vedoucím sboru stal **Mgr. Viktor Kurišský**. V této době jsme obnovili a doplnili krojové vybavení členů o nové košile, kordule, kabáty a další doplňky. V roce 2015 jsme vydali Zpěvník lidových písní ze Ždánicka, který obsahuje na 260 písní severního Hanáckého Slovácka – Ždánicka. Za dobu působení sboru jsme inspirovali i vznik dalších sborů, např. v 15 obcích Ždánicka dnes působí 8 mužských sborů. A jsme odhodláni zpívat dál pro radost sobě i posluchačů a pro reprezentaci města Ždánic.

(František Kopřiva)

e) Ždaničanek

Dětský národopisný soubor Ždaničanek vznikl pod vedením paní **Soni Matějkové** v roce 1978 z dětského národopisného kroužku, který založil a vedl pan **František Chalabala**. Sdružuje děti od pěti do třinácti let, v současné době čítá na 25 dětí, které se zúčastňují veřejného života v místě

bydliště a vystupují jak v našem regionu Hanáckého Slovácka, tak i na mezinárodních festivalech. Soubor pořádá své tradiční akce a spolupracuje s dětskými soubory na Ždánicku.

V současné době vedou tento soubor **Helena Švábíková, Jana Duroňová a Jana Křivánková**. <http://www.zdanicanek.webnode.cz>.

f) Ženičky

Od roku 1998 se schází ženský pěvecký soubor Ženičky ze Ždánic, aby si zazpívaly, zatančily, a tak pomáhaly udržovat tradice hanáckého Slovácka a Ždánic. Pořídily si sváteční i pracovní kroje a začaly svým zpěvem těšit návštěvníky folklorních slavností nejen ve Ždánicích, ale i v okolních obcích a městech. V současné době sbor navštěvuje 16 žen různého věku a zúčastňuje se nebo pořádá řadu národopisných akcí. Na tyto akce je zvána široká veřejnost a může se jich zúčastnit bez rozdílu věku. Spolupracujeme s cimbálovou muzikou ZUŠ Ždánice **HOJSA** pod vedením učitele ZUŠ **Petra Švaňhala**.

Současné vedení souboru **Jana Antonovičová a Soňa Matějková**.

III. Vrbasovo muzeum Ždánice

Muzeum založil učitel a historik **Jakub Vrbas**. (* 14. 8. 1858 Klobouky u Brna, † 26. 7. 1952 Ždánice.)

Prvního září 1880 nastoupil učitelské místo ve Ždánicích. Sbíral lidové písně, říkadla, hry a koledy z oblasti Ždánicka, Kloboucka a Břeclavska pro národopisce a přítele Františka Bartoše. V kulturně osvětové činnosti se věnoval hlavně Ždánicím a rodným Kloboukám, usiloval o zachování lidového kroje, tanců, zvyků, písní, tradic, lidového svérázu, studoval historii regionu, sbíral památky, vykopávky, starožitnosti, výtvořiny lidového umění, které shromažďoval ve svém domě, aby je později věnoval muzeu ve Ždánicích. Toto muzeum dodnes nese Vrbasovo jméno.

Od svého založení prošlo muzeum několika organizačními změnami. Sběrka byla veřejnosti zpřístupněna v roce 1938, ve dvou místnostech Vrbasova domu v Servítkách č. 539. Dne 11. srpna 1940 se konalo slavnostní otevření ždánického muzea ve dvou místnostech tzv. Staré radnice na Hrubé straně (pozn. v současnosti nejstarší budova ve Ždánicích, zmínka o ní pochází z roku 1565). Po druhé světové válce byla přemístěna do přízemních prostor ždánického zámku a současně obohacena a doplněna o původní a cenné předměty ze zámku a zámecké vily. Oficiální otevření muzea v prostorách zámku proběhlo 21. října 1946. V roce 1960 bylo převedeno pod Okresní muzeum Hodonín a v roce 1993 opět v restituci vráceno městu, kdy nastala jeho velká modernizace a restaurování. Sběrka zaujímá 11 místností o celkové rozloze 318 m². Všechny expozice mají bezbariérový přístup. Jsme regionální muzeum, které disponuje celkem se 6 000 exponáty, převážná část je vystavena. (*Dále viz VI. Kotík – mimořádné číslo ŽŽ červenec 2002.*)

KUSTODI:
1940–1975 **JUDr. HUDEC Josef**
1875–1984 **CHALABALA František**
1985–2004 **Ing. HOZDECKÝ Vladimír**
2005- doposud **JANDOROVÁ Monika**

IV. Městská knihovna – Infocentrum Ždánice

Historie knihovny spadá do 90. let 19. stol., kdy byl ve Ždánicích založen čtenářsko-pěvecký spolek Svato-pluk, který dle záznamů v roce 1899 vlastnil 158 svazků. U příležitosti oslav císařského jubilea spolek zřídil novou jubilejní knihovnu, která měla 200 svazků. Knihovna byla zpřístupněna 1. prosince 1898.

Prvními knihovníky byli **Alois Goldman a Josef Setunský**, spolkovou knihovnu spravoval nadučitel **František Stupal**, který tuto spolkovou knihovnu sloučil s jubilejní knihovnou a umístil ji do zdejší školy. Spolek nejen půjčoval knihy za poplatek 1 krejcar za kus, ale také pořádal rozsáhlou přednáškovou činnost, např. v roce 1899 se uskutečnilo sedm přednášek, kterých se zúčastnilo 850 návštěvníků.

Knihovna ve Ždánicích se vždy snažila být nositelem kultury a vzdělanosti v obci, knihovníky byli povětšinou učitelé zdejší školy, kteří nejen zabezpečovali chod knihovny, ale zapojovali se i do kulturního života v obci. Činnost spolku Svatopluk je zachycena jen do roku 1913.

Další záznamy jsou až po druhé světové válce, kdy knihovnu spravovali opět učitelé – **p. Oldřich Vincent** a po něm **p. Josef Götz**, který knihovnu vedl do listopadu 1978. V 50. a 60. letech se knihovna několikrát stěhovala z nevyhovujících vlhkých prostor zámku do Laudonovy vily, dále do domu U Bičanů na ulici Městečko. V roce 1978 byla knihovna přestěhována do středu města a zprofesionalizována, pracovaly zde dvě pracovnice **Ludmila Poláčková a Mgr. Marie Wolfová**. Z dobrovolné knihovny se stala městskou knihovnou se střediskovou funkcí (pro obce Archlebov, Dražůvky, Dambořice, Uhřice, Žarošice a Želetice) a tuto funkci vykonávala do roku 2002, kdy byly knihovny převedeny pod obecní úřady jednotlivých obcí. Od roku 1984 (do konce prosince 2017) je vedoucí městské knihovny **Mgr. Marie Wolfová**. V roce 2005 bylo při knihovně zřízeno infocentrum budující informační databáze, elektronické informační zdroje a vydávající propagační materiály o městě a regionu.

Dne 2. ledna 2018 nastoupila nová pracovnice Bc. Aneta Valihrachová.

V současné době má knihovna dvě oddělení – oddělení pro dospělé, ve kterém je infocentrum vybavené kopírkou, veřejným internetem, místními a regionálními tištěnými propagačními materiály. V prvním poschodí stejné budovy je pak oddělení pro mládež, kde je rovněž počítač s připojením na internet a místnost pro 40 osob vybavená dataprojektorem a DVD přehrávačem k přednáškové a kulturně výchovné činnosti, jež se stala pravidelnou součástí pracovní náplně knihovny. Městská knihovna ve městě není považována jen za účelové zařízení, ale za partnera, který spolupracuje se všemi institucemi v obci, systematicky shrmažduje informace o našem městě a okolí, podílí se na zvyšování vzdělání, podporuje dobré soužití lidí v místě, pomáhá lidem zlepšovat město a vytváří prostor pro komunikaci a setkávání lidí všech věkových a zájmových kategorií.

V. Stručná historie Lidové hvězdárny ve Ždánicích do jejího otevření dne 28. listopadu 1965

Lidová hvězdárna ve Ždánicích byla postavena v letech 1958 až 1965 na východním okraji obce u silnice směrem k Lovčicím.

Již dříve zamýšlený záměr vybudovat ve Ždánicích takové neobvyklé dílo nabyt reálných obrysů v roce 1957, kdy od 1. července 1957 probíhal ve světovém měřítku tzv. Mezinárodní geofyzikální rok 1957/1958, kdy byla dne 4. října 1957 v Sovětském svazu vypuštěna na oběžnou dráhu kolem Země první umělá družice Sputnik a zanedlouho nato, dne 3. listopadu 1957 druhá umělá družice Sputnik 2 s prvním živým tvorem na palubě – fenkou Lajkou. Tyto počátky kosmonautiky se těšily masovému zájmu veřejnosti a staly se tak příznivým předpokladem pro uskutečnění této odvážné myšlenky.

Prvním krokem uskutečněným z iniciativy **Ing. Oldřicha Kotíka**, hlavního inženýra národního podniku Kovové ná-

stroje Ždánice, byla ustavující schůze přípravného výboru pro založení astronomického kroužku při závodním výboru Revolučního odborového hnutí tohoto podniku dne 16. prosince 1957. Složení tohoto výboru bylo: Ing. Oldřich Kotík, Ivo Hrabec a Oldřich Marta. První členská schůze nově založeného astronomického kroužku při národním podniku Kovové nástroje Ždánice proběhla dne 21. února 1958. Měl 43 členů a jeho vedoucím se stal **Ing. Oldřich Kotík**. **Dalšími členy výboru byli Miroslav Kincl, Stanislav Pěničák, Ivo Hrabec, Oldřich Marta, Bohumil Brotan a MUDr. František Šťastný**. Na popud Ing. Kotíka byl dne 16. května 1958 založen také astronomický kroužek při závodním výboru Revolučního odborového hnutí závodu Šroubárna Ždánice. Krátce nato, dne 6. června 1958 byly oba astronomické kroužky obou závodů sloučeny v jediný astronomický kroužek, který se stal hybnou silou budování hvězdárny. Členy výboru nového sloučeného kroužku byli **Ing. Oldřich Kotík, Otakar Selucký, Miroslav Kincl, Josef Hartl, Stanislav Pěničák, Ivo Hrabec, Ivo Vincent, Bohumil Brotan, Ladislav Häusler, MUDr. František Šťastný, Oldřich Marta, František Hegr, Oldřich Poláček, Jaroslav Kačírek a Josef Kolařík**.

Stavba hvězdárny byla zahájena dne 11. října 1958 bagrováním základů a trvala dlouhých sedm let. Byla financována z odborových zdrojů a příspěvků obou místních velkých firem, závodu Nářadí Ždánice a závodu Šroubárna Ždánice. Stavba byla původně realizována svépomocí a později dokončena dodavatelsky.

Hvězdárna byla slavnostně otevřena v neděli 28. listopadu 1965 u příležitosti konání krajského astronomického semináře, který se v nové budově hvězdárny ve Ždánicích konal.

Nejllepšími brigádníky, kteří na stavbě odpracovali zdarma více než 100 hodin byli: **Ing. Oldřich Kotík (5772 hodin), Miroslav Kincl (1259), Ing. Marie Kotíková (885), Oldřich Poláček (791), František Hegr (630), Antonín Balát (582), Jan Fiala (549), Oldřich Marta (537), Jaroslav Leskovský (419), Antonín Černý (476), Štěpán Skokan (257), Ladislav Štěpánek (128) a Ladislav Štork (109)**.

V následujících letech 1966–1981 byla pak dále původní budova Lidové hvězdárny ve Ždánicích postupně rozšiřována o řadu přístaveb, a to až do smrti Ing. Oldřicha Kotíka dne 18. července 1981.

(RNDr. Vladimír Kotík)

B. Tělovýchova a sport

Do roku 1950 byla tělovýchova organizovaná v Tělocvičné jednotě SOKOL, OREL a ve Federativní tělovýchovné jednotě. (FDTJ). Sokol jako největší tělocvičná organizace, v jehož čele stáli **Bohumil Voráč**, předseda, **Josef Jahoda** a **Božena Blatná**, náčelníci, dále pak **František Lopour**, **Krista Pelikánová** a **Karel Chalabala**.

Od roku 1950 do roku 1955 byly všechny tělocvičné jednoty sdruženy jako **Tělocvičná jednota Sokol Šroubárna Ždánice**.

Od 1. ledna 1956 došlo ke změně názvu na sportovní organizaci **BANÍK**, v jehož vedení se vystřídali **Zdeněk Smejkal**, **Kamil Horňák**, **Antonín Potáček** a dlouhodobě pak **Rostislav Doupovec** a **Oldřich Jandora**.

Od 1. ledna 1973 došlo k převodu sportovní činnosti pod **TJ KOVO** (Náradí) Ždánice. V té době bylo zapsáno 141 registrovaných sportovců a 263 členů. Ve vedení organizace byl patnáctičlenný výbor s předsedou **Zdeňkem Rybkou** a předsedou KRK **Josefem Hulou**. V mezičase funkci předsedy vykonával též **MUDr. František Mikliš**. Od 15. června 1990 byli ve vedení TJ **Antonín Černý**, předseda, dále **Bedřich Surý**, **František Trnka**, **Ivana Marečková**, **Ing. Jitka Čapatá** a další. Největším úspěchem tělocvičných jednot ve Ždánicích byla účast členstva na Sokolském sletu a na všech spartakiádách.

V těchto jednotách pracovaly tyto sportovní oddíly:

a) oddíl kopané je největším oddílem se 135 členy, který má v Českém svazu fotbalovém zaregistrováno pět družstev, a to muži A a B, dorost, starší a mladší žáci. Všechna tato družstva jsou zařazena do mistrovských soutěží. A mužstvo a dorost **hrají I. B třídu** ve středomoravské župě, která má sídlo v Uherském Hradišti. B družstvo mužů hraje IV. třídu v rámci okresu Hodonín, starší a mladší žáci hrají v okresním přeboru. Po skončení mistrovské soutěže ročníku 1990-1991 se A družstvo mužů umístilo v okresním přeboru na 7. místě s 25 body. Vzhledem k reorganizaci fotbalu a vytvoření Středomoravské župy postoupilo do I. B třídy mezi oddíly z okresu Uherské Hradiště. Dorost hrál I. třídu Jihomoravského kraje a umístil se na 4. místě se 30 body. B družstvo mužů se ve IV. třídě okresu Hodonín umístilo na sedmém místě s 25 body. Starší žáci skončili v okresním přeboru na čtvrtém místě se 20 body, mladší žáci skončili rovněž na čtvrtém místě s 20 body. Mezi obětavé funkcionáře oddílu kopané patří: **Vladimír Kubánek**, **Karel Pekáč**, **Luboš Cigánek**, **Josef Komárek ml.**, **Josef Komárek st.**, **Antonín Hanák**, **Jiří Wolf**, **Miloš Kundelius**, **Matouš Rozsypal** a další.

b) Druhým největším oddílem je oddíl košíkové s 28 členy. Oddíl má tři družstva, a to mužů, dorost a přípravku žáků. V ročníku 1990-1991 hrálo družstvo mužů v okresním přeboru, kde skončilo na šestém místě. Dorost hrál ve sdruženém okresním přeboru staršího dorostu a zde skončil na prvním místě. Byla zvažována přihláška družstva do krajského přeboru, avšak vzhledem k tomu, že se od sezóny 1991-1992 změnila věková hranice a byla by narušena celistvost družstva, využil oddíl nový soutěžní řád a celé družstvo přihlásil do sdruženého okresního přeboru mužů. Po podzimní části sezony 1991-1992 bylo družstvo mužů na pátém místě a dorostenci byli na desátém místě. V listopadu 1991 byla zahájena činnost přípravy žáků. Mezi obětavé funkcionáře oddílu patřili **Luboš Horňák**, **Albert Mikeš**, **Pavel Moudrý** a další.

c) Třetím největším oddílem byl volejbal. Oddíl volejbalu provozuje jen rekreační volejbal s výměnnými zápasy, stejně tak oddíl tenisu.

d) Oddíl stolního tenisu, do něhož bylo zapojeno 6 členů, se rovněž soutěží neúčastňoval a členové hráli pouze rekreačně.

e) Členky Sportu pro všechny (bývalá základní rekreační tělesná výchova – ZRTV)) se scházely pravidelně ke cvičení při hudbě. Oddíl měl 59 členek. Náčelníci byla **Jana Lukášová**.

f) V šachovém oddílu je registrováno 12 členů. V sezóně 1990-1991 skončilo družstvo v II. třídě okresního přeboru na prvním místě a tým si zajistilo postup do I. třídy. Po odehrání podzimní části soutěže ročníku 1991-1992 bylo na třetím místě. Vedoucí oddílu byl **František Fila** a další členové **Jiří Strmiska**, **Libor Ledvina** a další.

g) Cvičení žen a nácvik na spartakiádu (40 žen), vedla **Helena Zábranová**. Pravidelná cvičení se konala v pondělí a čtvrtek.

h) Cvičení mužů – gymnastika – **Jan Zábrana**, **Vítek Kolařík**. Nácvik na spartakiádu vedl **Albert Mikeš**, pravidelné cvičení bylo v úterý a pátek.

V přístavbě staré sokolovny byla vybudována **posilovna** pro kulturistiku, vedoucí **Ing. Karel Berčák**.

Z iniciativy **Ing. Dušana Stehlíka** byl vybudován v zámeckém parku **tenisový kurt**.

C. Práce s dětmi a mládeží

a) Dům dětí a mládeže (DDM), budovatelé táborové základny Haluzická hájenka

Po zakoupení Brouškovy vily se vedoucí pionýrských oddílů, vedoucí kroužků a příznivci práce s dětmi zapojili do obnovy budovy. Před obnovou fasády oklepávali starou omítku. Na zahradě postavili tři sklady zejména pro táborový materiál a loděnici pro uskladnění 12 kajaků. K loděnici později přistavili i střechu pro králfkárny chovatelského kroužku.

Počínaje rokem 1988, kdy byla zakoupena Haluzická hájenka, široký tým dobrovolných spolupracovníků Domu pionýrů a mládeže Ždánice nejprve na hájence vybudoval novou kuchyň a vyhledal místo pro novou studnu jako zdroj pitné vody. Následně byl proveden rozvod pitné vody nejen v hájence, ale i v sociálkách, které vznikly přestavbou z chlívů pro koně, krávu a prasata. Nadšenci oklepali a odstranili omítku z celé hájenky a přilehlých budov, aby mohla být nahozena nová omítkou. Bylo zrušeno hnojiště a na témže místě postaven sklad prádla a nad ním obytná místnost. Na dvoře budovatelé nově vybudovali letní a zimní jídelnu a za stodolou postavili 15 chatek, do nichž byla zavedena elektřina. Nově byla provedena elektroinstalace po celé hájence.

Výstavba bazénu i čističky odpadních vod se rovněž uskutečnila jen díky obětavé a zdarma vykonávané práci. Taktéž veškeré natěračské, malířské a úklidové práce byly provedeny zdarma příznivci Domu pionýrů.

Budovatelé do Haluzic přijížděli na své náklady a svými dopravními prostředky. Poskytována jim byla jen strava. Peníze na stravu si před tím tito lidé získávali svou prací ve státní přírodní rezervaci Váté písky a v CHKO Bílé Karpaty. Takto získané peníze a následné výdaje na stravu byly vedeny na účtech SRPŠ při Domě pionýrů a na účtech Českého svazu ochránců přírody Ždánice.

Kronika Města Ždánice o této činnosti uvádí: „V roce 1989 bylo odpracováno 11 912 brigádnických hodin při budování táborové základny Haluzická hájenka.“

V následujícím roce 1990, tato kronika uvádí: „Práce elektrikářské, vodoinstalační, obkladačské, zednické i pomocné byly vykonávány zcela zdarma. Dle stavebního deníku bylo tak odpracováno 20 627 hodin.“

V roce 1991 se v téže kronice se dočítáme, že tým spolupracovníků MDPM na brigádách vydělal více jak 100 000 korun a tyto peníze věnovali na budování tábora v Haluzicích, kde bylo v tomto roce zdarma odpracováno 16 726 hodin.

Než uvedeme jména brigádníků, uvedeme organizace a spolky, které se rovněž na budování táborové základny významně podílely:

- Brigády socialistické práce ze Šroubárny a z Náradí
- Československý červený kříž Ždánice
- Český svaz ochránců přírody Ždánice
- Český svaz požární ochrany Ždánice
- Lidové milice ze Šroubárny a z Náradí Ždánice
- Policisté ze střediska Bučovice, Bzenec, Dubňany, Hodonín a Kyjov
- Pracovníci a vedoucí kroužků Domu pionýrů a mládeže Kyjov

- Pracovníci a vedoucí kroužků Domu pionýrů a mládeže Ždánice
- Socialistický svaz mládeže Ždánice, Náradí a Šroubárna
- Studenti Střední policejní školy v Holešově
- Táboroví pracovníci
- Tělovýchovná jednota Ždánice
- Vedoucí oddílů a instruktoři z pionýrských skupin z Archlebova, Čejče, Hodonína, Kyjova, Žarošic a Ždánic
- Vojenský útvar Civilní obrany Bučovice

Ze stavebního deníku Haluzické hájenky se dozvídáme, že první tři uvedení budovatelé jsou více než „tisícovkaři“, odpracovali více jak **1 000 hodin zdarma**. A jsou to:

- **Pavel Otradovec (8)** – Vedl zejména podřezání a zaizolování zdiva chlívů z nichž následně vznikly umývárny a WC. Stovky dalších hodin odpracoval při stavbě chatek, jídelen apod.
- **Zdeněk Kuřimský (2)** – Provedl dovedení vody ze studny do vodárny a pak veškeré rozvody vody v celém areálu tábora. Žádná řemeslná práce mu nebyla cizí.
- **Josef Antonovič (2)** – Celá elektroinstalace od elektroměru na hájence a pak ve všech budovách, v chatkách i kolem chatek a na nádvoří je jeho dílem.

O hodně více než **100 hodin** bezplatně odpracovali:

- **Vladimír Babirád (7)** v Haluzické hájence prováděl zejména práce zednické. Jeho manželka **Lenka Babirádová (5)**, často vařila na táborech i při různých akcích na hájence.
- **Antonín Černý (6)** a **jeho žena Helena (5)** byli častými budovateli. Tonda navíc vybudoval a vybavil v Domě dětí dílnu pro kroužek leteckých modelářů.
- **Manželé Mirek (1)** a **Marie Dobešovi (4)** byli nejen horlivými budovateli táborové základny, ale také skvěle zvládli i noční výsadek.
- **Jan Domanský (6)** při budování uplatňoval zejména svoji profesi elektrikáře. Zvládal i vodoinstalační a další práce podle potřeby.
- **Rostislav Doupovec** – Mistrovská byla každá jeho práce. Zejména tesařská: šalování bazénu, krovy letní jídelny, výstavba 15 chatek.
- **Božena Dubská (2)** se svojí sestrou **Annou Mainclovou (2)** více jak 20 let velmi dobře vařily v Haluzické hájence na nejrůznějších akcích, přitom praly táborové prádlo a pečovaly o květiny v areálu hájenky.

- **Jana Duroňová (6) a její manžel Zdeněk (5)** pracovali nejen sami, ale když bylo zapotřebí, přiváděli sebou řadu svých přátel.
- **Marie Hadová (2)** Žádná práce jí nebyla cizí. Nejvíce si ji pamatujeme z malířských a natěračských prací hájenky i chatek.
- **Václav Haška (1)** si vzal 14 dní dovolené a za tu dobu „našprycoval“ a „vygletoval“ celý bazén. Rovněž odborně zaměřil usazení patnácti chatek.
- **Luděk Janka (4)** Uměl vše, co bylo třeba udělat. Jedlé kaštiny u hájenky vysadil se svým týmem právě on.
- **Lenka Klumpnerová (5) a její manžel Michal (4)** přijížděli z Brna na víkendové brigády se svým dvacetičlenným společenstvím.
- **Jaroslav Kovařík (4)** jeho šikovné ruce uměly vykonávat potřebnou práci, a navíc prováděl důkladnou fotodokumentaci z budování tábora.
- **Jan Matějka (4) s manželkou Soňou (6)** patří také k významným budovatelům tábora. Jenda zejména významně pomáhal při stavbě patnácti chatek.
- **Milan Mařík (3)** věnoval stovky hodin o víkendech tomu, aby se haluzická Hájenka stala „Perlou Ždánického lesa“ pro mnoho dětí.
- **Vlasta Mokrá (9) a její manžel Tomášem (3)** přiváděli sebou na brigády velmi často i více než dvě desítky nadšených pracovníků mnoha profesí z Násedlovic.
- **Radka Muzikantová (4)** organizačně připravovala víkendové brigády, na nichž pak pracovala i **se synem Jiřím Muzikantem (1)** tam, kde bylo nejvíce potřeba.
- **Vlastimil Pazderka (3) a jeho žena Lenka Pazderová (3)** oba absolvovali 40 ročníků našich táborů. Nejdříve jako účastníci a pak jako vedoucí a významní budovatelé tábora. Vlastík se podílel i na vyhledání místa pro studnu a pak s Lenkou pracovali, kde bylo třeba.
- **Barunka Prýglová (9)** na víkendy vždy přivážela 20–30 šikovných lidí z Čejče, kteří ovládali nejrůznějších profesí. Pod chatkami vysadili „Čejčskou“ alej trnek.
- **Zbyněk Švábík (8)** v tu dobu byl vedoucím tábornického oddílu Kamarádi, a proto na budování tábora přiváděl i tento oddíl. S nimi přijížděla i Zbyňkova manželka **Helena Švábíková (5)**
- **Jana Vildová (2)** z Kuželova rovněž dovážela na víkendy svůj tým přátel z oblasti od Velké nad Veličkou. **Její manžel Jenda Vild (1)** prováděl zejména práce zednické a také práce všeho druhu.
- **Petr Vykoukal (7)** přikládal vždy ruce k dílu i se svojí ženou Renatou **Vykoukalovou (2)** vždy tam, kde bylo třeba, nejvíce asi na přebudování pudy na hájence na obytné pokoje.
- **Jaroslav Vysloužil (2)** přivážel na víkendy vždy po 30 studentech z policejní školy v Holešově a sám byl vzorným budovatelem.

Ředitelé DDM:

- **Mgr. Josef Chvíla** – 1. 9. 1973 – 31. 3. 2012
- **Mgr. Hana Plachá** – 1. 4. 2012 – 31. 12. 2016
- **Věra Švábová**, pověřená řízením DDM 1. 1. 2017 – 10. 7. 2017
- **Mgr. Roman Klimek** – 11. 7. 2017 – dosud

(Jožka Chvíla - Červánek)

b) Organizace ZÁLESÁK

Dne 16. května 1990 byla českým ministerstvem vnitra zaregistrovaná zájmová organizace pod názvem Zálesák.

Dějiny Zálesáka spadají svým počátkem do našeho města Ždánice, kde se narodil **Rostislav Zabloudil**, jeho hlavní zakladatel. Když se později přestěhoval s rodiči do Kyjova, založil tam v padesátých letech skupinu kluků a děvčat pod názvem Rudí vlci. Mládež odrůstala a Rostislav Zabloudil jako učitel Gymnázia ve Strážnici založil první tábornický klub ČSM Pochodeň. Ten původně působil na Hodonínsku a Uherskohradištsku a postupně i jinde. Po rozpadu ČSM v roce 1968 přešla část klubu Pochodeň pod názvem Zálesák pod tehdejší Svazarm, kde začal pracovat i Junák – Zálesák. Zbytek klubu Pochodeň, který odmítl vstoupit do Zálesáka, přešel do Tábornické unie, která se především snažila organizovat trampský život. Zálesák měl v té době již celostátní působnost. Ústředí sídlilo v Brně a vydávalo vlastní časopis se stejnojmenným názvem. Nejznámější z množství klubů a základen byla Modřinka a tábor na Komáří louce. S úspěchem se rozvíjela spolupráce se zahraničím. Koncem roku 1970 byl Junák – Zálesák administrativním základem zrušen. Strážcům jednoty dětského a mládežnického hnutí prostě vadil Zálesácký majetek v hodnotě vyšší než 17 mil. korun, ten byl zabaven a zašantročen.

Zálesák přežil jen v několika základních organizacích Svazarmu, z nichž nejdůležitější byla 326. základní organizace v Brně, kde byli organizováni zakladatelé a hlavní organizátoři naší odbornosti. Ti zatím organizaci přejmenovali na Branný pobyt v přírodě (BPP) a kolem nich se začali opět shromažďovat další základní organizace. V prosinci 1986 už bylo téměř 40 organizací s 5 000 členy. Teprve na jaře roku 1989 byla naše organizace uznána jako součást masověbranných sportů. Pak ale přišel 17. listopad 1989 a dne 28. listopadu předsednictvo ÚV Svazarmu na mimořádném zasedání organizaci uznalo a obnovilo ji jako samostatnou odbornost Zálesák – Československý svaz pro pobyt v přírodě. Třetího prosince bylo dohodnuto datum konání sněmu, jež se uskutečnil 26. ledna 1990. Zde byl schválen výchovně-výcvikový systém a statut. Opět máme svůj časopis, v němž je propagována činnost organizace Zálesák, i když jeho první dvě čísla byla publikována pod názvem Branný pobyt v přírodě.

Zálesák je organizace, sdružující chlapce a děvčata bez rozdílu věku, národnosti a vyznání, s jednou podmínkou – přihlásit se a pracovat podle výcvikových a výchovných prvků organizace. Znakem Zálesáka je bílý kruh s černými rohy, což je upravený znak lesní moudrosti. Bílý kruh symbolizuje přírodu ve své dokonalosti a čistotě. Černé rohy znázorňují sílu, zdatnost, odvahu, dobrodružství a znalosti. Ve Ždánicích působí oficiálně středisko od ledna 1990 a je zaregistrováno 24 členů. Současným náčelníkem střediska Zálesák je **Petr Vykoukal**.

c) Skaut Ždánice

„Máme-li mluvit o skautingu v souvislosti se stoletým výročím vzniku Československa, pak skauting sám se na tomto území může pochlubit historií ještě o něco delší. A sice od roku 1911, tedy ještě za c. k. monarchie.

Ve Ždánicích se nově rozvíjí od března 2015. Jedná se o jeho druhou obnovu ve Ždánicích. První založení skautského oddílu proběhlo v roce 1945, iniciátorem, tehdy byl místní **kaplan P. Pavlík**. Vedoucími byli místní. Oddíl fungoval až do zákazu v 50. letech.

První obnova proběhla v roce 1969. Tehdejší historie ale byla velmi krátká, opět do komunistického zákazu.

Máme-li mluvit o druhé obnově, dostáváme se do jara roku 2015. Schůzky nejdříve probíhaly v suterénu DDM. V říjnu 2015 jsme získali do výpůjčky od města klubovnu, domek za koupalištěm. Po nezbytných opravách jsme se tam začali scházet v prosinci téhož roku.

Skautská výchova ctí především tyto hodnoty: hrát fér, spolupracovat s ostatními, být ohleduplný ke svému okolí a mít správný vztah k přírodě.

Od září roku 2017 jsme samostatným 6. oddílem střediska Kyjov s názvem **6. oddíl ŠVESTKA Ždánice**. Vedoucím oddílu je **Jan Holešínský**. **Josef Horák** je zástupcem vedoucího oddílu. V našem oddíle máme následující tři družiny:

- Benjamínci – předškoláci a 1. třída – rádkyní je **Lenka Polášková**.
- Liščata – smíšená družina do 11 let. Sem dochází mladší skautky a skauti (světlušky a vlčata) rádkyní je **Lenka Holešínská**.
- Lišáci – družina starších vlčat (od 9 let) a skautů od 11 let. Rádcem je **Jan Holešínský**.

V naší klubovně se scházíme jednou za týden. Na výpravy se vydáváme jednou za 4–6 týdnů. V létě jsme účastníky 12. denního tábora v Buchlovicích na našem střediskovém tábořišti U zabitého. Ten pořádáme spolu s 1. oddílem z Kostelce a Vlkoše. Starší skauti se můžou účastnit až 3. týdenního tábora se 3. oddílem skautů. V roce 2017 proběhl v CHKO Broumovsko“. *(Zpracoval Jan Holešínský.)*

d) T.O. Kamarádi

„Historie tábornického oddílu Kamarádi se začala psát v prvním týdnu září roku 1977. Skupinová vedoucí **Anička Afová** tehdy navštívila čerstvé pátáky se zprávou, že pod vedením Pavla Otradovce a Zdeňka Kuřimského vznikne nový oddíl, jehož činnost bude zaměřena na tábornictví a turistiku. A tak to hned první zářijový pátek v 16.00 hodin začalo a tento termín oddílových schůzek platí až dodnes. Vybrali jsme si název **KAMARÁDI**.

Činnost oddílu byla, je a doufejme, že ještě dlouho bude zaměřena na tábornictví, turistiku, poznávání a ochranu přírody. I když jsme rozvíjeli činnost pod hlavičkou pionýrské organizace, vždy jsme vybočovali z řady. Naším krojem je zelená košile a na rukávu znak oddílu. Ve znaku máme indiánské teepee, za kterým v dáli za obzor zapadá slunce. Původní pionýrský šátek a vystřídal časem šátek z modré praporoviny s bronzovým kroužkem s oddílovým číslem a oddíl začal fungovat jako tábornicko-turistický kroužek při MDDM Ždánice.

I když se to vždy neneslo, my jsme v naší činnosti čerpali mimo jiné z knih E.T. Setona, J. Foglara, M. Zapletala a dalších. Co v krátkosti uvést k charakteru oddílu? Snad jen to, že je za námi celá řada oddílových a družinových schůzek, jednodenních a dvoudenních výprav, brigád v lese, v levanduli, při sběru bylin a lesních plodin, kde jsme si vydělávali na naši činnost, tábory, srazů a podobně.

Skutečně se nedá v takto vymezeném prostoru obsáhnout tak bohatou historii prožitých dětských dobrodružství při výpravách a celoročních hrách, které vyvrcholily na táborech. A co vyzvednout závěrem, snad jen to, že by oddíl nemohl fungovat i díky celé řadě našich příznivců, rodičů členů, kamarádů a známých a příslibem do budoucna je i to, že se stále funguje princip vývojové řady – řadový člen, instruktor, vedoucí a stálý příznivec. Tímto principem proběhlo střídání v čele vedení oddílu, které převzal **Zbyněk Švábík**, později spolu s **Helenou Chromou**, až k současné vedoucí dvojici oddílového života, sourozencům **Soni a Honzovi Matějkovým**. Tito všichni se však vždy opírali při vedení oddílu o celou řadu členů rady starších, bez které by to nešlo zvládnout“.

(Zpracoval Zbyněk Švábík.)

D. Společenské a zájmové organizace

a) Sbor dobrovolných hasičů (SDH)

Hasiči mají zpracovanou svoji podrobnou kroniku, a to od svého založení v roce 1883 až do současnosti. V roce 1893 byla na Hrubé Straně před radnicí postavena Hasičská zbrojnice, která sloužila svému účelu až do roku 1955, kdy byl bývalý dům Jakuba Vrbase U Hřbitova č. 309 adaptován na novou požární zbrojnicí a uložena zde byla nová benzinová hasičská stříkačka.

Tato zbrojnice sloužila svému účelu až do roku 1993, kdy byla rekonstruovaná kotelná na sídlišti Padělky na novou, moderní Hasičskou zbrojnicí pro Sbor dobrovolných hasičů JPO II. Dnes je sbor vystrojen a vybaven nejmodernější hasičskou technikou, řádně vycvičen a vyškolen pod velením velitele jednotky **Rostislava Schöfra** a zástupce velitele a strojníka **Antonína Zelinky**.

Mezi významné ždánické občany – funkcionáře SDH v poválečném období od roku 1945 patří:

Zejména je to celá rodina **Josefa Škrháka** a **Stanislava Šímy st. i ml.**, dále jsou to **Emil Koš** – náčelník, **Karel**

Kabátník – předseda, **Antonín Kalivoda** předseda, **Josef Kučera** – náčelník, **Jan Kopečný** – předseda, **František Maňa** – sanitář, **Oldřich Vincent** – předseda, **Miroslav Mikulovič** – předseda, **Milan Kuřimský** – náčelník, **Jaroslav Skrivanti** – předseda, **Antonín Goldmann** – předseda, **Antonín Potáček** – předseda, **Josef Balí** – náčelník, **Jirka Sklenář** – hospodář, **Vlastimil Stupka** – předseda a okrskář, **Jan Strmiska** – starosta, **Laďa Kobzinek** – starosta a práce s mládeží, **Laďa Rydzik** – náčelník, **Petr Chlup** – náčelník, **Oldřich Tyc** – náčelník a práce s mládeží, **Pavel Šálek** – starosta, **Rostislav Schöfr** – velitel, **Antonín Zelinka** – zástupce velitele, **Rostislav Doupovec** – strojník

b) Zahrádkáři – vinaři

Základní organizace Českého zahrádkářského svazu ve Ždánicích měla v šedesátých a sedmdesátých letech kolem 300 členů. Dlouholetým předsedou organizace od sedmdesátých let byl **Eduard Soldán**, a to s výjimkou období let 1991 až 2000, kdy ho vystřídal **Ing. Jan Palica**. Svého početního maxima 550 členů dosáhl roku 1992. Od té doby se počet členů snižoval. Oporou organizace v té době jsou členové **Jan Setínek**, **Stanislav Lutera**, **Štěpán Skokan**, **Adolf Šebesta** a **Jan Wohlgemuth**.

Novinkou bylo ustavení odboru vinařství v roce 1973. Tento odbor zpestřil prvomájovou oslavu první výstavou vína v kulturním domě.

Organizace má 284 členů. Její činnost byla obdobná jako v předchozích letech, tzn.: pěstování pokojových rostlin ve sklenicích, košťálovin a sazenic v pařeništích. Ve společném sadě produkovala organizace ovoce a zeleninu. Výpěstky byly určeny škole a místním občanům. Pro své členy zajišťovala organizace tři vagony umělých hnojiv.

Za vedení **Josefa Troubila**, **Jana Gavendy**, **Ladislava Synka** je odbor perspektivní a chce dosáhnout znovuzkřížení vinařství ve Ždánicích.

Předsedou základní organizace Českého zahrádkářského svazu Ždánice byl v roce 1995 nadále **Ing. Jan Palica**. Místopředsedou byl **Eduard Soldán**, jednatelem **Libor Pěničik**, pokladníkem **Josef Troubil** a členy výboru **Gottard Červinka**, **Jaroslav Dáňa**, **Ing. Miroslav Klimek**, **František Seďa**, **Marie Stupková**, **Miroslav Šmíd** a **Josef Švaňhal**. K 31. prosinci 1995 dosáhla organizace počtu 311. Kromě běžné zahrádkářské činnosti organizace opět zajišťovala prodej postřiků a hnojiv členům. V roce 1995 jich bylo prodáno za 151 204,-Kč. Služeb malotraktoru využilo pro jeho velkou poruchovost jen 45 členů. Velkým úspě-

chem bylo vybudování zahrádkářské osady Padělky, vinařské osady Staré Hory a ještě několika drobných osad. (<http://www.vinarizdanice.sweb.cz>).

c) RYBÁŘI – rybářské družstvo ve Ždánicích

„Toto družstvo bylo ustaveno roku 1947. Jeho předsedou byl zvolen stolařský mistr Ferdinand Krátký. Mělo 27 zakládajících členů. V roce 1952 splynulo s JZD Ždánice. Rybáři ze Ždánic byli v sedmdesátých a osmdesátých letech členy místní organizace Českého rybářského svazu ve Velkých Bílovicích, v Hodoníně, v Koryčanech a jinde. Počátkem roku 1986 byla po dohodě s koryčanskou organizací ustavena její místní skupina Českého rybářského svazu ve Ždánicích.

Místní organizace **Moravského rybářského svazu (MRS) ve Ždánicích** vznikla na ustavující schůzi 8. července 1990. Předsedou se stal **Josef Blatný** (1990–2001), dalším pak **Pavel Luska** (2001–2003) a zatím posledním **Ing. Zdeněk Kolaja**. V první polovině devadesátých let měla místní organizace kolem 230 členů (z toho 70 ze Ždánic). Nynější stav členstva je 759 členů, z toho je 107 členů ze Ždánic. Mezi významné členy spolku patří: **Ing. Zdeněk Kolaja**, **JUDr. Jan Hrbotický**, **Miroslav Silný**, **Radomír Synek** a **Oldřich Tyc**.

V měsíci březnu 2016 došlo k přeregistraci celého MRS Brno, o. s. u KS Brno v souladu s NOZ č. 89/2012 Sb. na zapsaný spolek (z. s.) a dřívější MO na pobočný spolek (p. s.). Takže nový oficiální název našeho rybářského spolku ve Ždánicích zní:

Moravský rybářský svaz, z. s. pobočný spolek Ždánice, U škol 951, 685 01 Bučovice, IČ: 00557455. U škol 951 Bučovice je dle bydliště našeho předsedy **Ing. Zdeňka Kolaji**.

V průběhu roku 2010 byla vybudována Rybářská bašta na Panských rybnících jako zázemí našeho spolku. Bylo zde odpracováno více než 1000 brigádnických hodin“.

(Podle podkladů místní organizace Rybářského svazu.)

d) Základní organizace Českého svazu včelařů ve Ždánicích

Základní organizace Českého svazu včelařů je jedním z nejstarších spolků na Ždánicku. Sdružuje včelaře z pěti obcí, a to z Archlebova, Lovčic, Dražůvek, Ždánic a Želetic.

V roce 1942 byl nacisty zatčen a popraven v Kounicových kolejích, tehdejší odborný učitel Měšťanské školy ve Ždánicích a předseda včelařů **Pavel Krupička**.

V roce 1960 organizace měla 76 členů. Výbor pracoval v následujícím složení: předseda **Jan Setínek**, úředník; místopředseda **Alexandr Müllner**, dělník; jednatel **Antonín Vodák**, dělník; hospodář-pokladník **František Otradovec**, vedoucí polesí Ždánice; předseda dozorčí komise **Josef Bracek**, příslušník SNB Ždánice.

Jan Setínek a **Alex Müllner** byli vyznamenáni čestnou plakétou „100 let ústřední včelařské organizace“. **Alexandr Müllner** obdržel čestné uznání Okresního výboru ČSV v Hodoníně.

V roce 1972 měla organizace 73 členů se 447 včelstvy, v roce 1982 pak 62 členů (30 ze Ždánic) se 409 včelstvy. Předsedou byl tehdy **Antonín Vodák** a od poloviny osmdesátých let do roku 2004 **Gotthard Červinka**. Současným předsedou je od roku 2004 **Pavel Kotík**. Po roce 1989 počet členstva klesl až na 22. Ve Ždánicích na 15.

Začátek roku 1996 se negativně projevil dalším poklesem včelstev, k čemuž přispěla obzvlášť dlouhá zima. První prolety byly opožděny téměř o měsíc (konec března – začátek dubna). U většiny včelstev, která se nemohla proletět, propuklo onemocnění nosena, k čemuž také přispělo celkové oslabení imunitního systému včelstev napadených roztočem **Varroa Jacobsoni**. Toto onemocnění je hlavním problémem posledních let. Vlivem dlouhé zimy došlo k prudkému rozvoji včelstev. Řada včelařů si tehdy doplnila jejich snížené stavy. V roce 2001 si členové organizace připomněli sté výročí založení spolku včelařů ve Ždánicích.

e) Myslivecké sdružení

V obecní kronice je uvedeno, že „v šedesátých a sedmdesátých letech sdružovalo zájemce o honitbu **Myslivecké sdružení (MS)**, které je zájmovou organizací, sdružující zaměstnance místních průmyslových závodů, kteří se ve svém volném čase věnují krásné zálibě myslivosti“. K 31. prosinci 1972 mělo MS 15 členů. Jeho činnost je řízena výborem.

„V osmdesátých letech (od roku 1977) byl předsedou Mysliveckého sdružení Ždánický les **Rostislav Doupovec**, mysliveckým hospodářem **Ing. Stanislav Trněný**, pokladníkem **František Otradovec** a jednatelem **Oldřich Novák**. Předsedou **Mysliveckého sdružení pole Ždánice-Lovčice** byl **Vladimír Babirád**, mysliveckým hospodářem **František Nečesal**, pokladníkem **František Konečný** a jednatelem **Antonín Mareček**. V osmdesátých letech pak předsedou základní organizace Mysliveckého svazu Ždánice – les byl

Rostislav Doupovec st. a od roku 1992 **Václav Konečný**. Počet členů kolísá kolem 45. Předsedou základní organizace Mysliveckého svazu Ždánice – pole byl **Břetislav Kopečný** a počet členů se pohyboval mezi 20 až 30.

Dne 28. dubna 1992 nabyl účinnosti nový zákon o myslivosti č. 512/1992 sb., který ke dni 31. března 1993 ukončil činnost všech mysliveckých sdružení jak lesních, tak polních. Dále byla ustavena Česká myslivecká jednota a v rámci okresu Okresní myslivecký spolek. Veškerou řídicí činnost na úseku myslivosti převzal Okresní úřad Hodonín, referát životního prostředí.

Místo základní organizace Mysliveckého svazu **Ždánice – les**, bylo vytvořeno **Myslivecké sdružení sv. Hubert Ždánice**, schválené Okresním národním výborem v Hodoníně dne 29. dubna 1993. K 1. dubnu 1993 založeno **Honební společenstvo ve Ždánicích**, které jako vlastník honitby ji na dobu deseti let pronajalo **Mysliveckému sdružení sv. Hubert Ždánice**. Předsedou sdružení se stal **Vladimír Babirád**, MH **Karel Holoubek**, pokladníkem **Pavel Holoubek** a jednatelem **Antonín Mareček**. Od roku 2003 vystřídal předsedu Babiráda **Milan Svoboda** se členy výboru. Mysliveckým hospodářem **Pavlem Trbolou**, pokladníkem **Miroslavem Dobešem** a jednatelem **Ivo Polouckým**. Od 1. ledna 2014 vykonává funkci předsedy **Ing. Milan Svoboda**. Počet členů se pohybuje mezi 12 až 20. V letech 2002–2006 Sdružení sv. Hubert vybudovalo u cesty Za Oborou myslivecké společenské zařízení se střelnicí, které dále úspěšně rozšiřuje a pořádá zde pravidelně ročně střelecké závody“.

(Dodal Myslivecký svaz.)

f) Spolek seniorů ve Ždánicích

„Na výzvu Města Ždánice byl **11. listopadu 2015 založen Spolek seniorů ve Ždánicích**, aby mohl žádat o dotaci na činnost dle nových směrnic. Do data založení spolku se seniori scházeli od roku 2012 dvakrát do roka v kavárně KD a jejich setkání organizovalo Město Ždánice. Od roku 2014 spolek pracoval také při Infocentru-městské knihovně Klub aktivních seniorů.

Statutárním orgánem spolku seniorů je tříčlenný výbor, který byl zvolen na zakládací schůzi spolku. Tento výbor tvoří **Mgr. Marie Wolfová**, **Bohumila Chovancová** a **Bohuslava Grešová**. Spolek si také zvolil kontrolní výbor ve složení **Zdeňka Trnková**, **Jaroslava Klučková** a **JUDr. Jan Hrbotický**.

Výbor spolku se schází pravidelně – většinou dvakrát do měsíce. Větší akce v kavárně KD nebo Infocentru-MĚK se pak konají jednou i dvakrát za měsíc. Za dobu svého trvání se uskutečnila velká řada akcí vedoucích k zdravému životnímu stylu seniorů.

Spolek seniorů Ždánice je samosprávná dobrovolná, nepolitická a nezisková organizace založená za účelem naplňování společného zájmu, kterým jsou činnosti vedoucí k aktivnímu stárnutí a pomoci osamoceneným seniorům ve Ždánicích.

K 31. prosinci 2017 má Spolek seniorů ve Ždánicích 162 aktivních členů a řadu dobrovolníků, kteří se podílejí na činnosti a pravidelných aktivitách, což vede ke zmírnění dopadů různých projevů stárnutí jednotlivců a příznivě ovlivňuje vzájemné soužití celé komunity obyvatel ve Ždánicích.

Činnost spolku je velmi různorodá – pravidelná tvoření, besedy zabývající se zdravým životním stylem, besedy se zdravotní, sociální a právní tematikou, promítání, zájezdy, kulturní pořady, mezigenerační setkávání, výlety do přírody spojené s poznáváním bylin, místní historie apod.

Posláním spolku je prosazovat zájmy seniorů a organizovat aktivity napomáhající udržovat seniory ve své samostatnosti, což znamená být aktivní, něco zajímavého se dovědět, něco příjemného prožít, někam se podívat, ale hlavně se sejt a „nebýt sám, nebýt sama“.

(Za Spolek seniorů Mgr. M. Wolfová.)

g) Občanské sdružení Pro záchranu motýlího ráje, z. s.

„Název Motýlí ráj se vžil pro dvě údolí ve Ždánicích, a to Šraňky a Habrůvky. Na zachování Motýlího ráje je třeba pracovat. V této oblasti málo výnosné hospodaření mnoho lidí neláká a staré způsoby zemědělství je nutné nahradit péčí o krajinu. Pod dohledem přírodovědců z Daphne ČR – Institutu aplikované ekologie zde probíhají od roku 2008 řízené práce – klučí se náletové dřeviny, vysazují se ovocné stromky původních odrůd, sečou se louky a znovu se sem po padesáti letech vrátily kozy a ovce. Pokud zrovna nebudete mít štěstí na desítky druhů motýlů, můžete si alespoň o nich přečíst na informačních tabulích naučné stezky. Další informace **Michal Valenta** a <http://motyliraj.zdanice.eu>.“

h) Palánek z. s.

Hlavním předmětem činnosti Palánek, z. s., je pořádání kulturně společenských akcí, provozování hostinské činnosti a nákupu zboží za účelem prodeje.

Posláním spolku je udržovat kulturní povědomí, společenskou aktivitu a přispívat k uchování a zvelebování kulturních tradic. (<http://www.zdanice.eu>)

E. Organizace Národní fronty, které po roce 1989 zanikly

a) Svaz pro spolupráci s armádou (Svazarm)

První organizace Svazarmu byla ve Ždánicích byla tato organizace založena v n. p. Šroubárna Ždánice v roce 1951. V roce 1958 měla 320 členů a 10 učňů. Jejím zakladatelem byl **František Hladil**. V roce 1965 byla organizace ve Šroubárně zrušena a převedena na město Ždánice. V roce 1971 došlo k podstatnému rozšíření činnosti. Pořádaly se závody motokár i minikár, branné závody Dukelský závod branné zdatnosti (DZBZ), střelecké závody, školení řidičů a získávání řidičských průkazů. V rámci Svazarmu pracovalo výcvikové středisko branců, modelářský kroužek, radiokroužek, klub důstojníků a praporečků, a další. Ve staré cihelně byla vybudována střelnice a svépomocná dílna Automotoklubu. Činnost a úspěchy organizace byly v této době na svém vrcholu. Organizace obdržela titul „**VZORNÁ**“ jako nejlepší v okrese Hodonín.

Mezi nejaktivnější členy organizace patřili: **Josef Medříčský** – předseda, **Josef Trumpeš** – úspěšný reprezentant ČSSR v DZBZ, **Václav Kůřil** – výkonnostní reprezentant

okresu ve střelbě z revolveru, **Jaroslav Kopeček** – předseda a organizátor organizace, **Vítězslav Zjevík** – instruktor a učitel autoškoly, **František Šemora** – vedoucí střediska výcviku branců.

b) Svaz československo-sovětského přátelství (SČSP)

Tato organizace byla ve Ždánicích založena v roce 1945 a měla 40 členů. Hlavními funkcionáři **byli Karel Pelikán, František Janka, Věra Suchá, František Adámek** a další. Po srpnových událostech v roce 1968 byla ve Ždánicích zrušena a opět v době Normalizace (1970) obnovena, předsedou v té době byl **František Markus** a organizace měla více než 100 členů, v roce 1989 byla opět zrušena.

Místní odbočka SČSP se podílela na všech oslavách pořádaných v rámci NF. Uskutečňovala akce společně se Svazem protifašistických bojovníků jako oslavy osvobození Ždánic, pietní oslavy u Zlatého jelena, zahájení a ukončení Měsíce československo-sovětského přátelství, zájezdy do SSSR. Obeznamovala širokou veřejnost o životě sovětského lidu. Několik členů konalo přednášky v ZDŠ na téma: I. odboj, II. odboj, partyzánské hnutí, političtí vězni, domácí odboj a partyzánská činnost.

c) Svaz české mládeže (SČM)

Svaz české mládeže byl ustaven v roce 1945. Spojením s několika menšími organizacemi vznikl pak v roce 1949 Československý svaz mládeže (ČSM). Po nástupu normalizace v roce 1970 byl název změněn na Socialistický svaz mládeže (SSM). Předsedu **Jana Matějku** vystřídal později **Ing. Josef Gavenda**. Po roce 1989 SSM zanikl.

d) Pionýrská organizace (PO)

Pionýrská organizace ve Ždánicích vznikla ve školním roce 1949/1950. V následujících letech se ve vedení pionýrské skupiny vystřídal řada skupinových vedoucích. Výsledky této práce byly různorodé

Prvního března 1971 se skupinovým vedoucím stal **Josef Chvíla**.

Podářilo se mu získat široký okruh spolupracovníků, kteří zajímavou a přitažlivou činností zapojovali nové členy do pionýrské činnosti. Brzy tato skupina patřila k nejlepším v okrese. Tím byly vytvořeny podmínky pro vznik Místního domu pionýrů a mládeže Ždánice. Tak se 1. září 1973 staly Ždánice čtvrtým městem v okrese Hodonín, po Hodonínu, Kyjovu a Veselí nad Moravou, kde byl Dům pionýrů.

Spolupráce mezi Domem pionýrů a pionýrskou skupinou pokračovala i nadále. Za pomoci sdružených prostředků od KV SSM Brno, Narexu a Šroubárny byla v prosinci 1988 pro činnost dětí a mladých lidí zakoupena Haluzická hájenka.

Činnost pionýrské skupiny zanikla v roce 2000.

e) Československý červený kříž (ČSČK)

Místní skupina ČSČK v roce 1973 měla 345 členů a 54 členů z řad dorostu. Skupina vyškolila členky zdravotních hlídek. Školila žáky na ZDŠ, požární sbor, brance při první pomoci. Pomáhala při Dni zdraví nebo při preventivních prohlídkách našich občanů, kteří onemocněli

cukrovkou. Dvaadvacet členek vyšetřilo 1112 občanů. Skupina konala průzkumy hygieny v obchodech a závodních jídelnách. Uspořádala ročně tři zdravotnické přednášky a dvě relace v místním rozhlasu. Ošetřila při první pomoci průměrně za rok 223 případů. Podílela se na jarním a podzimním úklidu dvěma sty hodinami, při výrobě karafiátů na 1. máje pětadvaceti hodinami. Plnila nejušlechtlejší úkol při získávání čestných dárců krve. Získala za místní skupinu každý rok 42 a ze Šroubárny 34 dárců krve. Na okresní konferenci v Hodoníně byla vyhodnocena jako Vzorná skupina pro rok 1973. Byla odměněna peněžitou částkou 1000,- Kčs, vlajkou, diplomem a šesti skleničkami s emblémem ČSČK. Největší oporu měly členky v obvodních lékařích, hlavně v oblasti prevence, první pomoci a odborných přednáškách. V posledních letech to byla zejména **MUDr. Jana Okáčová** a **MUDr. Stanislava Novotná**.

Mezi přední členy patřili **Františka Vincentová, Dáša Veselá, Anna Marečková, Josef Janka, Květa Zjevíková a další**. Organizace ukončila svoji činnost na podzim roku 1994.

f) Český svaz žen (ČSŽ)

V roce 1977 měl ČSŽ 180 členek. Funkci předsedkyně zastávala od února **Božena Vincentová**, funkci místopředsedkyně **Ing. Marie Kotíková**, jednatelkou byla **Zdena Šťastná** a pokladní **Vlasta Homolová**. V okresním výboru zastupovala organizaci **Emilie Valihrachová**. Dlouholetou funkcionářkou byla též **Květa Zjevíková**. Od roku 1984 vykonávala funkci předsedkyně **Věra Chromá**, dále **Žofie Kubeková, Zdena Šťastná a Ing. Marie Kotíková**.

Závazek k 60. výročí VŘSR, byl splněn a zněl: získat 10 nových členek, odevzdat 800 kg odpadových surovin, odpracovat na obchodním středisku 900 bezplatných hodin a na fond solidarity odevzdat 200,- Kčs. Členky organizace každý rok na MDŽ navštěvovaly všechny ženy starší 75 let, jménem organizace jim popřály a obdarovaly je bonboniérkou. V rámci oslav 1. máje zhotovovaly karafiáty, které prodávaly účastníkům májového průvodu. V roce 1989 ukončila organizace svou činnost.

g) Český svaz ochránců přírody Ždánice (ČSOP)

Základní organizace Českého svazu ochránců přírody, byla ve Ždánicích založena 21. listopadu 1987. Prvním předsedou zvolený byl **Mgr. Jiří Ondráček**. Roku 1989 již ZO ČSOP sdružovala 42 dospělých členů. Od roku 1992 je však již oficiálně uváděno jen pět členů a později jen tři členové. K tomu formálnímu snížení došlo proto, že Ústřední výbor ČSOP zavedl a vyžadoval třístakorunový členský příspěvek za každého registrovaného ochránce přírody.

ČSOP pečoval zejména o místní a okolní studánky. Tak členové za jednu sobotu a následující neděli upravili a šindelem zastřešili studánku Jordánek. Pravidelně upravovali Bezdýnku a další studánky.

Významné byly i brigády ve Státní přírodní rezervaci Váte písčiny u Bzence a v rezervaci Čertoryje, v Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Nejčastější práce spočívaly v likvidaci náletů dřevin, které vytěsňovaly původní vegetaci. Na tyto akce vždy o sobotách a nedělích vyjíždělo zpravidla 40 lidí

autobusem a další pak osobními auty. Na největší brigádě bylo napočteno 88 brigádníků. Jeden autobus byl ze Ždánic, druhý autobus pak sbíral zájemce o tuto práci v Archlebově, Žarošicích, Násedlovicích a v Dražůvkách. Doprovázel je také traktor s vlekem, který zajistil a řídil Tomáš Mokry z Násedlovic. Kromě jiného nářadil si tehdy brigádníci vezli s sebou také šest vlastních motorových pil.

Činnost ZO ČSOP byla ukončena 31. prosince 2010. Tehdy již vykazovala jen tři organizované platící členy. Předsedou byl **Mgr. Josef Chvíla**, hospodářkou **Vlasta Mokrý** a členkou výboru **Radmila Muzikantová**.

Mezi obětavé a neúnavné ochránce přírody tělem i duší, zvláště v boji za ochranu Ždánického lesa proti necitlivému zásahu těžebních organizací pan **Milan Sedláček**. Za svoji činnost mu udělil Okresní úřad v Hodoníně, odbor životního prostředí, prúkaz a odznak „**Stráž ochrany přírody**“, což bylo jeho snem. Byl také vášnivým fotografem a houbařem.

h) Svaz protifašistických bojovníků (SPB)

„Místní odbočka se v roce 1977 zaměřila na informování všech členů. O mezinárodní situaci ve světě a o politické a hospodářské situaci v našem státě. Odbočka byla vždy informována o činnosti v naší obci, ať to byly různé politické akce v rámci NF, brigády či sběr. Nezůstala i přes vysokou nemocnost členů nikdy pozadu. Organizace měla 18 členů, (7 žen a 11 mužů). Předsednictvo: předseda **Karel Pelikán**, jednatel **Jan Fiala**, pokladník **František Fiala**, místopředseda **Ivo Vincent**, revizní komise **Julie Žihová a Rudolf Hobza**.“ (Z knihy *městečka Ždánic*.)

i) Český svaz chovatelů drobného zvířectva (ČSCHDZ)

Od roku 1946 chovatelská organizace, sdružující tehdy nejenom chovatele ptactva, vystupovala pod názvem Jednota chovatelů drobného hospodářského zvířectva. V roce 1957 byla tato organizace řádně registrována pod názvem Československý svaz chovatelů drobného hospodářského zvířectva. V roce 1970 se organizace přejmenovala na Český svaz chovatelů drobného zvířectva. Další změna názvu byla učiněna v roce 1980, a to na ČESKÝ SVAZ CHOVATELŮ (oficiální zkratka ČSCH), název je užíván dodnes.

Ve Ždánicích byly dvě organizace chovatelů drobného hospodářského zvířectva.

ČSCH I: Organizace měla 56 členů dospělých a 8 mládežníků a byla soustředěna kolem rodiny **Marie a Josefa Tvarogových, Ludmily a Josefa Tůmových** (Ludmila byla členkou ÚV chovatelů v Praze). Aktivními členy byli **Růžena Mouková, Marie Stupková, Albert Strmiska** a další.

Největším úspěchem byl chov plemenných kozlíků, drůbeže, králíků, koz a ovcí a exotického ptactva. Organizace ukončila svoji činnost v roce 1991.

ČSCH II: organizace měla 52 členů, převážně zaměstnanců Šroubárny Ždánice. Předsedou byl **Jaroslav Chromek**. Aktivními členy byli **Rostislav Doupovec, Jan Ledvína, Jaroslav Gavenda, Josef Ševela, František Adámek, Josef Troubil, Jiří Poloucký a Zdeněk Žilka**.

Hlavním předmětem činnosti organizace byl chov zvířat. Chovali celkem 320 slepic, 128 králíků, 36 holubů, 5 ovcí, 15 nutrií a 38 okrasných ptáků.

Obě tyto organizace byly nejenom samozásobiteli, ale dodávaly do obchodní sítě metráky masa, tisíce vajec, kožek, ovčí vlny atd.

ČSCH ve Žďánicích ukončil svoji činnost v roce 1995 a organizace 4. února 1996 zanikla.

Zdeněk Duroň o své práci ve svazu hovoří:

„V roce 1978 jsem vstoupil do **Svazu chovatelů I.** ve Žďánicích. Asi po roce jsem byl zvolen předsedou spolku. Začal jsem působit v okresním výboru chovatelů v komisi pro práci s mládeží. Po několika letech jsem se stal předsedou komise pro mládež. Tato komise připravovala mladé chovatele soutěže v odbornostech chovatelství.

Při MDPM ve Žďánicích byl založen kroužek mladých chovatelů pod názvem Micani. Zde jsme se věnovali chovu králíků. V zahradě DDM byla za tímto účelem postavena králíkárna se seníkem. Děti opakovaně dosahovaly úspěchů v soutěži mladých chovatelů nejen v okrese, ale i v soutěži celostátní. Navštěvovaly výstavy v okolí Milotic, Kyjova,

i celostátní výstavu králíků ve Slavkově. Ve Žďánicích jsme uspořádali výstavu **Co chováš doma**.

S MDPM ve Žďánicích a okresní komisí ČSCH jsme spolupřádali v průběhu několika let pravidelná soustředění a v roce 1986 i letní tábor pro mladé chovatele celého okresu Hodonín. Na táboře děti plnily odznak odbornosti Mladý chovatel“. Svoji činnost ukončil Svaz v roce 1991.

j) Svaz Českých filatelistů (SČF) ve Žďánicích

Dlouholetým předsedou klubu filatelistů 06-89 ve Žďánicích byl **Jan Fiala**. Od roku 1991 tuto funkci vykonával **Josef Troubil**. Ve výboru pracovali jednatel **Josef Hrabec** a novinkář **Ladislav Luža**, který členům distribuoval nové poštovní známky a další filatelistický materiál. Počet členů byl setrvalý – 12 filatelistů. Členové klubu se pouze pasivně věnovali filatelii a odebírali pasivně prostřednictvím SČF noviny československých známek. Žádné vlastní akce neorganizovali. V roce 1998 ukončili svoji činnost.

Příloha číslo 1

Březový lístek je symbol příznivců dětí a mladých lidí, kteří vyznávají Přátelství rozrůzněných.

Březové lístky (BL) vznikly v roce 1965 z přirozené potřeby ocenit a vzdát úctu těm nejlepším vedoucím dětí a mladých lidí.

Autory BL jsou Jan Šimáně – Galén a jeho spolupracovníci: Jan Tůma – Akéla, Mirek Chupík – Bílý los, Milan Mádle, Břeťa Boháč, Mirka Šimarová – Bobřice, Josef Chvíla – Červánek a Miroslav Hrabinec-Nemo.

Bříza je strom i do nepohody. Její kůra hoří i v dešti. Má barvu bílou i černou. Proto jsme si Březový lístek vybrali jako symbol přátelství rozrůzněných. Tento symbol byl přijat a v kruhu bezelstných se scházejí skauti, pionýři, táborníci, vodáci, čtenáři různých dětských časopisů a přátelé bez příslušnosti k jakékoliv organizaci.

Čestný březový lístek (ČBL) vznikl v roce 1993 a je určen k oceňování příznivců dětí a mladých lidí a význam-

ných osobností, kteří nejsou vedoucími dětských a mládežnických komunit, avšak významně se podílejí na vytváření zázemí pro mladou generaci. Raznici pro jeho výrobu navrhl **Zbyněk Švábík** ze Žďánic.

Tři základní pravidla pro udělení Březových lístků

Březovým lístkem se navzájem odměňují lidé, kteří dlouhodobě a nezištně pracují ve prospěch naší společnosti s komunitami dětí a mladých lidí. Spolu s odznakem se předává i diplom s podpisy všech, kteří svým podpisem s daným oceněním souhlasili.

1. První tři podepsaní pocházejí z nejlepších přátel navrhovaného na ocenění a ručí ostatním za to, že BL je udělován oprávněně.
2. Udělení je platné, má-li nejméně desetinásobnou sílu podpisů. Za podpisem v závorce se udává stupeň BL, jehož je podepsaný nositelem. Stupně všech podepsaných se sečítají.
3. Vyšší stupně BL můžou být uděleny pouze polovině významovaných ve srovnání s počtem nositelů nejbližších nižších stupňů. Tak například na jeden udělovaný 12. stupeň musí být již uděleny 2 jedenácté, 4 desáté, 8 devátých, 16 osmých, 32 sedmých a tak dál... Tím se vytváří zdravá sociologická a pedagogická pyramida.

Udělení Zlatého březového lístku panu Mgr. Josefu Chvílovi

Příloha číslo 2 - Fotogalerie „Proměny Ždánic“

Obecná škola postavena v roce 1885

Hody 2017 na náměstí před obecnou školou

1930

2014

Obecná škola do roku 1884, dále četnická stanice do roku 1948

Základní umělecká škola 2016

Mateřská škola II. postavena v roce 1980

Mateřská škola II. v roce 2017

Náměstí v roce 1970

Náměstí po úpravě v letech 2016-2017

Autobusové nádraží v roce 1963

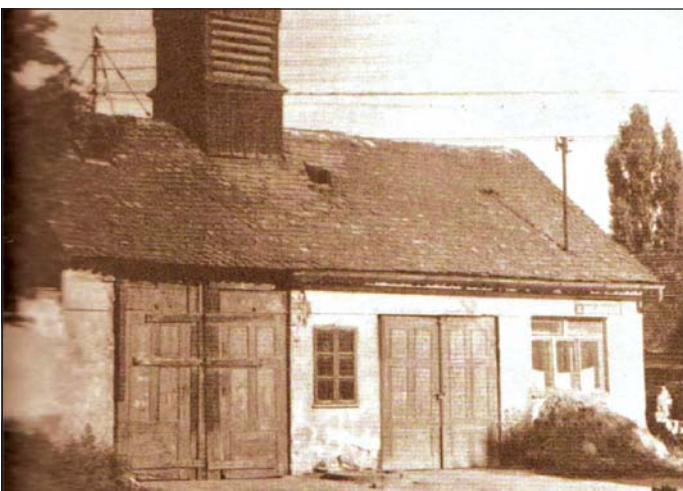
Autobusové nádraží 2018

Tyršovo koupaliště 1932

Koupaliště 2017

Hasičská zbrojnice v roce 1955

Nová zbrojnice SDH JPO II na Padělkách v roce 2018

Kulturní dům postaven v roce 1965

Renovován v roce 2014

Lidová hvězdárna Ždánice po kolaudaci v roce 1965

Lidová hvězdárna v majetku města od roku 2017

Dům pečovatelské služby 2010

Bytová výstavba na sídlišti Padělky v letech 1960-2018

Zdravotní středisko do roku 1995

Zdravotní středisko s lékárnou od roku 1995

Plynofikace města v letech 1990-1994

Čistička odpadních vod a kanalizace postavena v letech 1995-1997

Sběrný dvůr v zámku od roku 1995

Otevření sběrného dvora na místě dřívějších stavebnin v roce 2017

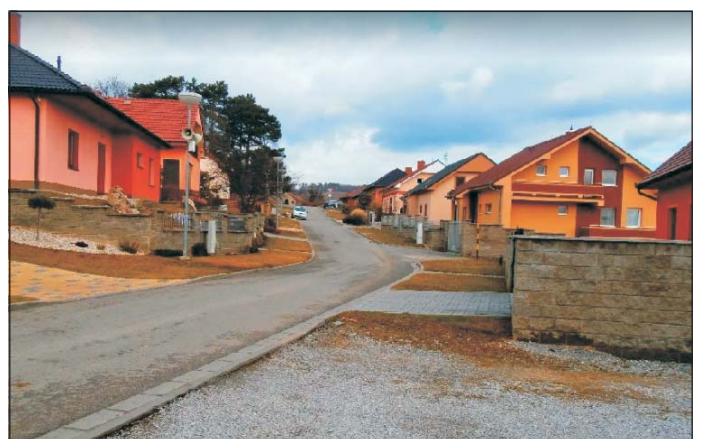
Kostelní ulice 1975

Kostelní ulice 2016

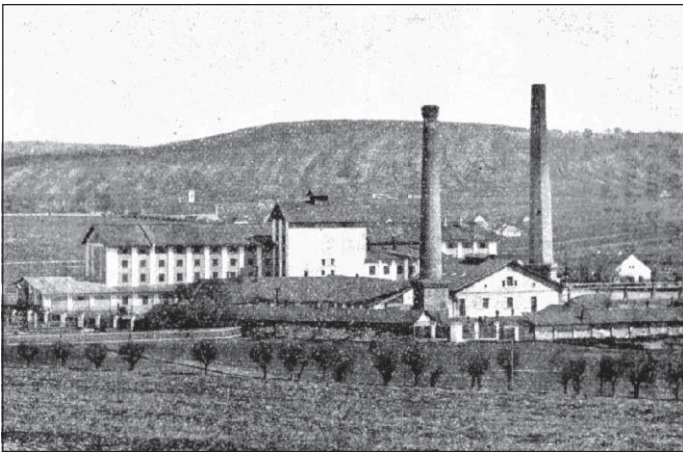

ČSSS Hodonín, farma Ždánice na Zámecké 1975

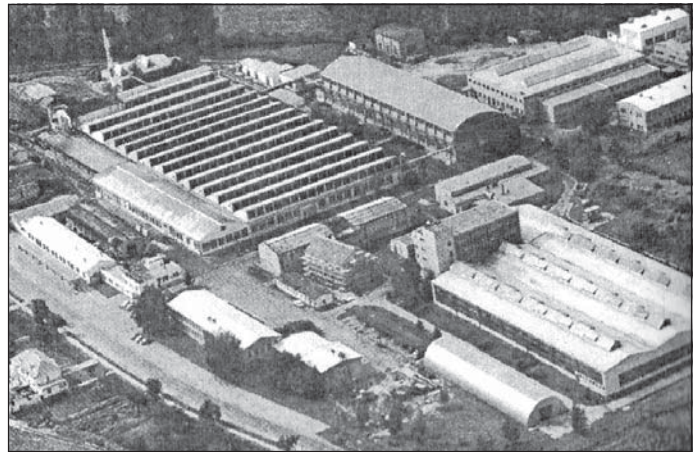

Výstavba rodinných domků na Zámecké v 1998-2006

Cukrovar 1920

Na tom samém místě Šroubárna Žďánice 1980

Mikro Žďánice v roce 1938

Narex Žďánice 2018

Cyril Blatný parní pila 1938

BMB výroba nábytku 2015

Cihelna v roce 1975

Zázemí stavební firmy

Kontrola na plošině MND U Slepice v roce 1995

MND sběrné středisko Ždánice U Slepice 2017

Benzinka 1930

Benzinka 2010

Plánovaná výstavba rodinných domků pod hvězdárnou

Příloha číslo 3

Zkratky použité v textu:

AMK	automoto klub
AVNF	Akční výbor Národní fronty
BL	Březový lístek
BPP	branný pobyt v přírodě
CM	cimbálová muzika
CSc.	kandidát věd
ČBL	čestný březový lístek
ČLK	Česká lékařská komora
ČOV	čistírna odpadních vod
ČRo	Český rozhlas
ČSAV	Československá akademie věd
ČSCH	Český svaz chovatelů
ČsČK	Československý červený kříž
ČSCHDZ	Český svaz chovatelů drobného zvířectva
ČSM	Československý svaz mládeže
ČSOP	Český svaz ochránců přírody
ČSSS	Československé státní statky
ČSR	Československá republika
ČSV	Český svaz včelařů
ČSŽ	Český svaz žen
ČVUT	České vysoké učení technické
DDM	dům dětí a mládeže
Doc.	docent
DPS	dům pečovatelské služby
DSH	dobrovolný svaz hasičů
DZBZ	Dukelský závod branné zdatnosti
GO	generální oprava
HS	hospodářská správa
HTÚP	hospodářsko-technická úprava půdy
CHKO	chráněná krajinná oblast
Ing.	inženýr
JPO	jednotka požární ochrany
JZD	jednotné zemědělské družstvo
JUDr.	doktor práv
KD	kulturní dům
KDU-ČSL	Křesťansko demokratická strana- Československá strana lidová
KRK	kontrolní a revizní komise
KSČ	Komunistická strana Československa
KV SSM	Krajský výbor Socialistického svazu mládeže
MAV NF	místní akční výbor Národní fronty
MDD	Mezinárodní den dětí
MDDM	místní dům dětí a mládeže
MDPM	místní dům pionýrů a mládeže
MěK	městská knihovna
MěNV	městský národní výbor
MěU	městský úřad
MDŽ	Mezinárodní den žen
Mgr.	magistr
MND	Moravské naftové doly
MNV	místní národní výbor
MRS	Moravský rybářský svaz
MS	myslivecké sdružení
MŠ	mateřská škola

MU Brno	Masarykova univerzita Brno
MUDr.	doktor medicíny
MZŠ	Masarykova základní škola
NF	Národní fronta
OF	Občanské fórum
OD	obchodní dům
ONV	okresní národní výbor
OV KSČ	Okresní výbor Komunistické strany Československa
PhDr.	doktor filozofie
PO	pionýrská organizace
p. s.	pobočný spolek
RD	rodinný domek
RNDr.	doktor přírodních věd
RR ŽŽ	redakční rada Ždánického zpravodaje
s.	soudruh, soudružka
sv.	svatý, svatá
SČM	Svaz české mládeže
SČSP	Svaz československo sovětského přátelství
SDH	sbor dobrovolných hasičů
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SPB	Svaz protifašistických bojovníků
SSM	Socialistický svaz mládeže
SZK ROH	sdužený závodní klub ROH
TJ	tělovýchovná jednota
TKO	tuhý komunální odpad
UK Praha	Univerzita Karlova Praha
VAAZ	Vojenská akademie Antonína Zápotockého
VŘSR	Velká říjnová socialistická revoluce
ZDŠ	základní devítiletá škola
ZO	základní organizace
z. s.	zapsaný spolek
ZUŠ	základní umělecká škola
ŽŽ	Ždánický zpravodaj

Kategorie NÁRODNÍ FRONTA:

Národní fronta (NF) 1945–1990, vznikla z iniciativy Komunistické strany Československa (KSČ) roku 1945 se souhlasem ostatních stran. Jejími složkami byly podle ústavy z roku 1960 KSČ, Revoluční odborové hnutí (ROH), Československá strana lidová, Československá strana socialistická, dvě malé slovenské strany, Československý svaz mládeže, Výbor čsl. žen a další společenské organizace. Žádné jiné strany nebyly povoleny; pouze zástupci členů NF směli být zastoupeni v parlamentu.

Použitá literatura:

- Archiv města Ždánice
- Kroniky městečka Ždánic 1922-1999
- Kroniky obecné školy 1876-1993
- Kroniky měšťanské školy 1913- až doposud
- Vrbas J., Ždánsko, Ždánice 1930
- Kotík VI., Z minulosti Ždánic, Ždánice 2010
- Kotík VI. Historie Měšťanské a Základní školy ve Ždánicích 2013
- Ždánický zpravodaj, mimořádné číslo 1985
- Ždánický zpravodaj z různých let

Keramika paní Marie Otradovcové

Významné osobnosti a rodáci Ždánic

Josef MEDŘICKÝ & Josef CHVÍLA

Vydalo město Ždánice v roce 2018 na počest stého výročí vzniku Československa 2018.
Grafický design typografie KAM Studio Kyjov, tel. 606 348 058. Tisk HUDEC print, s. r. o.
Jazyková úprava doc. et doc. PhDr. RNDr. Otto ZWETTLER, CSc.
Fotografie: RNDr. Vladimír Kotík, Josef Trumpeš, archiv města, Radek Štěpánek.
Obal akademická malířka Katarína Gbúrová. Náklad 500 výtisků.

Brouškova vila v Sokolské ulici v roce 1935

Dům dětí a mládeže v roce 2018

Haluzická hájenka 1988

Haluzická hájenka 2000

Nádraží ČD Ždánice v roce 2010 před zbouráním

Na místě nádraží a trati cyklostezka otevřená v roce 2017

Křižovatka u bývalé pošty a Lošťákoveho

Nový most a křižovatka v roce 1997

